

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು

ತರುಣ ಭಾರತೀ

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು

ಪ್ರಶ್ನ - ಉತ್ತರ

ಲಿಯಾ ಲೆವಿನ್

ಚಿತ್ರ
ಸ್ಲಾರ್ಟೆ

ಅನುವಾದ
ಕೆ. ಎಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಯುನೇಷನ್ ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಹಯೋಗದೊಡನೆ
ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಇಂಡಿಯಾ

ಈ ಪ್ರಸ್ತುಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಹುದ್ದೆಗಳ ಹೇಸರುಗಳು ಹಾಗೂ ಇದರಲ್ಲಿನ ವಸ್ತು ನಿರೂಪಣೆಯು, ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೆರ್‌ನ, ಭೂಪ್ರದೇಶ, ನಗರ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶ, ಆದರ ಅಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ಸೀಮಾರೇಖೆ ಇಲ್ಲವೇ ಗಡಿನಿಷಾಯ - ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯುನೆಸ್‌ಎಂದ ಯಾವುದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕ್ರಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪ್ರಸ್ತುಕದಲ್ಲಿನ ಉಪಯೋಗ ಅರ್ಥ ಹಾಗೂ ನಿರೂಪಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಲೇಖಕರದಾಗಿದ್ದ ಆವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಯುನೆಸ್‌ಎಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅದಕ್ಕೆ ಒದ್ದುವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಓರ್ಕಿಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರ್ಕ, ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅನುಭ್ರೀಯನು ಸಾರಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಾರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

1998ರ ಓರ್ಕಿಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರ್ಕುಗಳ ಫೋರೆನ್ಸಿಕ್ ಐವತ್ತನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಈ ಅಧ್ಯಕ್ಷತ್ವ ಸಮಾಖ್ಯತಾಗಿದೆ.

ISBN 81-237-3141-8

ಮೂಲ ಮುದ್ರಣ: 2000 (ಶಕ 1922)

© ಯುನೆಸ್‌ಎಂ, 1998

© ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ: ನಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ೨೦ಡಿಯೂ, ೨೦೦೦

Human Rights: Questions and Answers (Kannada)

ರೂ. 40.00

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ನಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ೨೦ಡಿಯೂ

ಎ-೫, ಗ್ರೇನ್ ಹಾಕ್, ಮೂನ ದೇಹಲಿ - ೧೧೦೦೧೬ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಕಟ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ I

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನ:
ಪ್ರಶ್ನೆ-ಉತ್ತರ

1

ಭಾಗ II

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ:
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲಮಿನ ಅಥವೆನು

79

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಮಾನವಜೀವಿಗಳ ಫಾನತೆಗೆ ಗೌರವ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮನುಕುಲದ ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಣಬಹುದು. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಚಿಂತಕರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು. ಮುತ್ತಿದ್ದಿಗಳು, ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು ಈ ವಿಚಾರದ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದಿಟ್ಟ ಮಾದರಿಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ದೇಶೀಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆಗೊಂಡವು.

ನಿದಿಂಷ್ಟವಾಗಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೊದಲನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆದಗ್ಗೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ಇಷ್ಟತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ, ಅದರ ವಿಶೇಷ ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇ ಕಾರಣ.

“ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಫಾನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಹೆಣ್ಣಾ-ಗಂಡುಗಳ ಸಮಾನಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪುನರ್ಜೀವಿಸಿಕಿರಿಸುವ, ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಲೇಖಿತ ಸಂವಿಧಾನ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿತು.”¹

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಂತರಿಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಂತಿಭಂಗಕ್ಕೆ ಎಡಗೊಡುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಸಾಬೀತುಮಾಡಿತು. “ಮನುಕುಲದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಅಂತರಿಕ ಫಾನತೆ ಸಮಾನ ಮತ್ತು ಪರಭಾರಗೊಳಿಸಲಾಗದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದೇ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯ ಬುನಾದಿ” ಎಂಬ

¹ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆಗಳು ದೃಢಗೊಳಿಸಿ ಬಲಪಡಿಸಿದವು² ತದನಂತರದ ವರ್ವಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರವಾದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಫೋಷನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಗರಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಎರಡು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು (1996) ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಮಜಲುಗಳು.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನ ಈಗ ಭಾಗಸ್ಥರಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧಪಡಿಸಲು ಶಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ‘ವಿಶ್ವಸನೀಯ ಶಾಸನ’ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಎಂಬತ್ತತ್ವಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.³ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಫೋಷನೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಇವೆಯಾದರೂ ಅವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬದ್ಧಪಡಿಸಲಾರದವು. ಹಾಗಿದ್ದಾಗೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ/ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದರ ಮೂಲಕ ವಾಡಿಕೆಯ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅವು ನೇರವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ‘ಮೃದು ಶಾಸನ’ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧನಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ, ಫೋಷನೆಗಳೂ, ಶಿಫಾರಸುಗಳೂ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಹೆಚ್ಚೆಯಾಗಿ ಕೇಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಕ್ಲೋಫಿಕರಣದಲ್ಲಿನ ವಿವಾದಾತೀತ ಸಾಧನೆಗಳು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತತ್ವವಾನವಾದ ಯಶಸ್ವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ಪ್ರಗತಿ ಅನೇಕ ವಾಸ್ತವಿಕ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೆಳಿವಳಿಕೆ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಸ್ವಂಯಬೇದ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಕೂಡ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

² ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋಷನೆ: ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ೬ನೇ ಪರಿಷ್ಟೀದ.

³ ‘ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು: ಪ್ರಮುಖ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು’ - ಎಂಬ ಯುನಿಸೋಡಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ಹಾಗೂ ಭಾಗಸ್ಥ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ‘ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ’ ಒಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಇದು ಅನೇಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾರ್ಥಕ ಫೋಂಟನ್ “ಮನುಷ್ಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.⁴ ಅನೇಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.⁵ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಈಗ ಕರ್ತವ್ಯಬಧ್ವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಇದರ ಅಧಿಕ.

ನ್ಯಾಯ, ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಪ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅದರ ಸಂವಿಧಾನ ವಿಧಿಸಿರುವ ಅವಶ್ಯಕ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಯುನಿಸೇನ್‌ಎಡ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರೌತ್ಸಂಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯುನಿಸೇನ್‌ 1974ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾದರಿಯ ದಸ್ತಾವೇಚನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು.⁶ ಮತ್ತು ತದನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಜಡಿತಗೆ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಮಹತ್ವದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿತು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಫೋಂಟನ್‌ಯ ಮೇಲೆನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶವು (ವಿಯನ್ನಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, 1979) ಸಹಿತ್ಯತೆ, ಗೌರವ ಮತ್ತು ವರ್ಕ್ಯತೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಫೋಂಟಿಸುವ; ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಾಳನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ; ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು-ಇವುಗಳ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಬೋಧನೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿರ ಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿತು.

1987ರಲ್ಲಿ ಮಾಲ್ವಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎರಡನೇ ಸಮಾವೇಶ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ವಿಶಾಲ ರೂಪದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಾಂದಿಗೆ,

⁴ ಕಲಮು 26, ಪರಿಚ್ಯೇದ 2

⁵ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಯುನಿಸೇನ್‌ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಕಲಮು 4); ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಕಲಮು 13); ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಣಿಕ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಕಲಮು 7); ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಕಲಮು 10); ಮಗುಟಿನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಕಲಮು 20).

⁶ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞ, ಸಹಕಾರ, ಶಾಂತಿ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಶಿಫಾರಸುಗಳು.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿತು.

ಮೂರನೇ ಸಮಾವೇಶವು ಕೆನಡಾದ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ 1993ರ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.⁷ ಶೀತಲ ಸಮರ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ನಂತರ ನಡೆದ ಮೊದಲ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೂಟದ ಈ ಸಮಾವೇಶವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಧ್ಯದ ಸ್ವಭಾವಜನ್ಯ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿತು. ಸಮಾವೇಶವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೇಲೆನ ಕ್ರಿಯಾರೋಜನೆಯು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಭಾಷ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಪೂರ್ವಾರ್ಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅದೇ ಸ್ವಯಂ ಒಂದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಂದು ಫೋಂಟಿಸಿದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ‘ವಶ್ವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮ್ಮೂಳನ’ದಲ್ಲಿ (ಜೂನ್ 1993) 171 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಹಮತದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋಂಟನೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮ್ಮೂಳನ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಗೌರವ ಒಂದು ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಭಾಗವೆಂಬುದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಪರ್ಕ್ಯತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಂಬಲೀಸಿತು. ಅದು ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ, ಅಖಿಂಡ, ಪರಸ್ಪರಾವಲಂಬಿ, ಅಂತರಸಂಬಂಧಿ ಎಂದು ಫೋಂಟಿಸಿತು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯವು ಪ್ರಪಂಚಾದ್ಯಂತ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದ ಸಮಾನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಸಾಫಾರಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಿಂದ ಆದರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿತು.⁸

ವಿಯೆನ್ನಾ ಸಮ್ಮೂಳನದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಅನ್ವಯ ವಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದಶಕ (1995-2004) ಫೋಂಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.⁹ ಈ ದಶಕ ಕ್ರಿಯಾರೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಹಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉನ್ನತಾಯುಕ್ತರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ವರೋಲ್ಪು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಒಂದು ಯುನಿಸಿಯ್ ಕೇಂದ್ರ ಪಾತ್ರವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ

⁷ ಕೆನಡಾದ ಯುನಿಸಿಯ್ ಆಯೋಗದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅದು ಯುನಿಸಿಯ್ ಚಾಲ್ತು ಪಶ್ಚಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಇವರುಗಳಿಂದ ಸಂಘರ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

⁸ ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋಂಟನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ; ಪರಿಷ್ಕ್ರೇದ 5.

⁹ 23 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1994. ಮಹಾಧಿಪೇಶನದ ಸಿಂಹಾಸನ, 49/184

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಉನ್ನತಾಯುಕ್ತರು ಜಡಿಗೂಡಿ ಕೆಲಸ ವರಾಡಬೇಕೆಂದು ಆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1995ರಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್‌ಎಡ ಮಹಾನಿದೇಶಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉನ್ನತಾಯುಕ್ತರ ಮಧ್ಯ ರುಚಿವಾಡಿದ ಸಹಕಾರದ ಜ್ಞಾಪಕಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧವಾದ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗಬಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಯುನೆಸ್‌ಎಡ ದೀರ್ಘಕಾಲೀಕ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಮತ್ತು ವರ್ಯಸ್ವರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರ ಬೇಕೆಂಬುದು ಇದರ ಅಧ್ಯ.

ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಂತ್ರಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಮತ್ತು ಬೋಧನಸಾಮಗ್ರಿ, ಪರ್ಯಾಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ನೇರವು ನೀಡುವತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸಿದೆ. ಸಂಯೋಜಿತ ಶಾಲಾ ಯೋಜನೆ,¹⁰ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಿರುವ ಯುನೆಸ್‌ಎಡ ಪೀಠಗಳು ಮುಂತಾದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸತ್ಯಾಗಾರಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಾಲವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗಮನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲ ವರ್ಣಲ್ಯಾಗಳಿಗೆ ನಿಪ್ಪೆ ಮತ್ತು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಸಿದ್ಧೋಪಜ್ಞತೆಗಳ ತಿರುಖಾಗಿರುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ವಾಣವೇ ಈ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ವರ್ತನ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವ ಕೆಲವೊಂದು ವರದರಿಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಅದು ಗೃಹೀತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು, ಕುಟುಂಬಗಳು, ಸಮೂಹ ವರಾಧ್ಯಮ, ಅಂತರ-ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಸಹಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲರು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ-ಇವುಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅಂಥ ಒಂದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಾಣ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಶ್ರೀಯಾವಾದಿಗಳು,

¹⁰ 1995ರ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ 125 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ 3,300 ಶಾಲೆಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದವು.

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬೋಧಕಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ.¹¹ ಲಿಯಾ ಲೆವಿನ್ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನ ಗಣ್ಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ತಜ್ಫೂರೀಂದ ಬರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಮತ್ತು ಫಾನ್ನಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯಂಗ್ಯಚೈಕ್ತಹಾರ ಪ್ಲಾಂಟುರವರಿಂದ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಗಳುಳ್ಳ ‘ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು: ಪ್ರಶ್ನೆ-ಉತ್ತರ’ - ಎಂಬ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯು 1981ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಅದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಕೈಪಿಡಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿ ಹದಿನ್ಯೇದು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ತಜುರುಮೆಗೊಂಡಿತು.¹²

ಅದರ ಮೊದಲನೇ ಆಂಗ್ಲ ಆವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ನಂತರ, ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಚೆಳವಣಿಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ.¹³ ಪ್ರೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮಗಳ ಮುಖಾಮುಖಿಯ ಮುಕ್ತಾಯದೊಂದಿಗೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗೀಕೃತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮೂಲ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಸೇರ್ವಾಂತಿಕ ವಿವಾದಗಳು ಕೊನೆಗೊಂಡು, ಬದಲಿಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ಥಕ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾರ್ಥಕ ಭೌಮತ್ವವನ್ನು ನೆರುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವಾರದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಈಗ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸಹಮತಿಸಿವೆ. ಆಂತರಿಕ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡದಿತುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದಿರುವಿಕೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಈಗ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ದಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧನಗಳ ಪ್ರಭಾವಶಾಲೀತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹೊಸ ಅವಕಾಶಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ದ್ವಿಸ್ತರದ, ಬಹುಸ್ತರದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆಯ ಗೌರವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಆವುಗಳ

¹¹ಅಂತಹ ಮೊದಲನೇ ಬೋಧಕಸಾಮಗ್ರಿ (ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು: ನಿರೂಪಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಗಳು) 1949ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗೊಂಡಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಯುನೆಸ್ಕೋದಿಂದ ಸುಮಾರು 200 ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಹೊರಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

¹²ಪ್ರೇಂಚ್ (1981), ಸ್ಕ್ಯಾನಿವ್ (1982), ಫಿನ್ನಿವ್ (1983), ಜಮನ್ (1983), ಗ್ರೀಕ್ (1985), ಪ್ರೋಚೆನಗ್ರಿಸ್ (1985), ಸ್ಟೀಡಿವ್ (1985), ಅರಾಬಿಕ್ (1986), ಡೇನಿವ್ (1986), ಇಂಡೋನೇಶಿಯನ್ (1987), ಜಪಾನೀಸ್ (1988), ಸ್ಲೋವಾಕ್ (1993), ರಶ್ನನ್ (1993) ಆಮ್ರೇನಿಯನ್ (1994) ಮತ್ತು ಬಿಲಾರಶ್ನನ್ (1995).

¹³ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲ ಆವೃತ್ತಿ (1989ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದದ್ದು) ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಗಿರದಿದ್ದಾಗೂ ಸದ್ಯೋಚಿತಗೊಂಡ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವತ್ವಕ್ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಷ್ಯೇಯನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಒರೆಗಲ್ಲೀಂಬುದನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಬ್ಬಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅನೇಕ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ಅಂಗಿಕೃತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಶೀತಲ ಸಮರದ ಅಂತ್ಯದ ನಂತರ ಹೊರಹೊಮ್ಮೆರುವ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕರಾರುಗಳು ಹಾಗೂ ಒದಂಬಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭಾಗಸ್ಥರಾಗಿವೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ವಣಿಭೇದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಾರಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಷ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗಭೇದರಹಿತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳತ್ತಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಫಾಟನೆಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ‘ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಃ ಪ್ರಶ್ನೆ-ಉತ್ತರ’ ಗ್ರಂಥದ ಹೊಸ ಆವೃತ್ತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಸ್ವಷ್ಟಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಲಿಯಾ ಲೆವಿನೋರವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆ ಬಹುಪಾಲು ಸದ್ಯೋಚಿತವಾಗಿ ತಿದ್ದಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಿಷ್ಯತಗೊಂಡಿದ್ದಾಗೂ, ಅದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲ ಆವೃತ್ತಿಯ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದ ಹೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿರುವ ವಿಧಾನಗಳು, ಅದರಂತೆಯೇ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷ್ಯ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಕಲಮುಗಳ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವ ಫೋರ್ಮಣೆಯ ಒಂದೊಂದರ ಅಧಿವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ ಆವೃತ್ತಿಗೆ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪ್ರಾಂಟುರವರು ಒಬ್ಬ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಚಿತ್ರತೆಯ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಅಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಘಾಸ್ತವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕಟಣೆ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲವಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಉನ್ನತಾಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ರೆಡಾಕ್ಟ್ರ್ಸಾನ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಿತಿ, ಯುರೋಪ್ ಪರಿಪತ್ತಿ, ಆಷ್ಟಿಕಾ ಏಕ್ಯತಾ ಸಂಘಟನೆ, ಆಮೇರಿಕಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಘಟನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಯುರೋಪಿನ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಸಂಸ್ಥೆ - ಇವುಗಳಿಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿ ವಿಭಾಗ ತನ್ನ ಹಾದಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಲೀಯಾ ಲೇವಿನೋರ್‌ಗೆ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ನೆರವು ನೀಡಿದ ಎಸೆಕ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ (ಯು.ಕಿ.) ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರದ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕ ಸೇರಿ ಶೈಪಡ್‌ರವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಈ ವಿಭಾಗ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ, ಲೇಖಕರ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ, ಸ್ವೀಡನ್‌ನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕರಡನ್ನು ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ನೆರವಿಗಾಗಿ ಶೈಲಾ ಬಿನೆಟ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಬಿಯೆಲ್ ಬ್ರುನ್‌ ಇವರು ವಿಶೇಷ ಮನ್ಯಣೆಗೆ ಅಹಂರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ದಶಕದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಜಾನುಸ್ ಸಿಮೋನಿಡ್ಸ್, ನಿರ್ದೇಶಕ
ವ್ಯಾಧಿಮಿರ್ ವೋಲೋಡಿನ್, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತಜ್ಞ
ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ವಿಭಾಗ

ಭಾಗ I

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ
ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನ

ಪ್ರಶ್ನೆ-ಲಂತ್ರ

1. 'ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು' ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವೇನು?

ಮಾನವಚೀವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಜನ್ಮತಃ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಫನತೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಲು ಬರದ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿರೂ ಮನುಷ್ಯರು ಎಂಬ ಒಂದೇ ಕಾರಣದಿಂದ, ಅವರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ನೈತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು. ಇಂದು ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೇ ಸುಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಎರಡೂ ಸ್ತುರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಗಳ ಶಾಸನ ನಿರ್ವಾಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅನ್ವಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂಂದ ಶಾಸನಬಂಧ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಅವು ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿವೆ. ಆಳಲ್ಲಿದ್ದುತ್ತಿರುವವರ ಸಮೃದ್ಧಿಯೇ ಈ ಶಾಸನಬಂಧ ಹಕ್ಕುಗಳೆಂದು ಬುನಾದಿ; ಅಂದರೆ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಇವೆಯೋ ಅವರುಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ.

2. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಬಿಂಬಿಸಿ ತಿಳಿದೆಯೇ?

ಮನುಕುಲದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಫನತೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಇಂದು ನಾವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವುದರೊಳಗಿರುವ ಅನೇಕ ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳಂತೆಯೇ, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಾಗರಿಕತೆ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಾ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.^{1*}

3. ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ?

ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವ ಮತ್ತು ಫನತೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಲಕ್ಷ್ಯಕೊಳ್ಳಲಷ್ಟವೇ; ಇಂದೂ ಆ ಅಸದ್ದೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯ ನಿಯಮಗಳು ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳಿಗೂ ಹಿಂದಿನದು. ಯಾವುದನ್ನು 'ಪ್ರಕೃತಿಸಹಜ ಶಾಸನ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದ್ದೋ ಅದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರಲೇಬೇಕಾದ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಸಂಪಿತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಪ್ರಕೃತಿಸಹಜ ಶಾಸನ'ದಲ್ಲಿ ಮನ್ವಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು (ಭಾಗ 2, ಕಲಮೂ 1ನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿರಿ) ಬಂಧ ಕಾಲದಿಂದ ಅನೇಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಒಷ್ಣೀಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ತಿಳಿಸ,

* ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಕೆಲವು ಅತಾರ್ಥಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದಾಗಿ ತಾರತಮ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಲಿಂಗ, ಜನಾಂಗ, ವರ್ಣ, ವರ್ಣ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ ಅಥವಾ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ, ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಹಾಗೂ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

4. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಾರ ರೂಪಗೊಂಡಿದ್ದು ಹೇಗೆ?

ಮಾನವಜೀವಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಾರಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಲಿಖಿತ ಮಾನದಂಡಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ‘ಮ್ಯಾಗ್ನಾಕಾಟಾ’ (1215), ‘ಪೆಟಿಶನ್ ಆಫ್ ರೈಟ್ಸ್’ (1628) ಮತ್ತು ‘ಬಿಲ್ ಆಫ್ ರೈಟ್ಸ್’ (1689) ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಹೆಸ್ತರುತುಗಳನ್ನು ಹೇಸರಿಸಬಹುದು. ಹದಿನೇಂಟನೇ ಶತಮಾನದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಸಹಜ ಶಾಸನದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಬೇಳವಳಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಪ್ರಕೃತಿಸಹಜ ಶಾಸನದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಶಾಸನಬಧ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡವು ಮತ್ತು ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ನಮೂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮೃತಿಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಶಕ್ತಿಯು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು, ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮಧ್ಯ ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟತು. ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ 1789ರ ಪ್ರೀಂಟ್ ಫೋಷನ್, 1791ರ ಅಮೇರಿಕದ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಧೇಯಕಗಳು ಈ ನೆಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದವು. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆಯಲು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದಾಗೂ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ನಿರಂಕುಶವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಯಶಃ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಮೊಟಕು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು ಅಥವಾ ತೊಡೆದುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟವು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು, ಶಾಸನಬಧ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಂದು ಸ್ವಾನುಮಾನ ಹೊಂದಿದ್ದಾಗೂ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಆಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಒಳಗಾದವು.

5. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಮಾನ್ಯತೆಯಂಟಾದದ್ದು ಹೇಗೆ?

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾದ ಮೊದಲ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ (ಉದಾ: 1648ರ ವೆಸ್ಟ್‌ಫೇಲಿಯಾ ಒಪ್ಪಂದ) ಮತ್ತು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ರದ್ದತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದ್ದವು. 1815ರ ವಿಯೆನ್ನಾ

ಸಮಾರೇತವು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಆಗಲೇ ಖಂಡಿಸಿತ್ತು. 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ರದ್ದುತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಕಣಸಿಕೊಂಡವು (ಲುದಾ: 1862ರ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್ ಒಪ್ಪಂದ, 1867-1890ರ ಬ್ರಸೆಲ್ಸ್ ಮತ್ತು 1885ರ ಬ್ರಿಟನ್ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ದಾಖಲಾತಿಗಳು). ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರದ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ (ಲುದಾ: 1856ರ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಫೋರ್ಮೆಂಟ್, 1864ರ ಮೊದಲನೇಯ ಮತ್ತು 1906ರ ಎರಡನೇಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು, 1899 ಮತ್ತು 1907ರ ಹೇಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು). 1864ರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೆಡಾಕ್ಟ್ರಾಸ್ (ಬಿ.ಸಿ.ಆರ್.ಸಿ) ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವರ ಕೊಡುಗೊಯಾಯಿತು.²

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಾತ್ರ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮೊದಲನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಕೊನೆಗೊಂಡ ನಂತರ ಬೆಳೆದುಬಂತು. ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ರಚನೆಯಾದ ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಅಂತರಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಲೀಗ್ ಆಫ್ ನೇಶನ್ಸ್, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು.

ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೆಲವೇ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅದರ ಕಾಳಜಿ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿತ್ತು.

1919ರಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ (ಬಿ.ಎಲ್.ಬಿ.) ರಚಿತವಾಯಿತು. ಇಷ್ಟತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಗಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಬಿ.ಎಲ್.ಬಿ. ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಇದು ಮುಂದಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ವಿಷಯವಾಯಿತು. 25ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1926ರಲ್ಲಿ ಜನೀವಾದಲ್ಲಿ ಸಹಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ರದ್ದುತ್ತಿಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸುದೀರ್ಘ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲಶ್ರುತಿಯಾಯಿತು. 1933 ಮತ್ತು 1934ರಲ್ಲಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಅಂಗೀಕೃತವಾದವು. ಆದರೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಸಹ ಯುದ್ಧಗಳ ಮಧ್ಯಂತರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನ ಮಾತ್ರ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲಿಲ್ಲ.

1920 ಮತ್ತು 1930ರ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಭೂಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದವು. ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಮಾನವಚೀವ ಹಾಗೂ ಫಾನತೆಯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾನಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಡೀ ಜನರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೇ ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿತು. ಅವುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಗೌರವ, ವಿಶ್ವ ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಯ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ್ದರಿಂದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಲೋಧಿಕರಣ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ಅಗತ್ಯವೆಂಬುದು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಷ್ಟಗೊಂಡಿತು.

6. ಕಾರ್ಯತಃ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ?

ಜೂನ್ 26, 1945ರಲ್ಲಿ ಸಹಿಮಾಡಲಾದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಈ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ, ಬಲಪಡಿಸಲಾಯಿತು. “ಮುಂಬರುವ ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಮನುಷ್ಯನ ವೃತ್ತಿತ್ವದ ಫಾನತೆ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪುನಃ ದೃಢಪಡಿಸುವುದು” ವಿಶ್ವಾಪಿ ಸಂಘಟನೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವೆಂಬುದನ್ನು ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಎಲ್ಲರ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ತಾರತಮ್ಯರಹಿತ ತತ್ವದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಂದೆಂಬುದನ್ನು ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನದ 1ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. 55ನೇ ಕಲಮು ಅಂಥದೇ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 56ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು 55ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನ ಒಂದು ಒಷ್ಟಂದವಾಗಿದ್ದು, ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ದಾಖಲೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಿಧಿಗಳು ಒಂದು ಇತ್ಯಾಧಿಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಈ ಆಶಯದ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜತೆ ಸಹಕರಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ನೇರವೇರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ನೀಡಿಲ್ಲ.

7. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನ ರಚನೆಯಾದದ್ದು ಹೇಗೆ?

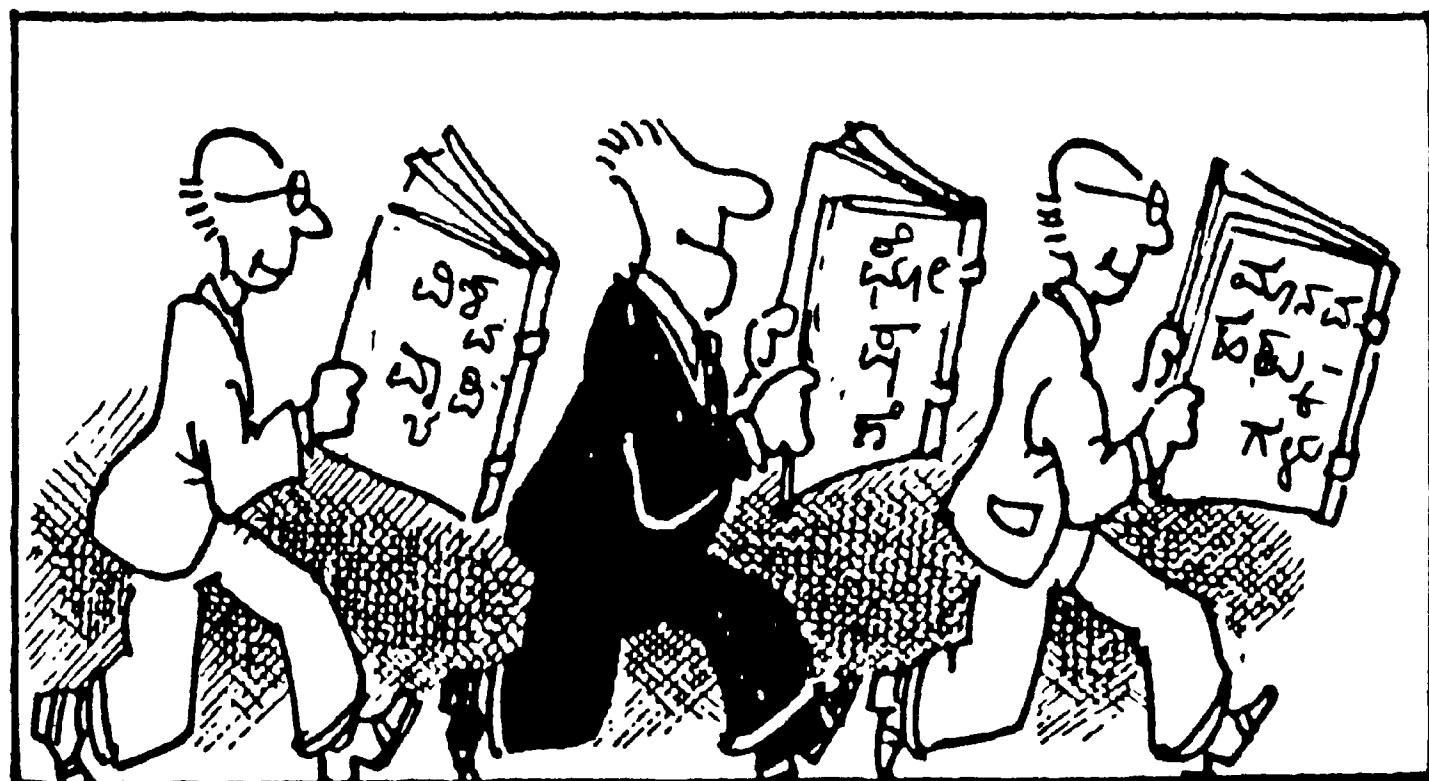
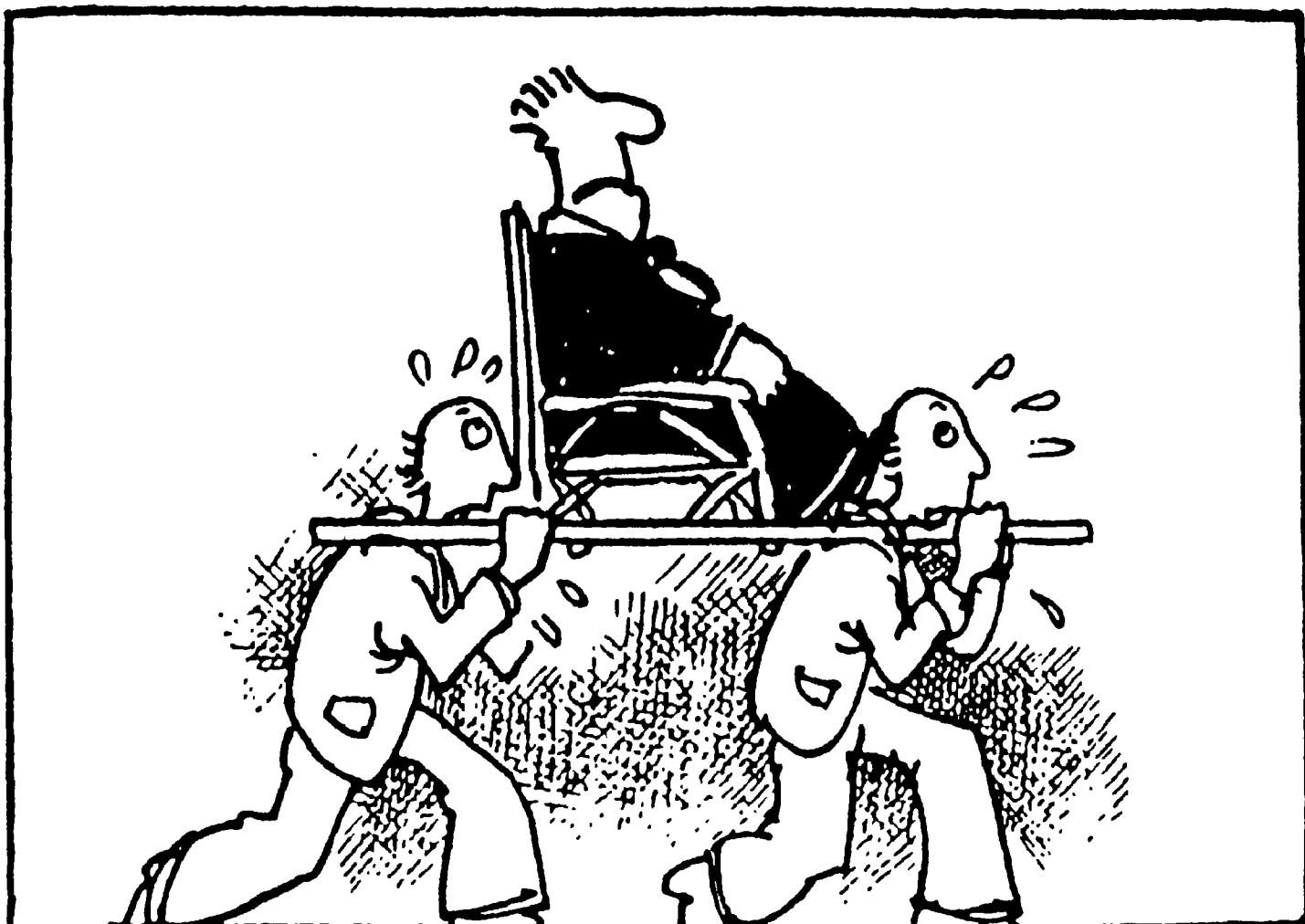
ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ

ಒಂದಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿನ್ (ಇಕೋಸಾಕ್: ಇ.ಸಿ.ಎಸ್.ಇ.ಸಿ.) ಸಹಾಯಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ 1945ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 10, 1948ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನಾಂಗಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಧನೆಯ ಸಮಾನ ಮಾನದಂಡವನ್ನಾಗಿ, ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವಖಾಯಿ ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಧೇಯಕದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೆಚ್ಚೆಯಾಯಿತು.³

8. ವಿಶ್ವಖಾಯಿ ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?

ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಲವಾಗಿ ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ಜೀವ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ದೇಹರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕು, ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಚಿತ್ರಾಂಸೆ, ಸೈಂಚಾನುಸಾರಿ ಬಂಧನ, ಸೇರೆಮಾಸ ಮತ್ತು ಗಡೀಪಾರು ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ, ಶಾಸನದ ಮುಂದೆ ಸಮಾನತೆ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪೂತ ವಿಚಾರಣೆಯ ಹಕ್ಕು, ಆಸ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಹಕ್ಕು, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಳ್ಳವ ಹಕ್ಕು, ಮದುವೆಯಾಗುವ ಹಕ್ಕು, ಪಿಚಾರ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ, ಧರ್ಮ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅಭಿವೃತ್ತಿಯ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ, ಶಾಂತಿಯುತ ಸಮಾವೇಶ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ - ಇವು ಮೊದಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಅವನ/ಅವಳ ದೇಶದ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಅಯ್ಯಿಗೊಂಡ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪಾಲೋಳ್ಳವ ಹಕ್ಕು, ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕು, ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು, ಒಂದು ಯಥೋಚಿತವಾದ ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಹಕ್ಕು, ಶೀಕ್ಷಣಾದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಮುಂತಾದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯ ಮೊದಲನೇ ಕಲಮು, ಮನುಷ್ಯನ ಘನತೆಯ ಸಮಾನತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸಮ ವಾಸ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡನೇ ಕಲಮು, ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಈ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಅಂತರ್ಗತ ಘನತೆ, ಸಮಾನ ಹಾಗೂ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಲಾಗದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ವಾಸ್ಯತೆ ನೀಡುವಿಕೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ, ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಖಾಯಿ ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲಮಿನ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಎರಡನೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

PLOTH

9. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರದಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯನ್ನು ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗೂ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವಗಳು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಗೌರವಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಮಾನದಂಡದ ಸ್ವಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಾಗ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಐವತ್ತೊಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಿಂದ ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಈಗ ಮೂರುಪಟ್ಟಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.⁴ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಒಷ್ಟಿಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅದು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಸರ್ವಸರ್ವಮಾನ ಆಧಾರವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿರಂತರ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಉಳಿಕೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಲಿಖಿತ ಸಂಖಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಗಳು ಜಡಿತಗೊಡಿ 1950ಹಾಗೂ 1960ರ ದಶಗಳಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದ, ಲಕ್ಷ್ಯವಧಿ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಧಾರದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾತ್ಮಿಕಯೂ ಸಾಧನವೂ ಆದವು.

ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯು, ಮನುಕುಲದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರ ಪರಭಾರೆ ಮಾಡಲಾಗದ ಹಾಗೂ ಅನುಲ್ಲಂಘನೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮೂಹದ ಸಮಾನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆಯೆಂಬ ಮತ್ತು ಅದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟಭಿಷ್ಣುಯ 1968ರಲ್ಲಿ ತೆಹರಾನಾನ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗೊಂಡಿತು.⁵ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಜನಾಂಗಗಳಿಗೂ ಸಾಧನೆಯ ಸರ್ವಾನ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆಯೆಂದೂ⁶ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಂವರ್ಧಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೂ, ಇಪ್ಪತ್ತೆದ್ದು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ (ವಿಯೆನ್ನಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, 14-25 ಜೂನ್ 1993) ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೃಢೀಕರಿಸಿದುವು.⁷

10. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಧೇಯಕಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಉಳಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು ಯಾವುವು ?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್ ಉದ್ದಿಷ್ಟದ ಮೊದಲ ಭಾಗ. ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯ ವಿಧಿಗಳ ತಾತ್ತ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಲು ಯೋಜಿಸಿದ ಉಳಿದ

ಭಾಗಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಹಿಡಿದವು. 16 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1966ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಎರಡು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥೀಕಾರ ಮಾಡಿತು - ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ (ಐ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಎಸ್.ಆರ್.) ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.) ಅಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ದೂರು ನೀಡಲು ಆವಕಾಶ ಮಾಡುವ, ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್. ನ ಬಚ್ಚಿಕ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಪತ್ರ. ಈ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯವು, ವಿಶ್ವಖಾಯಿ ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಕ್ಕಿನ ತಾತ್ತ್ವಿಕವನ್ನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಡಿಸೆಂಬರ್ 1989ರಲ್ಲಿ ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.ಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ, ಎರಡನೇ ಬಚ್ಚಿಕ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಾಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು.

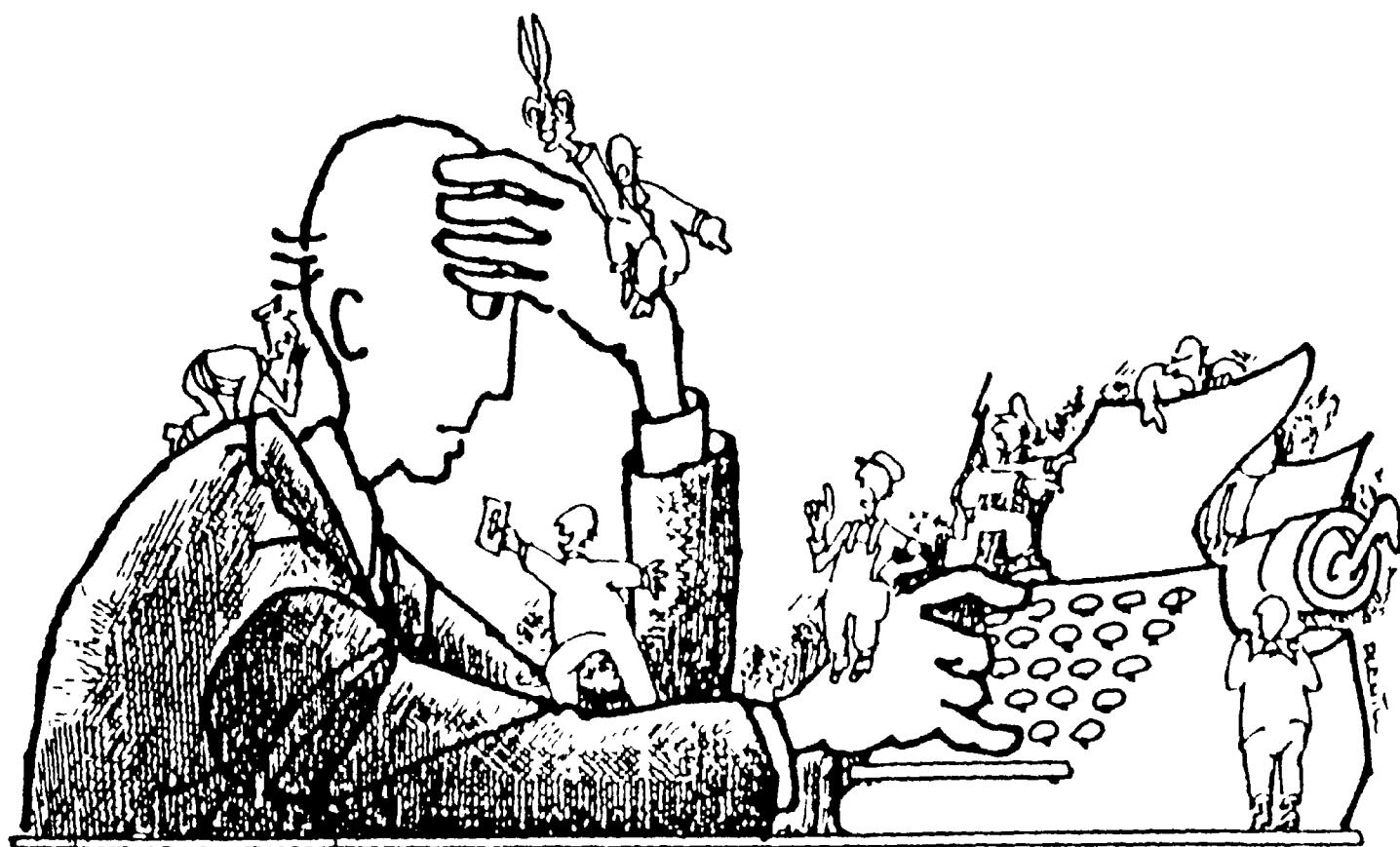
ನಾಗರೀಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅನುಭೋಗ ಅಂತರಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಅಂತರಾವಲಂಬಿ ಎಂಬ 1950ರ ಮಹಾಧಿವೇಶನದ ನಿಣಾಯಕ್ಕೆ ಈ ಎರಡು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳ ಅಂಗೀಕಾರವು ಸಮೃದ್ಧಿ ನೀಡಿತು.

11. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಗೂ, ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಫೋರ್ಮಾಷನ್‌ಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನು ?

ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಫೋರ್ಮಾಷನ್‌ಗೂ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೆಂದರೆ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು, ಅದಕ್ಕೆ ಭಾಗಸ್ಥರಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಧ್ಯ ಶಾಸನಬದ್ಧವಾದ ಒಪ್ಪಂದಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನೆಯ ಬದ್ಧತೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುಪಾಲನ ವರದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಆ ಪ್ರಕಾರ ಅವು ಒದ್ದುವಾಗಿವೆ. ಎರಡೂ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು 1976ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಸುಮಾರು 130 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಐ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಎಸ್.ಆರ್. ಮತ್ತು ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.⁸ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.ನ ಮೊದಲ ಬಚ್ಚಿಕ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಕೂಡ 1976ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಸುಮಾರು ತೊಂಬತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು⁹ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ. 1991ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಎರಡನೇ ಬಚ್ಚಿಕ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಈವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು¹⁰ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ.

**12. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ (ಬ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.)
ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಂದ
ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಯಾವುವು?**

ಜೀವ, ಸ್ವಕೀಯತೆ, ನ್ಯಾಯಯುತ ವಿಚಾರಣೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಮಾನತೆ ಇವುಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಫೋರೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿದೆ. ಜನಾಂಗ, ವರ್ಣ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗಣನೆಗಳನ್ನು ಅಧರಿಸಿದ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವನಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಒದಗಿದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ತುತ್ತಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ಅನಾದುತ್ತಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಆ ರೀತಿ ಪಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಅದು ಏಕ್ವಿಸಂಸ್ಸೆಯ ಮುಹಾಕಾರ್ಯದರ್ಕಿಗೆ ತಕ್ಕಾಡೇ ತ್ರಿಂಬಕದ್ದು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಫೋರೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ತುತ್ತಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ಮರದ್ವಪ್ಪವಾತ್ ಪಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಫೋರೆ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ಸಂಖೇಪಿಸಬಹುದಾದ ಪಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೀಮೆಸುತ್ತುವೆ. ಶಾಂತಿ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧದ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರದ್ದಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಪರದಾಸಗಿಯಿಲ್ಲ. ಜೀವದಹಕ್ಕು, ಶಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾನತೆ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸ ಮತ್ತು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಪೀರುದ್ದ ರಕ್ಷಣೆ, ಅಲೋಚನೆ, ಅಂತಸ್ಥಾಕ್ಷೀ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಸದೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಸುಫ್ಫಾದನೆಂಬ ಒಂದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯೇದು

ಮಾಡದಿರುವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾರಿದ್ದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ, ತಪ್ಪಿತಸ್ಥಾನನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕು.

13. ಬ.ಸಿ.ಸಿ.ಟಿ.ಆರ್.ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿಧಾನಗಳೇನು?

ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 28ನೇ ವಿಧಿ ಭಾಗಸ್ಥ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತರಾದ ಮತ್ತು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಹೊಂದಿದ ಹದಿನೆಂಟು ಸ್ವತಂತ್ರರಾದ ತಜ್ಞರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪರವಾಗಿಯೇನೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿಯು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿಯು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ (ಕಲಮು 40). ಪ್ರತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾಗಿಯಾದ ಬಂದು ವರ್ಷದ ಒಳಗೆ, ತದನಂತರ ಸಮಿತಿಯ ನಿರ್ಧಾರದಂತೆ, ಆ ರೀತಿಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಮಕ್ಕಮದಲ್ಲಿ, ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಾಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದ ವರದಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಾಗಲೂ, ಚಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ, ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಮಿತಿ ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ.

41ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಉಭಯ ದೇಶಗಳು ಸಮಿತಿಗೆ ಅಂಥಾ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಬಂದು ವಿಶೇಷ ಫೌಲೋರಣ್ಣಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ಬಂದು ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಈವರೆಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ದೂರುಗಳು ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ‘ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ’ಯ ಮೂಲಕ ಮಾನವಹಕ್ಕು ಸಮಿತಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಮುಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿ, ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ವಯ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯನುಸರಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ದೇಶೀಯ ವರದಿಗಳ ತಯಾರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಮಿತಿಯು ಆಧಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೂಲಕ (ಇ.ಸಿ.ಟಿ.ಎಸ್.ಇ.ಸಿ.) ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧೀಕ್ಷೆ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

14. ಈ ವರದಿ ವಿಧಾನವು ಎಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ?

ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಟೀಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವೇನು ಸಮಿತಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಅನುಪಾಲನೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿಯ ಅಧಿಕಾರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಹಿರಂಗಗೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವರದಿಗಳ ಬಹಿರಂಗ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಒಂದು ಮನವೊಲಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ, ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ದೇಶಗಳ ಜತೆ ಒಂದು ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಂಖಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲಕ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಕಲಮುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅನುಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದೇ ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾವಣೆಗಳಿಗೆ ತಜ್ರುಮೆ ಮಾಡಿ, ಆದಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳ ಮೂಲಪಾಠವನ್ನು ತರುವಂತೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ದೇಶಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

15. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೂರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದೇ?

ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶವು ‘ಬಚ್ಚೆಕ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ’ವನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದರೆ ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.ನ ಬಚ್ಚೆಕ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರದ ವಿಧಿಗಳನ್ನು, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕುಗಳು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಆಪಾದಿಸಿದ ದೂರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಮಿತಿಯು ಸ್ಥಿರಿಸಬಹುದು. ಸಮಿತಿಗೆ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ದೂರಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸ್ವತಃ ಸಮಿತಿಗೆ ಅಹಂಕಾರ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಆಸಮಧನನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಸಮಿತಿಯು ಈ ಪ್ರಕರಣವು ಪರಿಶೀಲನಾಹಾ ವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಕೇವಲ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರವಿರುವ ಗೌಪ್ಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿಜಾಂಶಗಳನ್ನೂ ಸ್ವೀಕಾರಾಹಾ ತೆಯನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಶೀಲನಾಹಾ ತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ದೂರು ಅನಾಮಿಕವಾಗಿರಬಾರದು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಆಂತರಿಕ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮುಗಿಸಿರಬೇಕು.

ಮನವಿಯ ಗೌಪ್ಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೂರು, ಪರಿಶೀಲನಾಹಾ ವೇಂದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಮಿತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ದೇಶವು ಆರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ, ಸಮಿತಿಗೆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅದು ಕೈಗೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಪರಿಹಾರವೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಲಿಖಿತ ವಿವರಣೆಯನ್ನು

ನೀಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಮನವಿ ಮಾಡಿದವರು ಸಂತುಸ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶ, ಲಿಖಿತ ವಿವರಣೆ ಒದಗಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿಗಳನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶವು ಆ ಭ್ರಗ್ಗ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸಮಿತಿ ಪ್ರಕರಣದ ನಿಜಾಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೋಣೀಕರಿಸಿ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಹಾಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

16. ಸಮಿತಿಯ 'ಅಭಿಪ್ರಾಯ'ಗಳನ್ನು ದೇಶಗಳು ಗೌರವಿಸುತ್ತವೆಯೆ?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಶಾಸನಬದ್ಧ ತೀರ್ಪಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳೇನೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಜಾಖಾಂತಾ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳ ಮೇಲಿದೆ. ದೇಶಗಳು ಒದಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಯಾರು ಪಡೆತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ

ಹಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಅಪ್ಯಾಗಳನ್ನು ಪಾಲೀಸುತ್ತವೆ. ಅನುಮಾಲನೆಯಾದಾಗ್ಯಾ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಾ ಅದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರದೆ ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿರಬಹುದು. ನೇದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ನ ವಿರುದ್ಧದ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಸಮಿತಿಗೆ ಕಂಡುಬಂದ ಒಂದು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ನೇದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಮಿತಿಯ ಮೇಲಿನ ಗೌರವದಿಂದಾಗಿ, ಫಿಯಾಡಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಾಲೀಸಿದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಮಾಲಿಸಿ, ತನ್ನ ವಿದೇಶಿಗರ ಶಾಸನ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಫಿನ್ಸೆಂಡ್ ದೇಶವು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿಯರ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿತು. ಅದು ಹಾನಿಗೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪರಿಹಾರಧನವನ್ನೂ ನೀಡಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ಕಾರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿ ಲೆಂಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಮಾರಿಶಿಯಾನ ಅನೇಕ ಹೆಂಗಸರ ದೂರನ್ನು ಸಮಿತಿಯು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದಿಸಿ ಮಾರಿಶಿಯಾ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿತು. ಕೆನಡಾ, ಕೊಲಂಬಿಯಾ, ಈಸ್ಟ್‌ಡಾರ್ಟ್, ಪೆರು, ಟ್ರೈನ್‌ಡಾಡ್ ಮತ್ತು ಟೊಬ್ಬಾಗೋ ದೇಶಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಿಂದ ಐಜ್‌ಕ ಶಿಪ್ಪಾಚಾರದ ಅನ್ವಯ ಬಂದ ಮನವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಇತ್ಯಧ್ಯಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ.

ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಅನುಮಾಲನೆಯನ್ನು ಪ್ರೌತ್ತಾಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಿತಿಯು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಸಮಿತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಖಿತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ.

17. ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಯಾವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ? (ಇ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಸಿ.ಆರ್.)

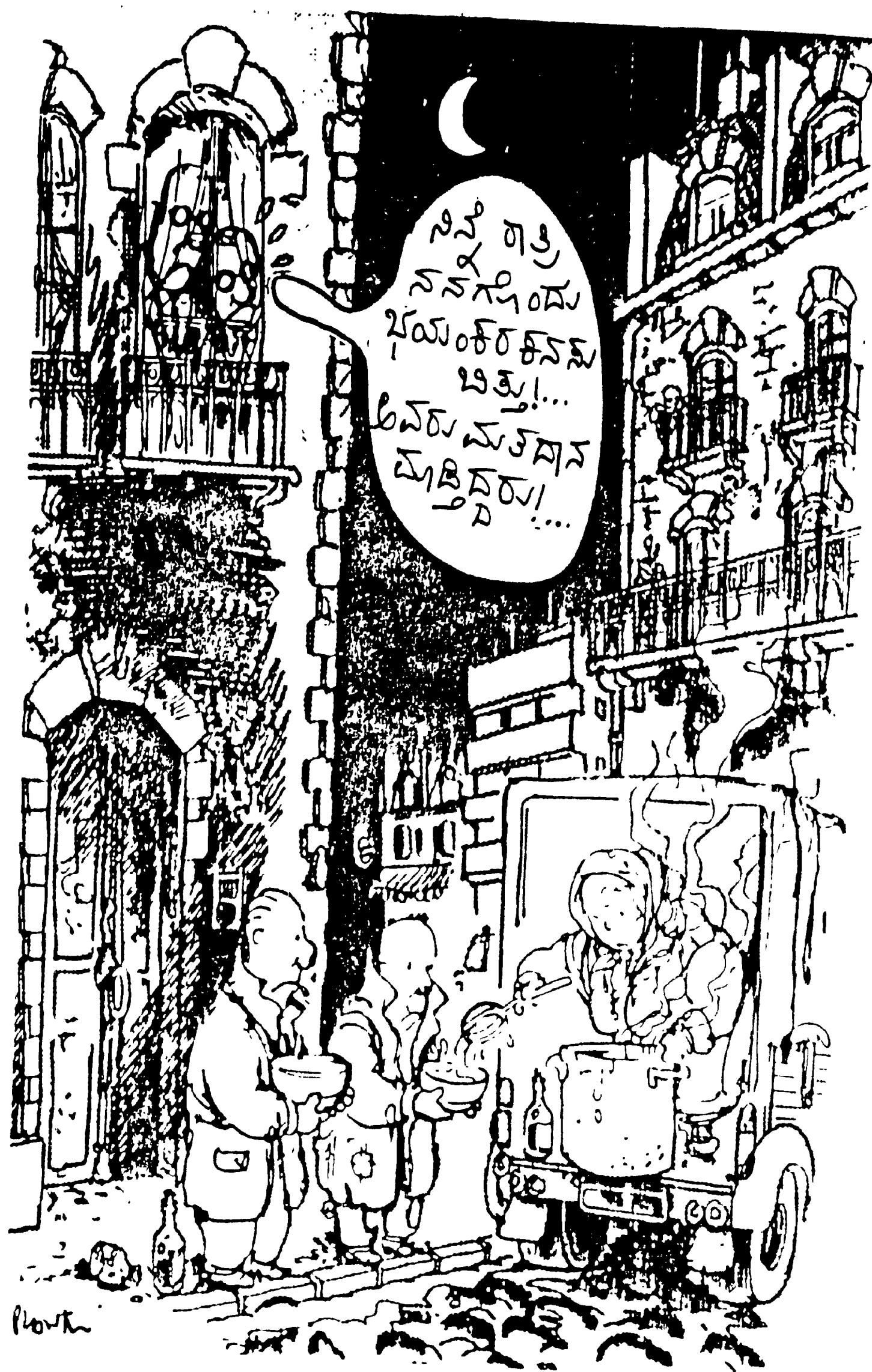
ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡವು ಸೇರಿವೆ: ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕು, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಾತಾವರಣದ ಹಕ್ಕು, ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ, ಆಹಾರ ಪೂರ್ವಕೆ, ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ವಸತಿಯು ಸೇರಿದಂತೆ ಒಂದು ಯಥೋಚಿತ ಜೀವನಮಟ್ಟಿ, ಕುಟುಂಬದ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಾಧ್ಯಪಿದ್ದಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟದ ದೃಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾಗಸ್ಥವಾದ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ದೇಶವೂ ತನ್ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ

ಶರೀರೀರ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಯಕ್ಷಗಳ ಮೂರುಪ್ರಮಾಣದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಾಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಒಟ್ಟಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಯಾವುದೇ ಯಕ್ಷಗಳನ್ನು ಅಮಾನತ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

18. ಐ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಎ.ಆರ್.ನ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಂತ್ರವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ?

1985ರಲ್ಲಿ ಇ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಎ.ಆರ್.ನ್ಯಂದ ಸಾಫ್ಟಪನೆಗೊಂಡ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಕ್ಷಗಳ ಸಮಿತಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಸೋಡುವ ಘಟಕವಾಗಿದೆ. ಅದು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಂದ ಆಯ್ದುಗೊಂಡ ಯಾಗೂ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತರಾದ, ತಮ್ಮ ಚೈರ್‌ಮಾನ ಸಾಫ್ಟ್‌ಸಬಲದ ಮೇಲೆ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹದಿನೆಂಟು ಜನ ತಜ್ಫೂರನೊಳಿಗೊಂಡಿದೆ. ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ನಿಯತಕಾಲೀಕವಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಸುವ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರಗತಿ ಯಾಗೂ ಕ್ಕೆಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಾಗ ಯಾಗೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ, ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾಜರಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಷರುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಆವರಣ್ಣ ಕೇಳಬಹುದು. ಆವೃಗಳ ತಜ್ಫೂತೆಯ ಪಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಶ್ಚಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಏಕೇಷ ಏಭಾಗಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಂಗೋಚಿತವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮಾಡಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಮಿತಿ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಕಾರರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ, ಲೆಖಿತ ಯಾಗೂ ವರ್ತೆವಿಕ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಅನುಪಾಲನಾಪೂರಕ ಮಾಡಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮನವಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಲು ಯಾವುದೇ ದೇಶವು ತಪ್ಪಿದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ಅಂಥ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶವು ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ನಿಯೋಗವು ಅನುಪಾಲನೆಯ ಸಂಬಂಧ, ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಲಾಹಾತ್ಮಕ ಸೇವೆಗಳ ಆಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲು ಸದರಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದನ್ನು ಒಟ್ಟಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೇಳಬಹುದು.

ಇ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಎ.ಆರ್.ನ್ಯಂ ಸಮಿತಿ ಮಾಡಿಕವಾಗಿ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ವರದಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿರ್ವಾಹಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಚರ್ಚೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು, ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇತ್ಯಧಿಕ ಶಾಂತಗಳು ಯಾಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಳಜಿಗಳು, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒಧಕವಾಗಿರುವ ಶಾಂತಗಳು ಯಾಗೂ ತೊಡಕುಗಳು ಇವುಗಳನೊಳಿಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾಡಿಗಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಂಡಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಯಾಗೂ

ಅಂತರದೇಶೀಯ ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

19. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ನೇರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ?

ಇ.ಸಿ.ಓ.ಎಸ್.ಓ.ಸಿ.ಯು ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ಏ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಸಿ.ಆರ್.ನ . ವಿವಿಧ ಕಲಮುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳ ಮೇಲೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಚೈಲೋತ್ಪಾಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಗೆ ವರದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಲನೆಗೆ ನೇರವಾಗುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಮಿತಿ ‘ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ’ವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೂರನೇ ‘ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ’ದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ತಕ್ಷಣವೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಎರಡು ಕಲಮುಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಕಲಮುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಚಿಂತನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಲನೆಯ ಗುರಿಯ ಕಡೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಸ್ವಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಪ್ರತಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಅದರ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಎಲ್ಲ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಸಮಿತಿ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಪವಾದವೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ದೇಶವು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಬುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಮಾತ್ರ. ಉಳಿದ ‘ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ’ಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, ಯಥೋಚಿತ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೇರವಿನ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಿವೆ.

20. ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆಯೇ?

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಾ, ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಾಂಶದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚಚೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರದ ಹಕ್ಕು, ವಸತಿಯ ಹಕ್ಕು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಭ್ಯಾಂಕಗಳ ಪಾತ್ರ, ಹಿರಿಯರ ಹಾಗೂ ವಯೋವೃದ್ಧರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು - ಇವು ಕೆಲವೊಂದು ಕೇಂದ್ರ ವಿಷಯಗಳು.

ಇ.ಸಿ.ಟಿ.ಎಸ್.ಟಿ.ಸಿ.ಗೆ ಸಮಿತಿಯು ನೀಡುವ ಪಾಟೆಕ ವರದಿ ಈ ಚಚೆಗಳ ಸಾರಾಂಶಗಳನ್ನೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

21. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಅನುಪಾಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಾಮರ್ಶೀಯಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅಂತರಿಕ್ಷ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹೋಣೆಗಾರ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಕ; ಮತ್ತು ದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕ್ರಮಪಡಿಸುವ ವಾಡಿಕೆಯ ನಿಯಮದಂತೆ, ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ತತ್ವಶಃ ಯಾವುದೇ ಇನ್ನೊಂದು ದೇಶದ ಆಂತರಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಇಲ್ಲ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಂತರಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದೇ ಒಹಳ ಕಾಲ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ವಿಶ್ವದ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಗೆ ಅಪಾಯ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಪರಿಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಈ ಭಾವನೆ ಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾಗಿದೆ.

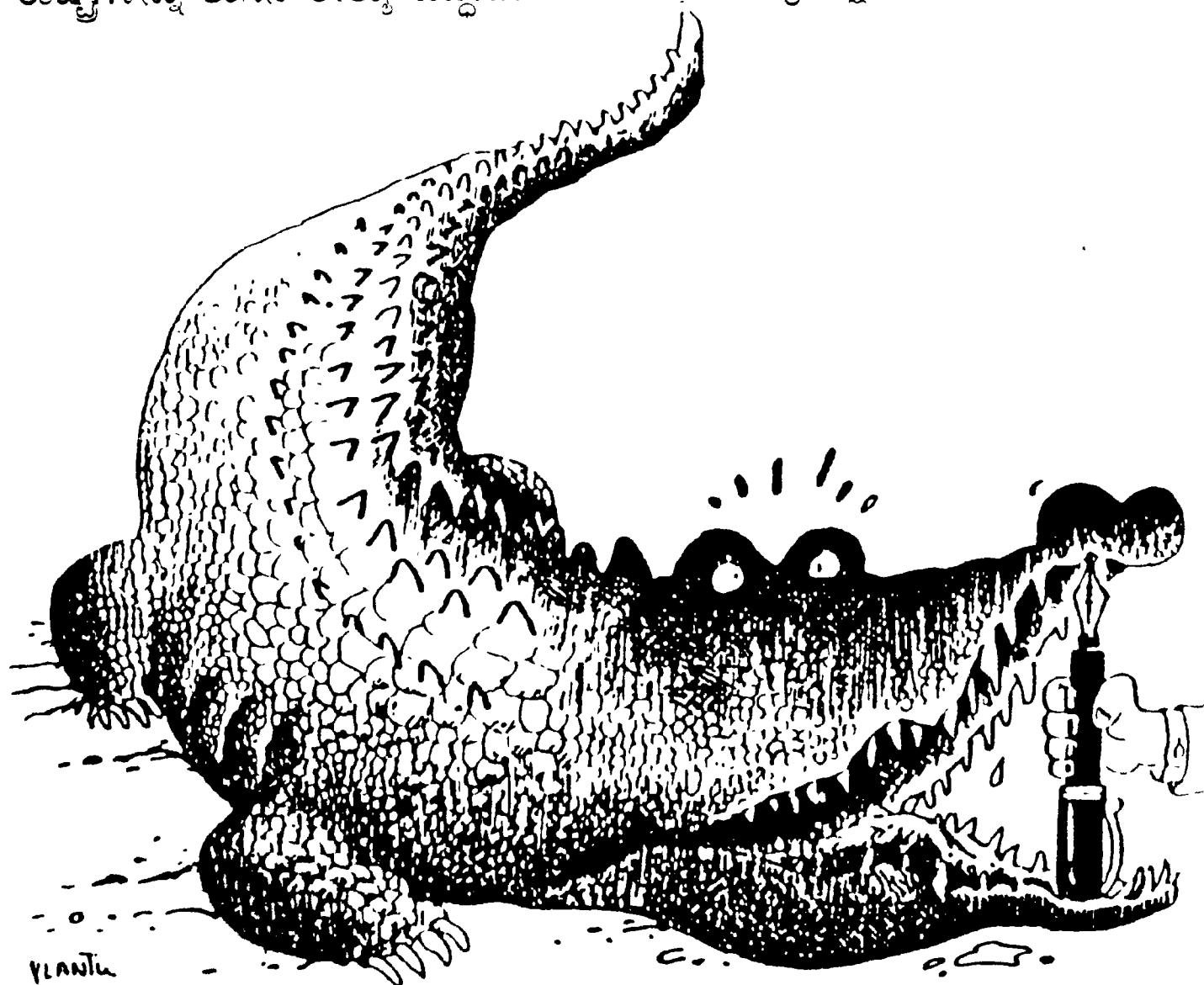
1993ರಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವ ಸಮೈಳನ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ವಿಯನ್ನಾ ಫೋರ್ಮಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ “ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದ ನ್ಯಾಯಯುತ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಸಾರಿತು (ಕಲಮು 4). ಅದೇ ರೀತಿ 20ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993ರ ನಿಣಾಯದ 3 ಮತ್ತು 5ನೇ ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳ ಕ್ರಿಯಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು “ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಪ್ರೇರಿತ್ವಹಿಸಿ ಸಂವರ್ಥಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಪುನಃ ದೃಢೀಕರಿಸಿತು. ಅದು ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಥನೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಾಧನೆಯು ವಿಶ್ವರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮೂಹದ ನ್ಯಾಯಯುತ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿದ್ದ ಅದು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠೆ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ, ಸಾರ್ಥಕ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದಂಬುದನ್ನು ಸಹ ದೃಢಪಡಿಸಿತು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪುನಸ್ಥಿತಿಗಾಗೂ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು “ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒರುವ ವಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ” ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂವಿಧಾನದ 2(7) ವಿಧಿಯನ್ನು ಆಧಾರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯಾ ಆ ರೀತಿಯ ವರದನೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನದ ಆಡಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು

ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಖಿಧಾನವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಧ್ಯದ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನ್ಯತೆ, ಗೌರವಗಳಿಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಯೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ.

22. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಧೇಯಕವಲ್ಲದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ಇವೆ?

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಧೇಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಫೋರ್ಮಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು, ಫೋರ್ಮಣೆಗಳು, ಮಹಾಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಶಾಸನರಚನಾ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕಾರಗೊಂಡ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಇವೆ. ಫೋರ್ಮಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸುಗಳು, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇರುವಂತೆ ಭಾಗಸ್ವಾರಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಶಾಸನ ರೀತ್ಯಾ ಬದ್ದಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವಂತೆ ಅಥವಾ ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮತ್ತು ಆವುಗಳನ್ನು ಅವರ ದೇಶೀಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾನದಂಡಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಆದರ್ಶದ ನೇಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜೀವದ ಹಕ್ಕು, ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿರುವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಅಂತೆಯೇ ಮೂಲನಿರ್ವಾಸಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಯುದ್ಧಸಂತ್ತುಸ್ತರು ಮತ್ತು ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಮುಂತಾದ ಈ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇನ್ನಿತರ ಮಾನದಂಡಗಳು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅವಾನುವ ಅಥವಾ ಹೀನ ನಡವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು (ಭಾಗ II, ಕಲಮು 5ನ್ನು ನೋಡಿ), ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು (ನಂ. 33ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ), ಮತ್ತು ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸ್ಥಾನವಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ (45ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿ.).

23. ಜನಾಂಗಹತ್ಯೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಗೋಳ್ಜಲಾಗಿದೆ?

1948ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಜನಾಂಗಹತ್ಯೆಯ ಆಪರಾಧವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿರುವ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು. ಅದು 1951ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಈವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 120 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.¹¹

“ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಜನಾಂಗಿಯ, ವರ್ಣಾರ್ಥ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಗುಂಪನ್ನು ಪೂರಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಾಗಶಃ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಕೃತ್ಯಗಳು” ಎಂದು ಜನಾಂಗಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಲೆ ಅಥವಾ ಶಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಲೆ, ಜನಾಂಗಹತ್ಯೆಯು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಪರಾಧವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾನವಜನಾಂಗದ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಪರಾಧವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ನರಮೇಧವನ್ನು ಎಸಗಿದ ಆರೋಪಿಗಳನ್ನು, ಆ ಆಪರಾಧವನ್ನು ಎಸಗಿದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಒಳಗಡೆ ಇರುವ ಯೋಗ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಮುಂದೆ ಆಗಲೇ ಅಥವಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಮುಂದೆ ಆಗಲೇ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನೇರ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

24. ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ತತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮತ್ತಮ್ಯ ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ?

ತಾರತಮ್ಯ ಕೂಡದೆಂಬ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವವು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ 1ನೇ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ (ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ವಣ್ಣೀಯ ಎಂದರೆ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

25. ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಕ್ರಮಗಳೇನು?

ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಣ್ಣೀಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 1969ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಈವರೆಗೆ 140ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ¹² ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಜನಾಂಗ, ವರ್ಣ, ವಂಶ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಆದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೀಯ ಸಮಗ್ರ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾಗಸ್ಥರಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾದ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಆ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಅನುಭೋಗವನ್ನು ವಿಚಿತ್ರಪಡಿಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

26. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕುರಿತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ?

ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅನುಮಾಲನೆಯು ಹದಿನೆಂಟು ಜನ ತಡ್ಡಾರ್ಥಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 4ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನುಸಾರ ರಚನೆಗೊಂಡ, ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ನಾ ಸಮಿತಿಯ (ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಡಿ.) ಉಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಸಮಿತಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿವೆ. ಭಾಗಸ್ಥ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೀಡುವ ನಿಯತಕಾಲೀಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ. ವರದಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯು, ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೌತ್ಸಂಹಿಸಲು ಅನೇಪಡಾರಿಕ ಸಂಖಾರ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು

ಪ್ರತಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರತತ್ವಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದೇಶಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪರಾಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಾಂಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿವೆ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಹೊಸ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ.

ಸಮಿತಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ತನ್ನ ಸಲಹೆಗಳ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಮುದ್ರೆ ನೀಡಲು ಮಹಾಧಿವೇಶನವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಧ್ಯದ ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು (ಆವರೆಗೂ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ನಡೆದಿಲ್ಲ) ಸಮಿತಿಯ ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿವೆ.

27. ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯ ನಿರ್ಮಾಲನಾ ಸಮಿತಿ (ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಡಿ) ಇನ್ನಿತರ ಏನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ?

ಜನಾಂಗಭೇದವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿವ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮಿತಿ ರೂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಘಾಷಣೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಮುನ್ನೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳು, ಜನಾಂಗೀಯ ಸಹಿಷ್ನುತ್ತೆ, ಶಾಂತಿಯುತ ಸಹಬಾಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು - ಇವುಗಳನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ತೀವ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಿ ತುತ್ತು ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅದು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಸಮಿತಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ರಾಯಭಾರ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಲೂ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.¹³

28. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಮಿತಿಗೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದೇ?

ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮನವಿಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 14ನೇ ಕಲಮು ಆ ದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಗುಂಪು ಕೊಟ್ಟಿ ದೂರನ್ನು ಗೌಪ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1982ರಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಷ್ಟತ್ತಕ್ಕಿಂತ¹⁴ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶಗಳು ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿವೆ; ಸಮಿತಿಯು ಅನೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು

ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತೀವ್ರಾನ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.¹⁵

29. ಬೇರೆ ಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವೆಯೇ?

1978ರಲ್ಲಿ ಜಯಫೋಷದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಜನಾಂಗ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗೀಯ ಪೂರ್ವಗ್ರಹದ ಮೇಲಿನ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಫೋಷಕೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ದಸ್ತಾವೇಚಾಗಿದೆ. ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಫೋಷಕೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ತಾವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಮಹಾ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮೂಲಕ, ಮಹಾಸಮೈಳನಕ್ಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ, ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಫೋಷಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಣಾಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಫೋಷಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಕರಿಸಿ ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೂ ಕರೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

30. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೆದುರಿಸಲು ಕಲ್ಲಿಸಿರುವ ಅವಕಾಶ ಗಳೇನು?

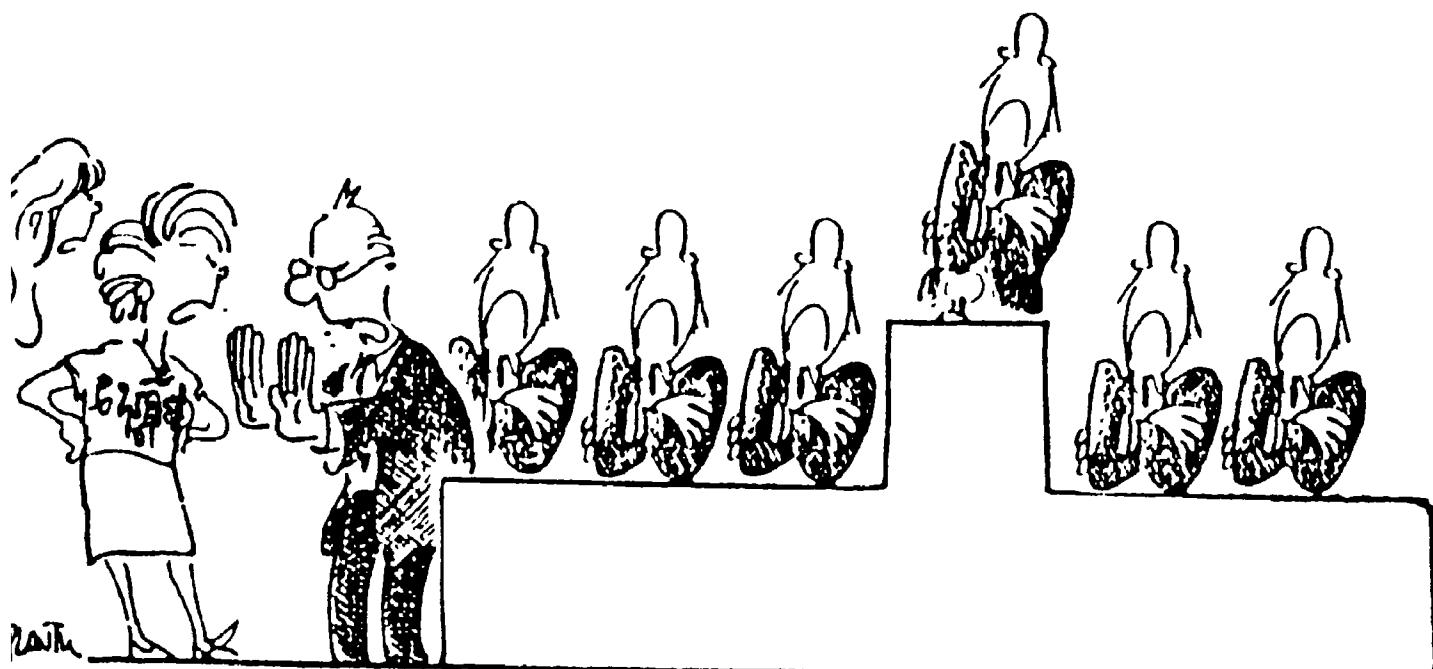
ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಂತರ ಮಾಡುವ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು 18ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1979ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಯಿತು. 2ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1981ರಿಂದ ಆದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಈವರೆಗೆ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ 150ಕ್ಕೂ¹⁶ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶಗಳು ಸಮೃತಿಸಿವೆ. ದೇಶ ದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯದ ದೂರುಗಳಿಗಲೇ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೂರುಗಳಿಗಲೇ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಷಾಲಿಸಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಸಲ್ಲಿಸುವ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಇವ್ವತ್ತಾರ್ಥ ಸ್ವತಂತ್ರ ತಡ್ಡಿರುವ, ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ತಾರತಮ್ಯ ನಿರ್ಮಾಂತರಾ ಸಮಿತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ತಡ್ಡಿ ಸಮಿತಿಯು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 17ನೇ ಕಲಮಿನಸ್ಯಯ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಯು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಮುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. 1992ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ 19ಶಿಫಾರಸನ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಶಿಫಾರಸಿನಲ್ಲಿನ ವಿಷಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ನೂ ಆದು ಮಹಿಳೆಯರ ಪೀರುದ್ಧದ ತಾರತಮ್ಯವೆಂದು ಮತ್ತು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಇನ್ನಿತರ ಕಲಮುಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ 1 ರಿಂದ 4ನೇ ಕಲಮುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯೆಂದು, ಸಮಿತಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ಈ ಶಿಫಾರಸು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು

ಹಿಂಸಾಚಾರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕೇಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದೆ. ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವರದಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆ, ನಿರ್ಧಾರಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಿಥಾರಸುಗಳ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಾಣಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಮಿತಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

31. ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒದಂಬಡಿಕೆ ಇರುವುದೇಕೆ?

ಮಹಿಳೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಲನೆಯ ಒದಂಬಡಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಮಧ್ಯ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಹಾಗೂ ಬಲಾತ್ಮಕರದ ಮದುವೆಗಳು, ಕೌಟಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ತಾರತಮ್ಯ ಮುಂತಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಕಾಯಂವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಆಜ್ಞಾಪ್ರಮಾಗಿ 1946ರಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಪನೆಯಾದ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ

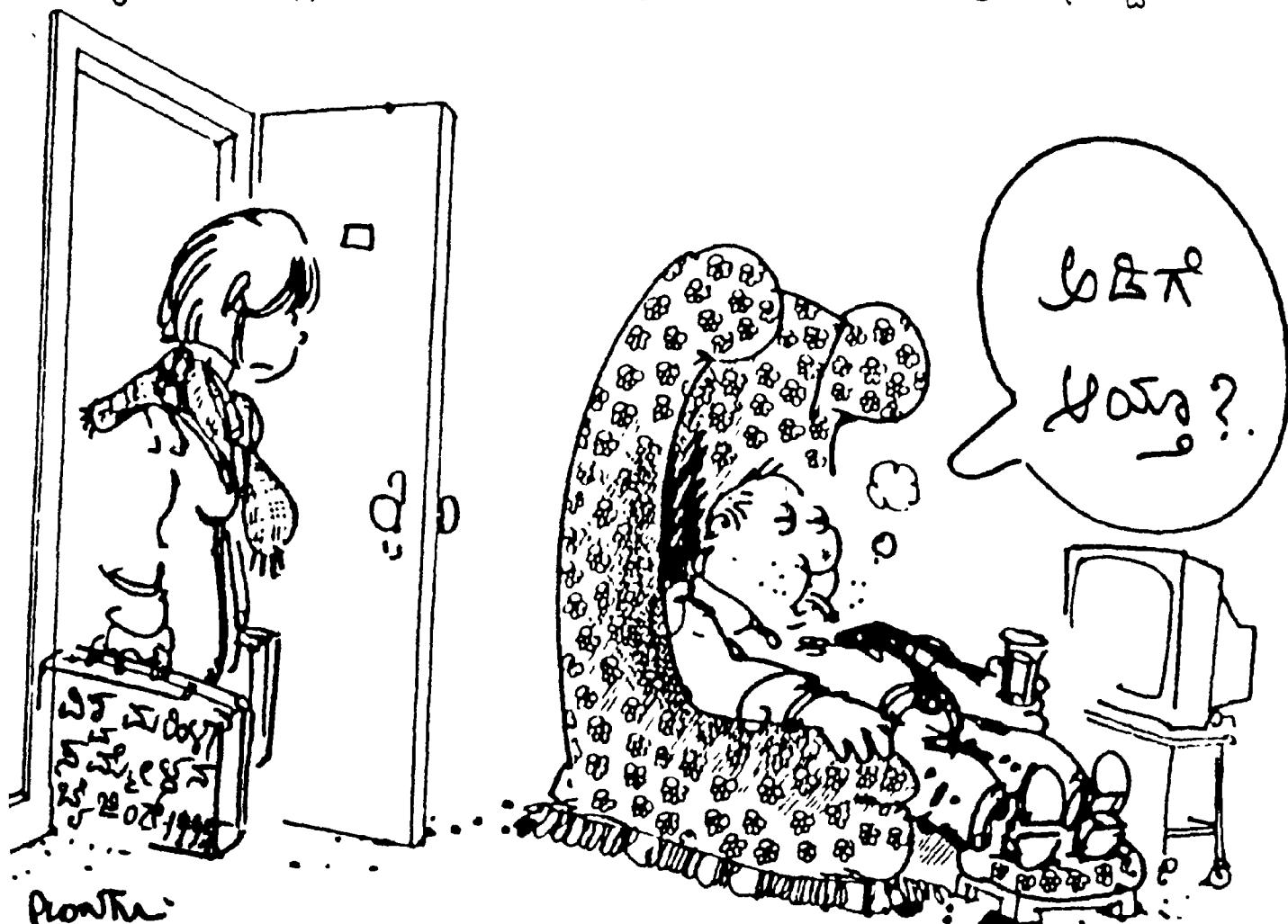

(ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಒಂದು ಘಟಕ) ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿತ್ತು. ಆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಒದಂಬಡಿಕೆಯ ಕರಡನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಅವಿಭಾಜ್ಯವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವು ಪ್ರರೂಪ-ಮಹಿಳೆಯರ ನಡುವೆ ಆಸಮತೆ ತಗ್ಗುವಂತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೇರುವ ವಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸುವ, ಪ್ರಾವಾರಿಕ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದೆ.

32. ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಗೊಳಿಸಲು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳೇನು?

ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು, ವಿಶೇಷ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಲ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಅನೇಕ ವಿಶ್ವ ಸಮೈಳನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತು: ಮೆಕ್ಕಿಕೋ ದೇಶದ ಮೆಕ್ಕಿಕೋ ನಗರದಲ್ಲಿ (19ನೇ ಜೂನ್ - 2ನೇ ಜುಲೈ, 1975)¹⁷, ಕೋಪನಾಹೆಗನ್, ಡೆನ್‌ಕ್ರೋ (24-30 ಜುಲೈ 1980)¹⁸ ನೃರೋಬಿ, ಕೆನ್ಯಾ (15-26 ಜುಲೈ 1985). 1985ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಿಳಾ ಏರ್ಪಯಕ ವಿಶ್ವ ಸಮೈಳನ 2000ನೇ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ನೃರೋಬಿಯಲ್ಲಿ ಫೋಷಿತವಾದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ

ಪ್ರಾಣಿ:

ಮಾಡಿತು. ಇದು ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ನೈಂದಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲನ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಯೊನ್ನಾ ಫೋಷನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (1993) ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸಲು ಕರೆ ನೀಡಿತು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅದು ಮಹಿಳೆಯರ

ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯ ನಿರ್ಮಾಳಣೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಲಯುತವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮಾರ್ಗೋಧಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿತು.

ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋರ್ಮಾಟಾರ್ಯ ಮುಂಬರಿಕೆಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ತನ್ನ ಬವತ್ತನೇ ಸಮಾಖೀಶದಲ್ಲಿ “ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಪಕ ವ್ಯವಸ್ಥಾತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತಗೊಳಿಸಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ತೀವ್ರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ” ಕರೆ ನೀಡುವ ನಿಣಾಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.¹⁹

1993ರಲ್ಲಿ²⁰ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ಹಿಂಸಾಚಾರ ನಿರ್ಮಾಳಣೆಯ ಫೋರ್ಮಾಟಾರ್, ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲು ಕ್ರಮಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ 1994ರಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗವು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶಾಮಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಆದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು.

4-15ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1995ರಲ್ಲಿ ಚೈನಾದ ಬೀಜಂಗಾನಲ್ಲಿ 4ನೇ ವಿಶ್ವ ಮಹಿಳಾ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆವರ ಪೂರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆವರ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಸುಧಾರಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಆವಕಾಶಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕ್ರೇಗೊಳ್ಳುವುದರ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ.

33. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮನುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೇ?

20ನೇ ನವೆಂಬರ್ 1989ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನ ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೇ, 2ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1990ರಲ್ಲಿ ಮನುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ದಾಖಿಲೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ 180ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ.²¹ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಎಲ್ಲ ಯುಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ರೇಗೊಳ್ಳಲು, ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಮನುವಿನ ಹಿತವೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರವಾಗಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಒಷ್ಣಕೊಂಡಿವೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಆವಕಾಶಗಳು

ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಮತ್ತು ಮನುಷಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಒಪ್ಪಿಸುವ ವರದಿಗಳನ್ನು, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಹತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ತಡ್ಡರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಮನುಷಿನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಲಹೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳ ವರದಿಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಡ್ಡ ವಿಭಾಗಗಳು ಹಾಜರಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನೇ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಡ್ಡತೆಯ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಲಹೆ ನೀಡುವಂತೆ ಸಮಿತಿಯು ಆಹ್ವಾನಿಸಬಹುದು. ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ವರದಿಗಳಿಂದ ಉದ್ಘಾವಿಸುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಿತಿಯು ತಡ್ಡ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆ ಅಥವಾ ನೇರವಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಬಹುದು. ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹ್ಕುಳನಿಧಿ (ಯೂನಿಸಿಫ್) ²² ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮನುಷಿನ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಶೀಲಗಳು, ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಮಿತಿಯು

ಮಹಾಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಶಿಥಾರಸು ಮಾಡಬಹುದು. (“ಸತ್ಯಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು” ಎಂಬುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.) ಈ ಕೃತ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ನೇಮಿಸಿರುವ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿ (7ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ)ಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ, ಬಾಲ ವೇಶಾವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಶ್ಲೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಳಕೆ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಫ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಂಘಟನೆ (73ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಯೋಗಕ್ಕೇಮದ ಸಂವಿಧಾನ, ಹದಿನ್ಯೇದು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು²³ ಆದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿದೆ.

34. ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಏನು ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?

ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಾಲದ್ದು ಮತ್ತು 1947ರಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗದ ಅಧಿನ ಘಟಕವಾಗಿ, ತಾರತಮ್ಯ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣಾ ಉಪ-ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ. ಬುಡಕಟ್ಟು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಆದರ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.²⁴ ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆನ ಮುಂದುವರಿದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದೆ.²⁵ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವುದರತ್ತ ಹೊಸ ಆನುಸಂಧಾನಗಳು ಈಗ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ.

35. ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಏನು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನ 1992ರಲ್ಲಿ²⁶ ಒಟ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧಿವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಫೋಷನೆ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮೀಸಲಾದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ದಸ್ತಾವೇಚಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ, ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೌಕಟ್ಟಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಸವಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಂದು ಫೋಷನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಫೋಷನೆಯ 1 ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಂಥ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅನ್ಯಾತೆಯನ್ನು ಸಂವರ್ಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಫೋಷನೆಯ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿ ಆನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲು ಶಾಸನರಚನೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಕ್ಷೇಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದೆ.²⁷

36. ಉಲ್ಲಿದ ಯಾವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿವೆ?

ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರಿಗೆ (ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಗುಂಪು ಎಂದೇ ಏನು ಅಲ್ಲ) ತಮ್ಮದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅನುಭೋಗ, ತಮ್ಮದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯ ಅಥವಾ ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಾರದೆಂದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 27ನೇ ಕಲಮು ಮತ್ತು ಮನುವನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 30ನೇ ಕಲಮು ಎರಡರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಫಾಟಕವಾದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (ಪ್ರಶ್ನೆ 13ನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿ) ಕಲಮು 27ರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಂಬಂಧದ ಬಳ್ಳಿಕ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರದ ಕೆಳಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದೆ.²⁸

ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಮಹಾಧಿವೇಶನ (1960) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು (ಕಲಮು 5) ಅದರಂತೆಯೇ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜನರ ಗುಂಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದೆ (ಕಲಮು 1).

37. ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿಷಯವನ್ನು ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ತುತ್ತಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕೊಂಡಿರುವುದೇಕೆ?

1980ರ ದಶಕದ ಉತ್ತರಭಾಗ ಮತ್ತು 1990ರ ದಶಕದ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳು, ಜನರ ಸ್ಥಳಾಂತರ - ಇವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಭಿನ್ನತೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾವರಣನಗೊಂಡು, ಭಾರಿ ಬೆಲೆತೆತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದಾಗಿ, ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಕಾಳಜಿಯ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಮೊದಲಿನ ಸೋವಿಯಟ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ವಿಲಯನ, ‘ಬುಡಕಟ್ಟು ಶುದ್ಧೀಕರಣ’ದಂಥ ಹೇಯ ಪಾತಕತನದ ಜತೆಗೂಡಿಕೊಂಡ ಮೊದಲಿನ ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯಾದ ವಿಫಾಟನೆ - ಇವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೇಲೊಂಟಕ್ಕೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗದಂತೆ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟೆನ್ ಅಮೇರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಂತರಿಕ ಘಾಷಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದವು. ಬಹುಕಾಲದ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಆಷಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಈ ಅನೇಕ ಘಾಷಣೆಗಳ ಬೇರುಗಳಿವೆ. ತತ್ತ್ವಾಳಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ರಮಾಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಣಯದ ಹಕ್ಕು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿ ಅಭಿವೃತ್ತಗೊಂಡಿತು. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿರಾಕರಣ ಮತ್ತು

ಇಂಥವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕರಿಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ಅಭಿವರ್ದಿಂದಾಗಿ ಇವು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಫಾರ್ಮಡಣೆ ಮತ್ತು ಅಂತಃಕಲಹದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರ್ಯಾವರಣೆಗೊಂಡವು.

‘ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ’²⁹ ಎಂಬ ಮಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಭೂಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ದೇಶಗಳು, ಸಂಘಟನೆ ಇವೆರಡರ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರವಿದ್ದಾಗ್ಯಾ, ಉಗ್ರವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಹೊಸ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳು ಪ್ರಯೋಜನಿಸಿದ್ದವೇ, ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಥವಾ ಭಾಷಿಕ ಪಾಶಾಂತಿರ ಕಲಹಗಳಿಂದಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆಂತರಿಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಆಪಾಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರಾಗಿದ್ದ ಬಟ್ಟೋಸ್ ಬಟ್ಟೋಸ್ ಫಾಲೀಯವರು ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಬುಡಕಟ್ಟು, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಭಾಷಿಕ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧತೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರದ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

38. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಿ ವಿಧಾನಗಳೇನಾದರೂ ಇವೆಯೇ?

ಇಂಥಾ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ‘ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ’ಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ, ಉದ್ದಿಗ್ನ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಫಾರ್ಮಡಣೆಗೆ ಮುಂದಾಗದಂತೆ ತಿಳಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಚಾರ್ತುಯಂತಹನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಇದು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟನಿರ್ಮಾರಗಳ ಅಂತರ್ಗತ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಶಾಂತಿಯುತ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

39. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಧಾನಗಳೇನಾದರೂ ಇವೆಯೇ?

ಯೂರೋಪಿನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದ ಸಮ್ಮೂಲನವು (ಸಿ.ಎಸ್.ಸಿ.ಇ., 81ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿರ) ³⁰ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1992ರಲ್ಲಿ ಸಂಫರ್ಣ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ನೇರುಸಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ

ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಗೆ ಅನಿಬಂಧಿತ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನೇರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಮಾತ ಹಾಜರಾತಿ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾಗಸ್ಥರಾದವರ ಮಧ್ಯ ಚಚ್ಚೆ ಮತ್ತು ಸಂಘದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ವಿವಾದಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಬಹುದೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

40. ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಏನು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ?

ವಿಶ್ವದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಎಟ್ಟತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 300 ದಶಲಕ್ಷ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಜೂನ್ 1989ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರವಾಗಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1991³¹ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಳಗಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ 169ರ ಒಡಂಬಡಿಕೆ) ಅವರುಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಾಖಲೆಜಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಸಾರ್ಥಕ ಗುಂಪಿಗೆ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಗಳಿಯುವ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅದು ಚೃಢಿಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಪಾಲೋಳ್ಜ್ಯಾಪಿಕೆಯಾದಿಗೆ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ ಒವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಳಗಡೆ ಜನಾಂಗಿಯ ಭೇದ ನಿರ್ಮಾಣಲನ್ ಸಮಾತ್ (ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಡಿ.; 26-28 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಸೋಧಿರಿ) ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಾತ್ (13-16ರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸೋಧಿರಿ) ಬುಡಕಟ್ಟು, ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಾನವಾನ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 27ನೇ ಕಲ್ಮಿನ ಅನ್ವಯ, ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ನೀಡಿದ ದೂರಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ.

1982ರಲ್ಲಿ ರಚಿತಗೊಂಡ 'ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಮೇಲೆನ ಕಾರ್ಯತಂಡ ಏಶ್ವರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಾಪರ್ತಿಸಿ, ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಉಪಸಂಪತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಶಿಥಾರಸುಗಳನ್ನು ವಾಡುವುದರ ಜತೆಗೇ, ಅದು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸುವಾರು 500ರಿಂದ 600 ಜನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವತ್ವಕ್ಕಿರೇತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಜತೆ, ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಭಾಗಗಳ ಜತೆ ಏಕಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸ

ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಧಾರದ ಹಕ್ಕುಗಳು, ತಮ್ಮ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ, ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಮೂಲನಿರಾಸಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಕರಡು ಫೋಂಫಣೆಯನ್ನು 1994ರಲ್ಲಿ ಉಪ ಆರೋಗ್ಯ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ; ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ 1995ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಾರ್ಯತಂಡವೊಂದು, ಮುಂದುವರಿಸಿ ವಿಶದೀಕರಿಸತ್ತೊಡಗಿದೆ. (1995/32ರ ದಿನಾಂಕ 3 ಮಾರ್ಚ್ 1995ರ ನಿಣಾಯ). ಮೂಲ ನಿರಾಸಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕರಡು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂಲನಿರಾಸಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ನೊಂದಿರುವ ಗುಂಪಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾರೆ. ನಿಕ್ಷಷ್ಟ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅವಕಾಶಗಳ ಜಡಗೆ ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗೇ ಆಧಾರವಾದ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮನಸೋಜ್ಞೆ ಹತ್ತೇ ಹಾಗೂ ಕಾಣೆಯಾಗುವಿಕೆಯಂಥ ಇನ್ನಿತರ ಗಂಭೀರ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಅವರು ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು 10ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1994ರಿಂದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ‘ವಿಶ್ವ ಮೂಲನಿರಾಸಿಗಳ ದಶಕ’ವೆಂದು³² ಫೋಂಫಣಿಸಿದೆ. ಮೂಲನಿರಾಸಿಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಈ ದಶಕದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದು ದಿನವನ್ನು (ಆಗಸ್ಟ್ 9) ‘ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೂಲನಿರಾಸಿಗಳ ದಿನ’ವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು.

41. ಸರ್ಕಾರಿ ಫಾರ್ಮಾಟೆಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಯಾವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ?

ಸರ್ಕಾರಿ ಫಾರ್ಮಾಟೆಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಕ್ಷಣೆ ಅನುಧ್ವವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಇದೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಈ ಚರಿತ್ರೆ ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ಟಿನ್‌ನಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. 1859ರ ಸೋಲೋಫರಿನೋ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ವಿಸ್ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಹೆನ್ನಿ ಡ್ಯೂನಂಟ್ ಎಂಬವನು ಸಂಘಟಿಸಿದ ತುತ್ತು ಸಹಾಯ ಸೇವೆಗಳ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ಟಿ (ಈಗ ‘ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ಟಿ’ ಮತ್ತು ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ಟಿ ಚಳುವಳಿ’ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವ) ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದಯವಾಯಿತು.

ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಮೇಲಿನ ಬಹುಸ್ತರದ ಒಪ್ಪಂದವಾದ 1864ರ ಜೀವಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ಶತ್ರುವೇ ಇರಲಿ ಮಿಶನೇ ಇರಲಿ ಯುದ್ಧ ಗಾಯಾಳುಗಳ ಆರ್ಯಕೆಯಾಗಬೇಕು-ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು 1906ರ ಜೀವಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 1899-1907ರ ಹೇಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು 1929ರ ಜೀವಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಂದ ವಿಸ್ತೃತ ಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ತತ್ವಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದು ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ. ಅನಂತರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕ್ರೋಧಿಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಯೋಧರ ಮತ್ತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಶಾಸನಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ 'ಹೇಗೆ ಶಾಸನ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ, ಯುದ್ಧವಿಧಾನಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಮತ್ತು 1949ರ³³ನಾಲ್ಕು ಜೀವಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಯುದ್ಧಸಂತ್ರಸ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಹೆಚ್ಚುಕೆಡಿಮೆ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭಾಗಸ್ಥರಾಗಿವೆ.³⁴ ಜೀವಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ 1977ರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ ಎರಡು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರಗಳು ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ 'ಜೀವಿ ಶಾಸನ' ಮತ್ತು 'ಹೇಗೆ ಶಾಸನ' ಎಂಬ ವಿಂಗಡಣೆಗೆ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

1ನೇ³⁵ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಘರ್ಷಣೆಗಳ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರೆ 11ನೇ³⁶ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಲ್ಲದ ಸಶಸ್ತ್ರ ಘರ್ಷಣೆಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ.

42. ಸಶಸ್ತ್ರ ಘರ್ಷಣೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ?

ಜೀವಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಗಾಯಾಳುಗಳು, ರೋಗಗ್ರಸ್ತರು, ನೌಕಾಫಾತಕ್ಕ ತುತ್ತಾದ ಸೈನಿಕರು, ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆದಿಗಳು - ಅವರಲ್ಲಿರಿಗೂ ತಾರತಮ್ಯರಹಿತ ಗೌರವ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧಸಂತ್ರಸ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೇಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರಗಳು ಸಶಸ್ತ್ರ ಘರ್ಷಣೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದವ ರಲ್ಲಿರಿಗೂ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಆದು ಆಂತರಿಕವಿರಲೆ ಆಧವಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಿರಲೆ, ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಭಾಗಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧನಿರತರು, ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕರು ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣವೆಸಗುವುದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ.³⁷

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವ ಸಮೈಳನ (1993) ಈಗಾಗಲೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲದ ದೇಶಗಳು, 12ನೇ ಆಗಸ್ಟ್ 1949ರ ಜೀವಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ

ಜರ್ಮನಿನ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪೂರ್ವ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಶಾಸನ ರಚನೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಸಶಸ್ತ್ರ ಫಾರ್ಮಾಣಿಕ್ಯಾಯ ಸಂಧಭಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಟಸ್ಥ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನಾಗಿ ರೆಡ್ಕ್ರೋಸಾನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಿತಿಯು (ಬಿ.ಸಿ.ಆರ್.ಸಿ.)³⁸ ಸ್ವಾಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಲೇ, ಅಥವಾ ಜನೀವಾ ಒದಂಬಡಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರಗಳ ಅನ್ವಯವಾಗಿಯಾಗಲೇ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಲ್ಲದ, ಸಶಸ್ತ್ರ ಫಾರ್ಮಾಣಿಕ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ ದೊಂಬಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಬ್ಧತೆಗಳಿಂದ ಸಂತೃಸ್ತರಾದವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

43. ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಅಸಹ್ಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆಯೇ ?

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿಯ 808 ಮತ್ತು 827 (1993) ನಿಣಾಯ ಗಳನುಸಾರ, ಹಿಂದಿನ ಯುಗೋಽಸ್ತಾವಿಯಾದ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ 1991ರಿಂದ ನಡೆದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಗಂಭೀರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರ ರಾದ ಜನರನ್ನು ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಒಂದು ಘಟಕ ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಒಂದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನಾಂಗ ಹತ್ಯೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿರುವ ಜನಾಂಗ ಹತ್ಯೆ ಆರೋಪಿಗಳನ್ನು ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲು (ಪ್ರಶ್ನೆ 23ನ್ನು ನೋಡಿರಿ) ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಏಕೈಕ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ ಪ್ರನಃ ಸಾಧನೆಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಅದು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ.³⁹

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಹನ್ನೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತನಿಖೆ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಜವಾಬ್ದಾರಾದ ಒಬ್ಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು (ಪ್ರಾಸಿಕ್ರೋಟರ್) ಹೊಂದಿದೆ. ವ್ಯವಹಾರ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರಿ ಮಾತ್ರವೇ ಉಪಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ತೇ ನೀತಿ ನಡೆಸುವಾಗ ಅನುಮಾನಿತರು, ಸಂತೃಸ್ತರು ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿದಾರರನ್ನು ಹ್ಯಾಕ್ರಿಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ವಧಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಶಾಸನಾಧಿಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಯಾವುದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಆರೋಪಿಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಕರಣದ ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು

ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದು - ಈ ಎರಡೂ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಲು ಬಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಪಾದಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಒಂದು ನ್ಯಾಯಯುತ ವಿಚಾರಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಗಂಭೀರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಪೀಠ ತೀವ್ರಾನಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವನು ತೇರಬೇಕಾದ ದಂಡ, ಜೈಲುವಾಸ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡ ದೇಶದ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಕ್ಷೀಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಪೀಠದ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮರಣದಂಡನೆಗೆ ಪರವಾನಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಮೇಲ್ಮೈನಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವು ಭದ್ರತಾಮಂಡಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಖಾಚಿಕ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

44. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಇನ್ನಿತರ ಯಾವ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ?

ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿ 955ನೇ (1994)ನಿಣಾಯದನ್ನು ರ್ಝಾಂಡಾ ಭೂಭಾಗ ಮತ್ತು ರ್ಝಾಂಡಾ ಜನರ ಮೇಲೆ ಜನಾಂಗ ಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಗಂಭೀರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಪಕ್ಷದ ದೇಶಗಳ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗ ಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅಂಥದೇ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾದವರನ್ನು ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಕೊಳ್ಳಪಡಿಸುವ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಒಂದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದೆ.

45. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿವೆಯೇ?

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ ಘಾಷಣೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಂತರಿಕಲಗಳು, ತಮ್ಮ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಸಹ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮನಸೆಮರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ಅವರ ದೇಶದೊಳಗಡಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಹೋದವರನ್ನು ‘ಅಂತರಿಕ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಿಟ ಹೊಂದಿದವರು’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಹೂರಗೆ ಹೋದಂಥವರು ‘ಸರಾಶ್ರಿತ’ರೆಸಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಾನವಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಪಚಾರ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವ ಘಾಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಸೊಫ್ಟೇಟಗೊಂಡ, ಸರಾಶ್ರಿತರ ವಲಸೆಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳು, ಅನಾಪ್ರಸ್ತ, ಬರಗಾಲ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನಾಯಕತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಉಲ್ಪಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸ್ವಾನಮಾನದ ಸಂಬಂಧದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1951) ಮತ್ತು ಅದರ ಶಿಷ್ಯರಾಜ್ಯಾಂಶ (1966)⁴⁰ ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇವುಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗುವ ಸಹಾರಣವಾದ ಭಯದ ದೇಸೆಯಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವ ಜನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರಾಶ್ರಿತರೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. (ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 1ನೇ ಕಲಮು). ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ‘ನಾನ್ ರಿಫೋಲ್ಮೆಂಟ್’, ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಮೇಲ್ಮೈಯಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಜೀವ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅಪಾಯಕೊಳ್ಳಣಾಗಬಹುದಾದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದಿರುವ ಅಥವಾ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹೊರದಬ್ಬದಿರುವ ತತ್ತ್ವದ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

46. ಈ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ?

ನಿರಾಶ್ರಿತರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಯಮಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಹಾರಗಳಿಗೆ ನೇರವು ನೀಡುವ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಅವರುಗಳನ್ನು ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜತೆ ಒಗ್ಗಾಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ದೀರ್ಘಕಾಲೀಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ರಾಯಭಾರಿ ಕಭೇರಿಯ (ಯು.ಎನ್.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಆರ್.) ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

1951ರಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಕಭೇರಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ ಅಂದಾಜು 1 ದಶಲಕ್ಷ ಜನ ನಿರಾಶ್ರಿತರಿದ್ದರು. 1994ರ ಕೊನೆಗೆ 45 ದಶಲಕ್ಷ ನಿರಾಶ್ರಿತರು ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ ಸ್ವಾನಪಲ್ಲಟಗೊಂಡವರು ಏದು ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ 18-20 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರು ‘ನಿರಾಶ್ರಿತರು’ ಎಂಬ ಅಥವಾವರಣೆಯೊಳಗೆ ಬರುವಂಥವರು ಮತ್ತು ಯು.ಎನ್.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಆರ್.ನ ಆದೇಶದ ಕೇಂದ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು.⁴¹ 25 ದಶಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದಾಜನಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರಿಕ ಸ್ವಾನಪಲ್ಲಟ ಜನಗಳಿಗೂ ನೇರವು ನೀಡುವಂತೆ ಮಾನವಿಕ ನೇರವು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ತಜ್ಞತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಯು.ಎನ್.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಆರ್.ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಶಾಸನ ನೇರವಾಗಿ ಅಂತರಿಕ ಸ್ವಾನಪಲ್ಲಟರಿಗೆ ಅನ್ನಯಿಸಿದ್ದಾಗ್ನೂ ಯು.ಎನ್.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಆರ್. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನ, ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಾತ್ಪರ್ಯಿಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೇರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರಕ್ಷಣೆಯು ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ರಕ್ಷಣೆಯಂಥಹದೇ ಆಗಿದೆ.⁴²

ಫಾರ್ಮಾಣಿಕ ಮೂಲಕಾರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನಿರಾಶ್ರಿತರ ವಲಸ್ಸೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ ಸ್ವಾನಪಲ್ಲಟನೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿ, ತಪ್ಪಿಸುವ, ಪ್ರತಿಬಂಧಕ

ಹಾಯಂತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮುಸ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯು.ಎನ್.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಆರ್. ಹೆಚ್ಚು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ರಾಯಭಾರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಹಾಯಂತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೇರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಅನುಸಂಧಾನದ, ಅಂತೆಯೇ ಮಾನವಿಕ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ⁴³ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

47. ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿವೆಯೇ ?

ಆಪ್ತಿಕಾ ಏಕೆತೆಯ ಸಂಘಟನೆ 1969ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಿಸಿ, (73ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ) 1974ರಲ್ಲಿ⁴⁴ ಜಾರಿಗೊಂಡ ಆಪ್ತಿಕಾದ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಶಯಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯೇ ಆತ್ಯಂತ ಸಮಗ್ರವೂ ಮಹತ್ವದ್ವಾ ಆದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದಸ್ತಾವೇಚಾಗಿದೆ. ಅನ್ಯಾಕ್ರಮಣ ಪರಾಧಿನತೆ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ನಾಗರಿಕ ಗಲಭೆಯ ಕಾರಣಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಅವನ ಅಥವಾ ಆವಳ ಹುಟ್ಟಿನ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೋರುವುದು ಅನಿವಾಯ ವಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ‘ನಿರಾಶ್ರಿತ’ ಶಬ್ದದ ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

48. ಅವನ/ಅವಳ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನ್ವಿಸಿದಾಗ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಬಹುದೇ ?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿವೆಯೆಂದು ಆವಾದಿಸಿರುವ ನೂರಾರು ಸಾಮಿರ ದೂರುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಿರಾರ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಹಾಯಂತಿರಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ (ಪ್ರಶ್ನೆ 49ನ್ನು ನೋಡಿ) ದೂರಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೇವಲ 1993ರಲ್ಲಿ 2,80,000 ಅಂಥಾ ಮನವಿಗಳು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸ್ಥಿರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಯಾವಾಗಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದ ದೂರುಗಳ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಅನೇಕ ಹಾಯಂತಿರಾನಗಳು ರೂಪಗೊಂಡಿವೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (ಪ್ರಶ್ನೆ 13ರನ್ನು ನೋಡಿ) ಜನಾಂಗಭೇದ ನಿರ್ಮಾಣ ಲನ ಸಮಿತಿ (ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಡಿ) (26ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಬಂಧನಗಳ ಮೇಲೆನ ಹಾಯಂತಂಡ (ಭಾಗ II, ಕಲಮು 5) ಇವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡುವ ಹಾಯಂತಿರಾನಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ.

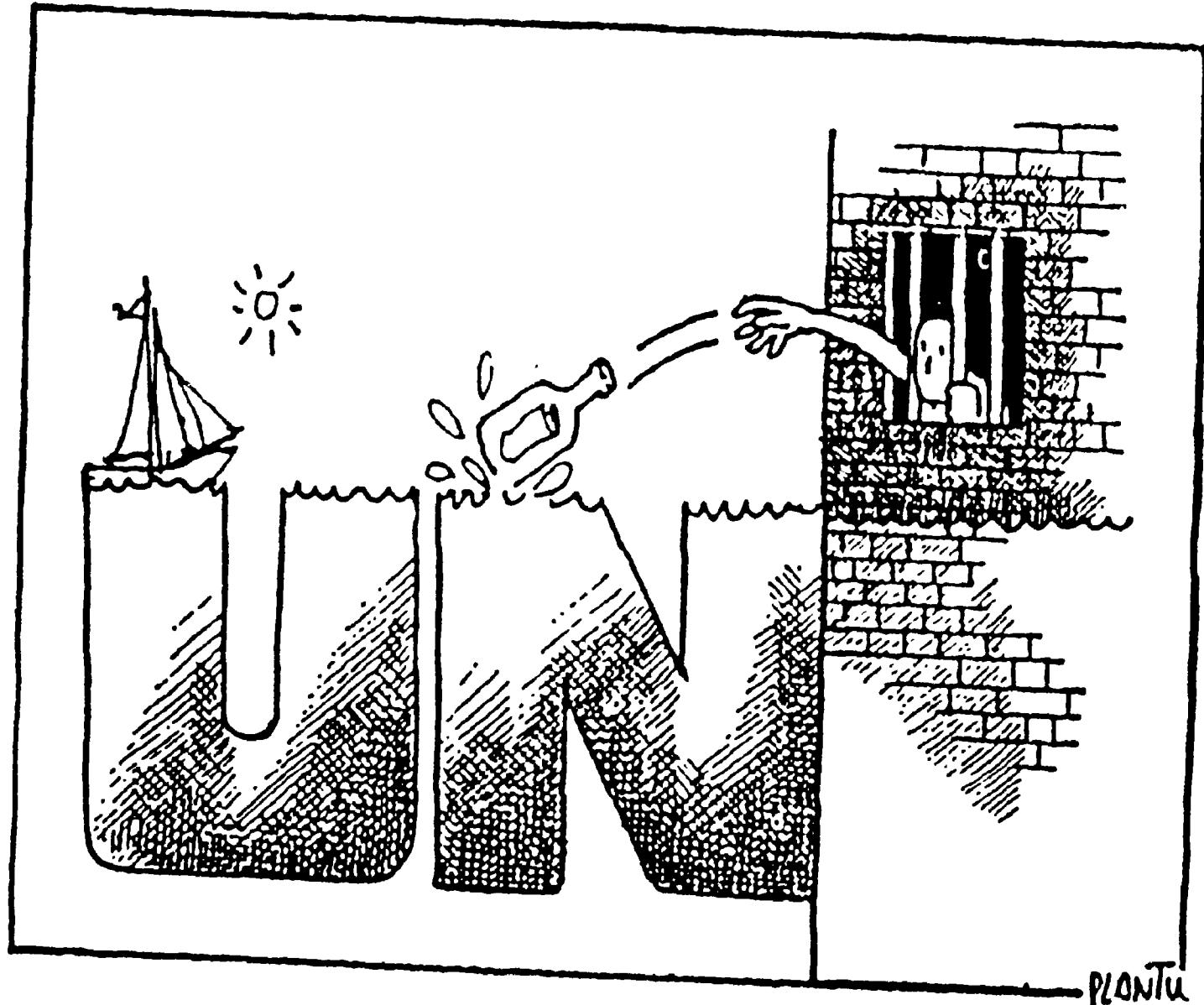
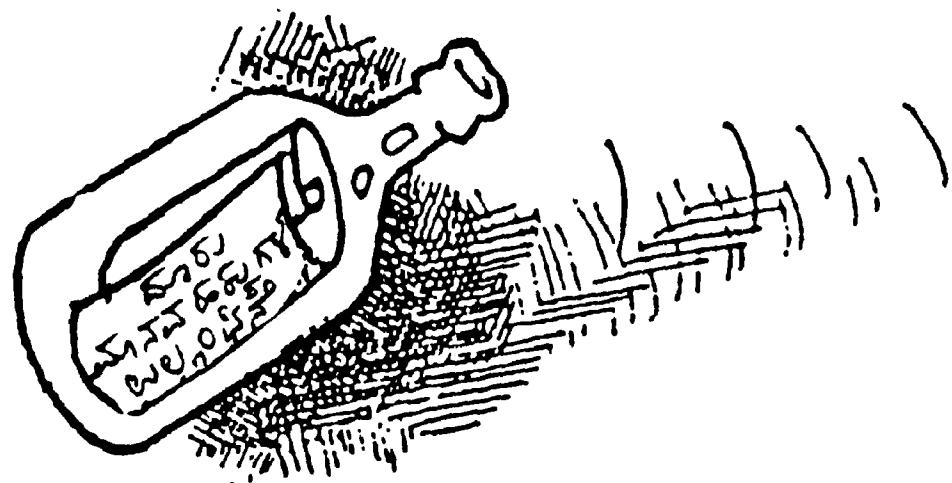
49. ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು ?

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ಈ ದೂರುಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಷಯಗಳ ವ್ಯವಹರಣೆಯ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಫಟಕವಾಗಿದೆ. (ಪ್ರಶ್ನೆ 7ನ್ನೂ ನೋಡಿರಿ.)

ಆಯೋಗ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ತನಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಯೋಗ ಸತತವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಬಂದಿರುವ ದೂರುಗಳಿಂದ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು (ಇ.ಸಿ.ಟಿ.ಎಸ್.ಟಿ.ಸಿ. ನಿಣಾಯ 728 ಎಫ್ 1959) ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗೌಪ್ಯವಲ್ಲದ ಪಟ್ಟಿ, ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬಂದಿರುವ ದೂರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೌಪ್ಯಪಟ್ಟಿ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಅಸಹ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂವಾಗಿ ದೃಢೀಕರಿಸಿರುವ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಸತತ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ದೂರುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಗೌಪ್ಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಸಾಫನೆಯನ್ನು 1970ರಲ್ಲಿ ಇ.ಸಿ.ಟಿ.ಎಸ್.ಟಿ.ಸಿ.ಯ 1503(48)ನಿಣಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಚಾರಿಗೆ, ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಂದ ಸಂತುಸ್ತರಾದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೇರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ ಮಾಹಿತಿಯಿರುವ ಯಾವುದೇ ಷ್ಯಕ್ತಿ, ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೆ ಸಂಘಟನೆ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣಾ ಉಪ ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯತಂಡ, ಈ ದೂರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಫುಲ್ಖವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ (ಪ್ರಶ್ನೆ 34ನ್ನು ನೋಡಿ). ಅನಂತರ ಅಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯತಂಡ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗವು ಸನ್ನಿಹಿತದ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಅಧಿಯಾಸ ಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ದೇಶದ ಸಮೂತ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯೆ ಮಾಡಲು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಲು ನಿರ್ದಾರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇವರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾಡಿದ್ದಾಗೂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥದ ಪರಿಣಾಮ ಇ.ಸಿ.ಟಿ.ಎಸ್.ಟಿ.ಸಿ.ಗೆ ಒಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿಗಳು ಬಹಿರಂಗಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಯೋಗವು ಏಂದೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಈ ಏರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದಾಗೂ ಅಧಿಕೃತನಗಳ ಮಧ್ಯಾತ್ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಗವು ಪದೇಪದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಪರಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರ ತಡ್ಡರನ್ನು ನೇರುಸುವ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಾನವನ್ನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಆಯೋಗ ತನ್ನದೇ ಐಪಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸದ್ವಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌಪ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಸು ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಬಹಿರಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಸಬಹುದು.

ಆಯೋಗವು ಆಯೂ ವರ್ಷದ ಅದರ ಅಧಿಕೇಶನದಲ್ಲಿ ನಿಣಾಯ 1503ರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ⁴⁵ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ದೇಶಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿ ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇಶಗಳು ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯ ಸೂಚಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಿರಂಗ ಚರ್ಚೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಬಹುದು. ಈ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಪರಿಶಾಮಾರ್ಕಾರಿತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸ್ವಯಂ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ, ಅದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವಾಷಿ ಫೋರ್ಮ್ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒದಂಬಡಿಕೆ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇನ್ನಿತರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಇದು ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಹಿರಂಗ	ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ	ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ	1967ರಲ್ಲಿ
ಇ.ಸಿ.ಬಿ.ಎಸ್.ಬಿ.ಸಿ.ಯು	ಜನಾಂಗಭೇದವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸತತ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸ್ನಿಮೇಶಗಳ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವ 1235ರ ನಿಣಾಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಹೊಸ ಮೈಲಿಗಲ್ಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಪೂರಂಭಗೊಂಡವು. 1967ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಷ್ಟಿಕಾದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತಡ್ಡರ ಕಾರ್ಯತಂಡ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ತದನಂತರ ಆಕ್ರಮಿತ ಅರಬ್ ಭಾಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆನ್ನಲಾದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತಂಡ ಮತ್ತು ಚಿಲೆ (1979ರಲ್ಲಿ ಬರಖಾಸ್ತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು)ಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತಾತ್ಕಾರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಂಟಾದ ರಾಜಕೀಯ ಇಬ್ಬೆಶಕ್ತಿಯ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಈ ಸ್ನಿಮೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಮತದಿಂದಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಪಂಚ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆಲು ಈಗಾಗಲೇ ಇದ್ದ ಆದೇಶವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಉಂಟಾಯಿತು.		

50. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಉಪಕ್ರಮ ಕ್ರಿಗೊಂಡಿದೆ?

ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಸಿದ್ಧಿಷ್ಟ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ದಸ್ತಾವೇಚನಿಂದ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರ ಪಡೆದಿಲ್ಲದ ಕ್ರಿಯಾಂಶನಾಸದ ಶ್ರೇಣಿಯಾದು ರೂಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಆಧಿಕ, ಸ್ವಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಒಷ್ಟಿಗೆಯಂತೆ, ಆಯೋಗದ ನಿಣಾಯವನುಸಾರ ಅವು ಒಂದೊಂದೂ ಸಿದ್ಧಿಷ್ಟ ಆದೇಶದೊಂದಿಗೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಮೂಲತಃ ಇವುಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಶ್ರೀಯಾಂನಾಸವಾಗಿದ್ದು ಈ ಏರೋಪ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಒಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸಹಾರಗಳು ಅನುಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅರ್ಥಾಗದ “ಏರೋಪ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಧಾನಗಳು” ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ಶ್ರೀಯಾಂನಾಸಗಳು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ವಿಷಯಾಧಾರಿತವಾಗಿ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏಶ್ವಾಷಿಯಾಗಿ ಚ್ವಾಚುರಿಸುವ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಒಂದು ಸೆರಿಕ್ಕು ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚ್ವಾಚುರಿಸುವ ಗುಂಪು.⁴⁶

ಏರೋಪ ಸಂಪರ್ಕಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯತಂಡಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಈ ಶ್ರೀಯಾಂನಾಸವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯತಂಡದ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಏರೋಪ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕಾರಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದು ಸಹಾರದ ಪ್ರತಿಸಿಧಿಗಳಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲೆನಷ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಏರ್ಥ ಸೆರಿಕ್ಕು ಏಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಚರದಿ ತಯಾರಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಡುವ ತದೇಶಗಳೂ ಇವೆ. ಇವುಗಳು ಏಷಯಾಧಾರಿತಪರಿಭೂತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸನ್ನಿಖಿತಕ್ಕ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬಹುದು.

51. ಏಷಯಾಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಯಾವುವು?

ಒಲವಂತದ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಾಂತಿಕ ಕಾನ್ಯಯಾಗುಂಟೆಂದು ಏರೊರದಲ್ಲಿ 1980ರಲ್ಲಿ ನೇರುಸಲ್ಪಿಸಲಿದ್ದ ಕಾರ್ಯತಂಡವೇ ಏಷಯಾಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಪ್ರಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊದಲನೆಯದು. ಕಾನ್ಯಯಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸ್ವಾಚ್ಚಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾರಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಕಾನ್ಯಯಾದವರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಗಾರನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಅದರ ಪ್ರಫುಮ ಮಾತ್ರ. ಈ ಗುರಿಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯತಂಡ ಕಾನ್ಯಯಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಏರ್ಥಿಸುತ್ತದೆ. ಸಹಾರ ಮತ್ತು ಸಹಾರೇಶರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಮಾಡಿತ್ಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಹಾರಕ್ಕೆ ತನಿಖೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಷಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ; ಸಹಾರಗಳ ಲುತ್ತರವನ್ನು ಕಾನ್ಯಯಾದ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತದೆ. ತನಿಖಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತಿತರ ಏರೊರಣಗಳನ್ನು ಮುಂಬಿರಿಸುತ್ತದೆ. ಸೆರಿಕ್ಕು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಆರೋಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯತಂಡದ ಒತ್ತೆ ಸರಕಿಸಿದರಿಂದಾಗಿ, ಕಾನ್ಯಯಾದವರ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರರು ಬೆದರಿಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಾಗ ಮಧ್ಯಪ್ರಚೇತನೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಹಾರದ ಒತ್ತೆ ಚ್ವಾಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯತಂಡ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ತೀವ್ರಾಂಸಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅರ್ಥಾಗಳಕ್ಕೆ ಅದು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಚರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.⁴⁷

ದಿಸೆಂಬರ್ 18, 1992ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಂತದಿಂದ ಕಾಣೆಯಾಗುವವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ಫೋಷನೆ ಸ್ವೀಕಾರವಾಯಿತು. ಕಾಣೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಪದ್ಧತಿ, ಮಾನವತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಮತ್ತು ಶಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂಬ ಪರಿಗಣನೆಯ ಹಕ್ಕಿನ, ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ಯದ ಭದ್ರತೆಯ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವುದರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯೆಂದು ಫೋಷನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡುವ ಕ್ರಮವೂ ಆಗಿದೆ. ಬಲವಂತದ ಕಾಣೆಯಾಗುವಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಲು ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಲು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿವೆ.

ಸ್ವೇಚ್ಛನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಬಂಧನದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ 1991ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛನುಸಾರಿ ಬಂಧನಗಳ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಯತಂಡದ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರ, ಅವಸರದ ಸ್ವೇಚ್ಛನುಸಾರಿ ಮರಣ ದಂಡನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು 1982ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 3ನೋಡಿ) ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಸಂಪರ್ಕಾಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆ 1985ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 5 ನೋಡಿರಿ). ಇವರುಗಳು ಬಲಾತ್ಮಾರದ ಅಥವಾ ಅನ್ಯಜ್ಞಕ ಕಾಣೆಯಾಗುವಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಯತಂಡದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ನಿವೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ತುತ್ತುಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತ್ತಾರೆ.

ಉಳಿದ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥಪಲ್ಪಟ (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 14 ನೋಡಿರಿ), ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ, ಮಕ್ಕಳ ಪೇಶಾವೃತ್ತಿ, ಲಂಪಟ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಳಕೆ (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 25 ನೋಡಿರಿ), ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಸ್ವಾತಂತ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತತೆ, ಪಂಚಾಯತರ, ಸಲಹೆಗಾರರ, ನ್ಯಾಯಾದಿಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ಯ (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 10 ನೋಡಿರಿ), ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ನಿಮೂಡಲನ (32ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿರಿ), ಪ್ರಚಲಿತ ಜನಾಂಗೀಯತೆಯ, ಜನಾಂಗ ಭೇದದ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯರ ಭಯದ ರೂಪಗಳ (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 2ನ್ನು ನೋಡಿರಿ), ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಸಹಿಪ್ಪುತೆ (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 18ನೋಡಿರಿ), ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ಯ (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 19 ನೋಡಿರಿ) ಮತ್ತು ಜನರ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಧಾರದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸಲು ಬಾಡಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳ ಮೇಲೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೇಸರಿಸುವುದು ಆತ್ಮಗತ್ತು.

52. ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶಮೊಳಗಿನ ಸನ್ನಿಹಿತವು ಪರಾಮರ್ಶಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದೇ?

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಪರಾಮರ್ಶಗೆ 1994ರಲ್ಲಿ ಎಂಟು⁴⁸ ದೇಶಗಳು ಒಳಗಾಗಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಸನ್ನಿಹಿತಗಳು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ⁴⁹ ಮಾತ್ರ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

53. ಈ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಉದ್ದಿಷ್ಟವೇನು?

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮಾನದಾಢಗಳ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಸನ್ನಿಹಿತದ ಅಧ್ಯಯನ ಅಥವಾ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಆದೇಶ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಂತ್ರಸ್ತರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಆ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಬಹುದು. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳ ಒಟ್ಟಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸಂಖಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಅವುಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುರಿ. ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂಡಗಳ ಆದೇಶಗಳು ನವೀಕರಿಸಲ್ಪಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರ ವರದಿಗಳು ಅವರವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳ ಗಂಭೀರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕೆಲವೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆದೇಶಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.⁵⁰

54. ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮಹತ್ವವೇನು?

ಮಾನದಂಡಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯವು ಸ್ಥಾಪಿತ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಅನುಪಾಲನೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿರುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಂದು ಶ್ರಯಾವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಚೌಕಟ್ಟು

ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯಾನಿಧಿ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ವಾಗುವುದೇ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಗುರುತರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸ್ವಷ್ಟಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಆ ರೀತಿಯ ಅನಾಚೈದನೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಖಂಡನೆ ವಿರುದ್ಧ ಮನವೊಲಿಸಲು ಎಡಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪೂರ್ವಂದರ ನಾಗರಿಕರ ಬಗೆಗಿನ, ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಹಳಿಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆಯೇ ಒಂದು ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುರುಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ತುತ್ತಕ್ರಮದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯಾನಿಧಿಗಳು, ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ಮುಂದುವರಿಯದಂತೆ ತಡೆಯೋಡ್ದಬಹುದು. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಆಸಮೃತೀಯನ್ನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿಡುವುದು, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಂತೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು. ಯಶಸ್ವಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪ್ರತಿಸ್ವಂದನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಖಂಡನೆ ಮತ್ತು ಆಯೋಗದ ಹಾಗೂ ಮಹಾಧಿವೇಶನದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಮೂದಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಗಳಿಗಿರಬಹುದಾದ ಮುಜುಗರದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

55. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೊಸ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿವೆ?

ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋಂಪಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (1993) ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಈಗಿನ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತ್ತು.⁵¹ ದಿನಾಂಕ 20 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶವು ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಪರ್ಕನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ರಾಯಭಾರ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ 48/141ರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸಂಖ್ಯಾನುಮತದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಾಗ ಅದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ನೇರೆ ಏಪ್ರಿಲ್ 1994ರಲ್ಲಿ ನೂತನವಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ರಾಯಭಾರ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರು.⁵²

ಒಂದು ಆವಧಿ ಪುನರ್ನೇಮಕದ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಾಯಭಾರಿಯು ನಾಲ್ಕು ಪರಿಸರಗಳ ಆವಧಿಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದು, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂವಿಧಾನ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತ ಫೋಂಪಣೆ, ಇಸ್ಲಾಮಿಕ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳೂ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತ, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಕಾಳಜಿ ಎಂಬ ಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿತನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

56. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಾಯಭಾರಿಗೆ ಇರುವ ಆದೇಶವೇನು ?

ನಿದಿಂಷ್ಟಿವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಕ್ಕು ಸೇರಿದಂತೆ, ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಭೋಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವ ಆದೇಶ ಹೊಂದಿರುವ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಾಯಭಾರಿಯು, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಧಿಕಾರಿ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ್ಯಂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಪರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಸಂಖ್ಯೆಸುವುದು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಸಲಹಾತ್ಮಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆಧಿಕ ನೇರವನ್ನೂ ದಗ್ದಿಸುವುದು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಯಂತ್ರವಿನ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಆದರ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಸಂಬಂಧಗೊಳಿಸುವುದು, ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು, ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು, ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಂಕಾರಗಳ ಒತ್ತೆ ಸಂಘಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು, ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಕ್ರಿಯವಾದ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು - ಇವುಗಳು ರಾಯಭಾರಿಯ ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲವು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು.⁵³

57. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳೇನು ?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅದು ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. 1984ರಲ್ಲಿ ಮಾಹಾಧಿಪೇಶನದ 37/437ನೇ ನಿಣಾಯಕದನುಸಾರದ ಮೊದಲೆನ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಪುನರ್ನಾಡು ಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿನೀವಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ನೂರ್ಯಾಕ್ರಿಸಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಉಪ ಮಹಾಕಾರ್ಯಾದರ್ಶ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಪರ್ಧಾನ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಶ್ನಾಪ್ರಮಾಣ ಫೋಷನ್, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಿತಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಹಾಧಿಪೇಶನದ ಸಿಣಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮೂದ್ರಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ಥಾತಂತ್ರಗಳ ಸಂಪರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಒಷಣುಂಟಿಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನಸಂಸ್ಥೆಯು ಅಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಫಟಕಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ.

ಪ್ರಶ್ನಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಾಯಭಾರಿಯು ಸೇವೆಕರ್ಮಾಂಶದ (55ನೇ ಪ್ರಶ್ನೀಯನ್ನೂ ನೋಡಿರಿ) ಪ್ರಶ್ನಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಾದ್ಯಂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಪರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಸಂಖ್ಯೆತ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಉಸ್ತುಧಾರಿಯನ್ನು ಈ ರಾಯಭಾರಿಗೆ ಪರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾಹಾಧಿಪೇಶನ, ಆಧಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಷತ್ತ,

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಉಪ ಆರೋಗ್ಯ, ಜನಾಂಗಭೇದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಮಿತಿ (ಸ.ಇ.ಆರ್.ಎ.) ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮೀತಿ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮೀತಿ, ಮತ್ತು ಚಿತ್ರುಚಿಂಸೆಯ ಏರ್ಥಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಏಶ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೇರಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೇಂದ್ರ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನೂ ಸದೆಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಹಾರೇತರ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಜತೆಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯವನ್ನು ಸೋಧಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಮಾರ್ಪಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಏಶ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾರ್ಪಿತಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಸಂಸಾರದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಕೇಂದ್ರದ ಜೆಟುವಟಕೆಗಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾನವ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಸಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನೂ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆ.

58. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂವರ್ಥನೆ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ನೇರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ?

1985ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಿತಿಗಳನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ, ಸುಸಂಘಟನೆಗಳಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸಲಹಾತ್ಮಕ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಸಹಾರಗಳ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತಜ್ಞರ ಸೇವೆ, ವ್ಯಾಸಂಗಾವಕಾಶ, ಪ್ರದ್ಯಾಫಿಕವೇತನ, ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರಷಯದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳು - ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಾಂಪರೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತರಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಂತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಕಾರದ ಒಳ್ಳಿಕ ಸಿಫಿಯೋಂದನ್ನು 1987ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

1980ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೋಂಡ ಶೀತಲ ಸಮರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವನೆಗಳು ಈ ಪ್ರಸ್ತರಣೆಗೆ ಕಾರಣ. ಲ್ಯಾಟೆನ್ ಅಮೇರಿಕಾ, ಪ್ರಾಚೀನ ಯೂರೋಪು ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಿಕಾಗಳಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಪ್ರಚಾರಾತ್ಮಕಗಳು, ತಮ್ಮ ಆಗಷ್ಟೇ ಗರಿಗಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ, ಶಾಸಕ ಡಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಾನವಹಕ್ಕು ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳ ಅನ್ವಯ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಸಿವಿಲ್ ನಾಗರಿಕ ಸಹಾಯ ಸೇವೆಯ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಒಂದು ನೂತನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಒಂದು ದೇಶದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಅಂದಾಜಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವಾತ್ಮಕ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸಂಖಿತಿಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೇರವಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಈಗ ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಚುನಾವಣೆ ನೇರವು ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು, ಶಾಸನ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸೈನ್ಯ - ಇವುಗಳ ತರಬೇತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಆವಕಾಶ ಮಾಡುವಂತೆ ಈ ಮೇಲೆನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಲು ತಜ್ಞರನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶೀಕ್ಷಣಾ, ಸಂಖರಣೆಗೂ ಮತ್ತು ಘರ್ಷಣೆಗಳ ನಿರ್ವಾರಣೆಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿ ರಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ, ಮಾನವಹಕ್ಕು ಕೇಂದ್ರದ ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಘರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಶಾಂತಿಯುತ್ವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.⁵⁴ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಾಯಭಾರಿಯು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಹಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಮುದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳ ಮಹತ್ವರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರುಗಳ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನೇರ ನೇರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

59. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಯಾವ ವಿಭಾಗಗಳು ತಮ್ಮ ತಜ್ಞತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ?

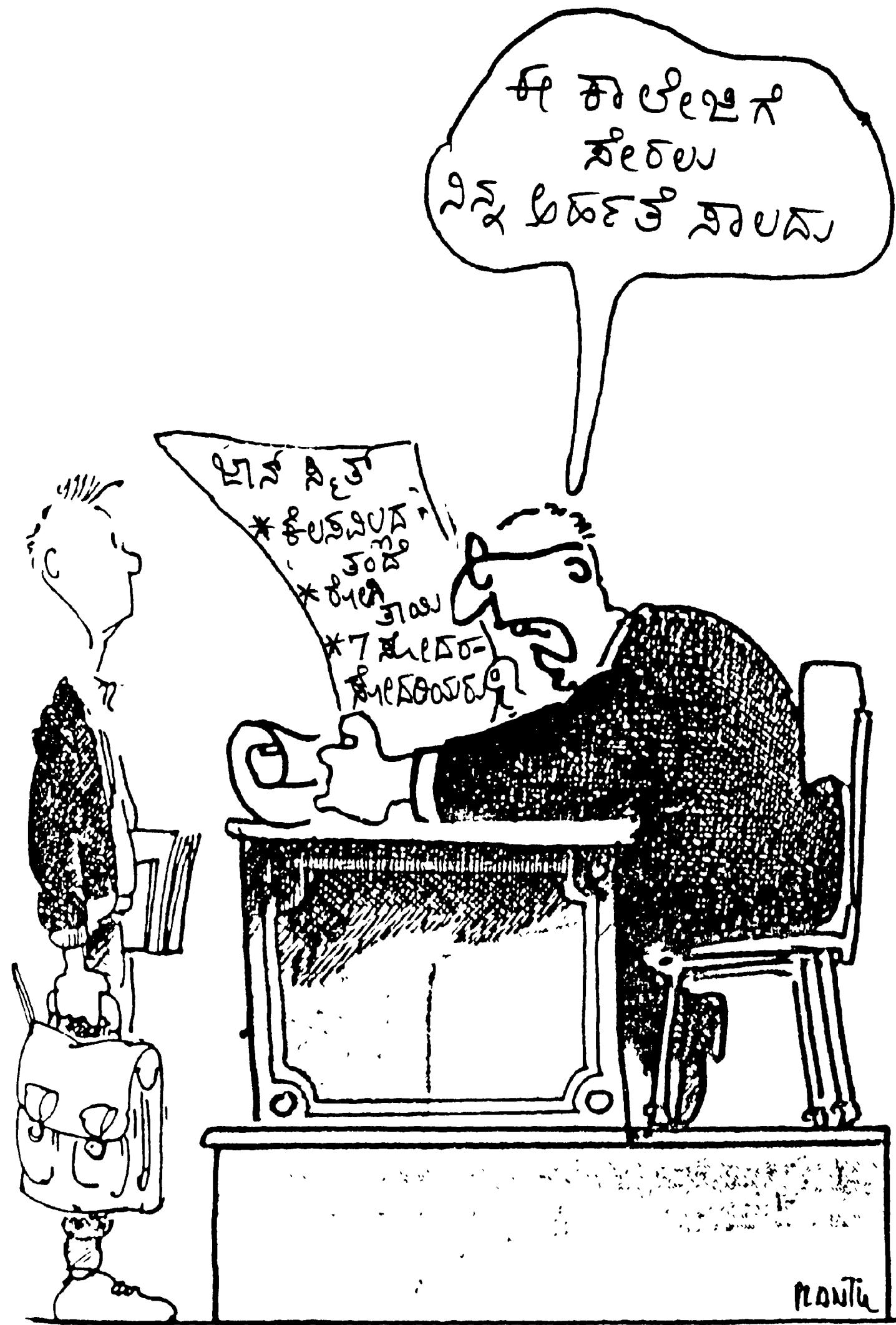
ಆ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಎರಡು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆ (ಯುನಿಸ್ಯೌ) ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಘಟನೆ (ಬಿ.ಎಲ್.ಓ.).

**60. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆ
(ಯುನೆಸ್ಕೋ)ಯೊಳಗಡೆ ಯಾವ ಕ್ರಿಯಾವಿನ್ಯಾಸವಿದೆ?**

ಯುನೆಸ್ಕೋದ ತಜ್ಜಾತೆಯು ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿಜ್ಞಾನ (ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ) ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅಭಿವೃಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಂವಹನ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ ಒಂಬಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ವರದಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ದೂರು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಒಳಕೆಗೆ ತಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಒಂಬಡಿಕೆ 1962ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಈವರೆಗೆ ಎಂಭತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇಶಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗಿವೆ.⁵⁵ ಈ ಒಂಬಡಿಕೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಗೆ ಭಾಗಸ್ಥ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದರೆ ಶಾಸನರಚನೆಯ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಏದೇಶೀಯ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಒಂಬಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇಲೆನ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲ್ಪಡುವ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳ ವರದಿಯ ಮೇಲೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕ್ರಮಗಳು ಆಧಾರಿತವಾಗಿವೆ. ನಂತರ ಈ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಮಹಾಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಒಫ್ಫಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಏಕ ಮಾತ್ರ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮವೇನೆಂದರೆ, ಉದ್ಧಿಷ್ಟಿಸುವ ವಿಷಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಹಾಧಿವೇಶನ ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ನಿಣಾಯಗಳು.

ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಒಂಬಡಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಲ್ಲಿಸುವ ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಮೇಲ್ಪುಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂಬಡಿಕೆಯ⁵⁶ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರದ ಕೆಳಗಡೆ ಒಂದು ಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಕೆಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸೌಹಾದರ್ಯಾತ್ಮ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಅಧವಾ ಅದು ವಿಫಲವಾದಲ್ಲಿ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೋರುವುದೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಈ

ಆಯೋಗಕ್ಕಿರುವ ಆದೇಶವಾಗಿದೆ (ಆದೇಶವಿದ್ದರೂ ಈ ಎರಡನೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈವರೆಗೂ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.).

ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳಂಥ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇತರ ಯುನೆಸ್ಕೋ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಚೇರೆ ವಿಧಾನಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. 1968ರಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಕಾರ್ಯಕರಿ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಐ.ಎಲ್.ಓ.ಡಿ.ಡಿ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳ ನಿರ್ಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು (1966) ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಜಂಟಿ ತಡ್ಡರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಸಮಿತಿ ಐ.ಎಲ್.ಓ.ಡಿ.ಡಿಂದ ಅಧ್ಯ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಯುನೆಸ್ಕೋದಿಂದ ಇನ್ನಾಧ್ಯ ಭಾಗ ಆಯ್ದುಗೊಂಡ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಸ್ವತಂತ್ರ ತಡ್ಡರಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಸದ್ಯೋಚಿತಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ವಿಷಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದಾದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ಕಟವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ಯುನೆಸ್ಕೋ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವತ್ವಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೂ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮೂರು ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿವೆ: ಸಶಸ್ತ್ರ ಸಂಘರ್ಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು, ಹಾಗೆಯೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಶಿಷ್ಟಾಙ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮೇಳನದ ನಿಣಾಯಗಳ (1954) ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವತ್ವಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ; ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ವತ್ವಗಳ ಕಳ್ಳ ಆಮದು, ನಿಯಾಂತ ಅಧವಾ ಒಡೆತನದ ಹಸ್ತಾಂತರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1970); ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1972).

61. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಆರೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದೆ?

ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಡ್ಡ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂವಹಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಆರೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ ಮಾಹಿತಿಯಿರುವ, ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಗುಂಪು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘರ್ಷನೇ ಅಧವಾ ಸಂತ್ರಸ್ಯರಿಂದ ಒಂದು ದೂರುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಯುನೆಸ್ಕೋ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದೂರು ನೀಡಿದವರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ, ಹಾಗೆ ನೀಡಿದಾಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತ ಮೂಲಕ ಕೊಡುವಂತೆ

ಕೇಳಲಾಗುವುದು. ಇವನ್ನು ‘ಸಂವಹನ’ಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಉತ್ತರಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳ ಸಹಿತ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಾಗಿ ಮಂಡಳಿಯ ಒದಂಬಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಥಾರಸುಗಳ ಸಮಿತಿಗೊಪ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿರಬಹುದು. ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರಧಾಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂವಹನದ ಅಂಗಿಕಾರಾಹಣತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನವನ್ನು ಅಂಗಿಕಾರಾಹಣವೆಂದು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಫೋರೆಷಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಯುನೆಸ್‌ಕೋ ತಜ್ಞತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಸೌಹಾದರ್ಯತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ನಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಯುನೆಸ್‌ಕೋದ ಕಾಯ್ದಾಗಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ತನಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಮಿತಿ ಒಂದು ಗೊಪ್ಯವಾದ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾಯ್ದಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗ್ರೇ ಅಲ್ಲದೆ, ವ್ಯಾಪಕ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕುರ್ತಾತ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಸಹ್ಯ ಸತತ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸರಣೆ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಿಂದಾಗಲೇ, ಅಥವಾ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ನ್ಯಾಯತಃ ಅಥವಾ ಕಾಯ್ದಾತಃ ಒಂದು ದೇಶ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದಾಗಲೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಾಗಿ ಮಂಡಳಿಯ ಬಹಿರಂಗ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಮಹಾಸಮೈಳನ ದಲ್ಲಾಗಲೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಈ ದಿನಾಂಕದವರೆಗೆ ಈ ಕಾಯ್ದಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಒಂದಿಲ್ಲ.

ಮಾನವಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಆರೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯುನೆಸ್‌ಕೋದ ಕಾಯ್ದಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇನ್ನಿತರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಾಯ್ದಾಗಿಗಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಕಟ್ಟುನೀಟಿನ ಪೂರ್ವಭಾಷ್ಯ ಸಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಂತರಿಕ ಪರಿಹಾರದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿರಲೇಬೇಕೆಂದು ಆದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲು ಆ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪುರಾವೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಅಂಶ ಯುನೆಸ್‌ಕೋ ಕಾಯ್ದಾಗಿ ದಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದರ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ವಿನ್ಯಾ ತಡೆಯೊಡ್ಡುವುದಿಲ್ಲ.

1995ರ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಮಿತಿಯು 440 ಸಂವಹನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ 266ನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸಂಘಾದದ ಮೂಲಕ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಿತ್ತು.

62. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಯಾವ ಇನ್ನಿತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ?

1945ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕೃತವಾದ ಅದರ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಯುನೆಸ್ಕೋ “ನ್ಯಾಯ, ಶಾಸನಬದ್ಧತಾದಳಿತ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಪ್ತಿ ಮನ್ವಾಜ್ಯಯ ಮುನ್ದೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಂಣ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಧ್ಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಗೆ ನೇರವು ನೀಡಬೇಕು.”

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವಾಪ್ತಿ ಫೋರ್ಮಾಷನೆಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾಗಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ ತನ್ನ ತಜ್ಜಾತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೋರಿಕೆರಿಸಿ, ಅದರ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಂಣದ ಮೂಲಕ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಸರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ (ಭಾಗ IIರ ಕಲಮು 26 ನೋಡಿರಿ). ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಟಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರಕಿಸಲು ಯುನೆಸ್ಕೋ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯಾರ್ಥಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಹಕಾರದ ತತ್ವಗಳ ಫೋರ್ಮಾಷನೆ (1966) ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞನೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವ, ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೇಡೆ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಮುನ್ದೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಾಳಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ನೇರವಾಗುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತುಕೊಡುತ್ತದೆ (ಕಲಮು 4, ಪರಿಚ್ಛೇದ 4). ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರವೇಶವೆಂದರೆ “ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮಾಡಿ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಲ್ಯಗಳ ಆಸ್ವಾದನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಿಪೂರ್ವವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸರದ ನಿರ್ವಹಣಾದ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು” ಎಂಬುದಾಗಿ ‘ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಜನಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರಕ್ಕೆ ಆಪರ ಕಾಣಕೆ’ ಎಂಬ ಹೊತ್ತಿಗೆಯೊಳಗಿನ (1976) ಶಿಫಾರಸುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ಪಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅನೇಕ ದಾಸ್ತಾವೇಚುಗಳನ್ನು⁵⁷ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪೀಠ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಂಣ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಜ್ಞಾನಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುವ, ತಜ್ಜಾತೆಯ ಮತ್ತು ಯುನೆಸ್ಕೋ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಗೃಹಿಕೆಯನ್ನು ಸಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಒಂದು

ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂತರಶಿಸ್ತ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿದೆ. ಸ್ವಕೀಯತೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲಿನ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರಗಳು, ಜನಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವಕೀಯತೆಯ ಅರ್ಥದ ಬಗೆಗಿನ ಯೋಜನೆ ಅಂಥ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಆಧುನಿಕ ರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಲಯವಾಗಿದೆ. 1989ರಿಂದ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಬಹುರೂಪಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಾಸನರಚನೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಸಂಪಾದಕೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವಿರುವ ಸಾರ್ಥಕ ಪ್ರಸಾರಸೇವಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಕಡೆ ಗಮನ ನೀಡಿದೆ. ಶಾಸನಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವಾಗ, ಶಾಸನದ ಮುಂದೆ ಸಮಾನತೆಯ ಅವಕಾಶಗಳ ಸ್ವೇಚ್ಛಾತ್ಮಿಯ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿರುವ ಅಡ್ಡ ಆತಂಕಗಳ ವಿಶೇಷಣೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

63. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾಣಿಕೆ ಏನು?

ಎ.ಎಲ್.ಬಿ. 1919ರಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು 1946ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ತಜ್ಞ ವಿಭಾಗವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘಟನೆಯಿಂದ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಪಾಲನೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ⁵⁸ ಎ.ಎಲ್.ಬಿ.ದ ಮಾನವಹಕ್ಕು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ.

ಎ.ಎಲ್.ಬಿ. ಒಂದು ಮುಕ್ಕೊಟಸಂಸ್ಥೆ ಅಂದರೆ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲ ನೀತಿನಿರೂಪಕ ಘಟಕಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸಕಾರಗಳ, ಮಾಲೀಕರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಎ.ಎಲ್.ಬಿ.ದ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕವಾದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮೈಳನವು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರಾಗುತ್ತವೆ. ಸಂಘಟನಾ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ, ಬಲಾತ್ಮಾರದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಮುಂತಾದ ಎ.ಎಲ್.ಬಿ.ನ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಳಜಿಗಳಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಕೆಲಸದ ಪರಿಸರ, ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ, ಕ್ಷೇಗಾರಿಕಾ

ಸಂಬಂಧಗಳು, ಉದ್ಯೋಗನೀತಿ, ವೃತ್ತಿಶೈಕ್ಷಣ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾ ಅವು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು, ವಲಸೆಗಾರರು, ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರೇ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷ ಗುಂಪುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

64. ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿ ಭರವಸೆಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಏನು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ?

ಬ.ಎಲ್.ಬಿ.ಡ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದಾಗ ಅವು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡಲು ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನೂಪ್ರಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಈ ವರದಿಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರತಿ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಅವು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಬಹುದು. ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಇಟ್ಟತ್ತು ತಡ್ಡ ಸದಸ್ಯರ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮಟ್ಟಿಷ್ಟನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ವರದಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿರುವ ನಮ್ಮತೆಗೆ ರಿಯಾಯಿತ್ತು ನೀಡುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಂತೆ, ಆದರಲ್ಲಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಿತಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಮ್ಮೇಳನದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯ ಸಮಿತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ.ಎಲ್.ಬಿ.ಡ ಮಾನದಂಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುವಾರಿ ಚೆಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕಶಾಸನ ರಚನೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. 1964ರಿಂದ 130ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 2000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಥ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸಮಿತಿ ಗಮನಿಸಿದೆ.

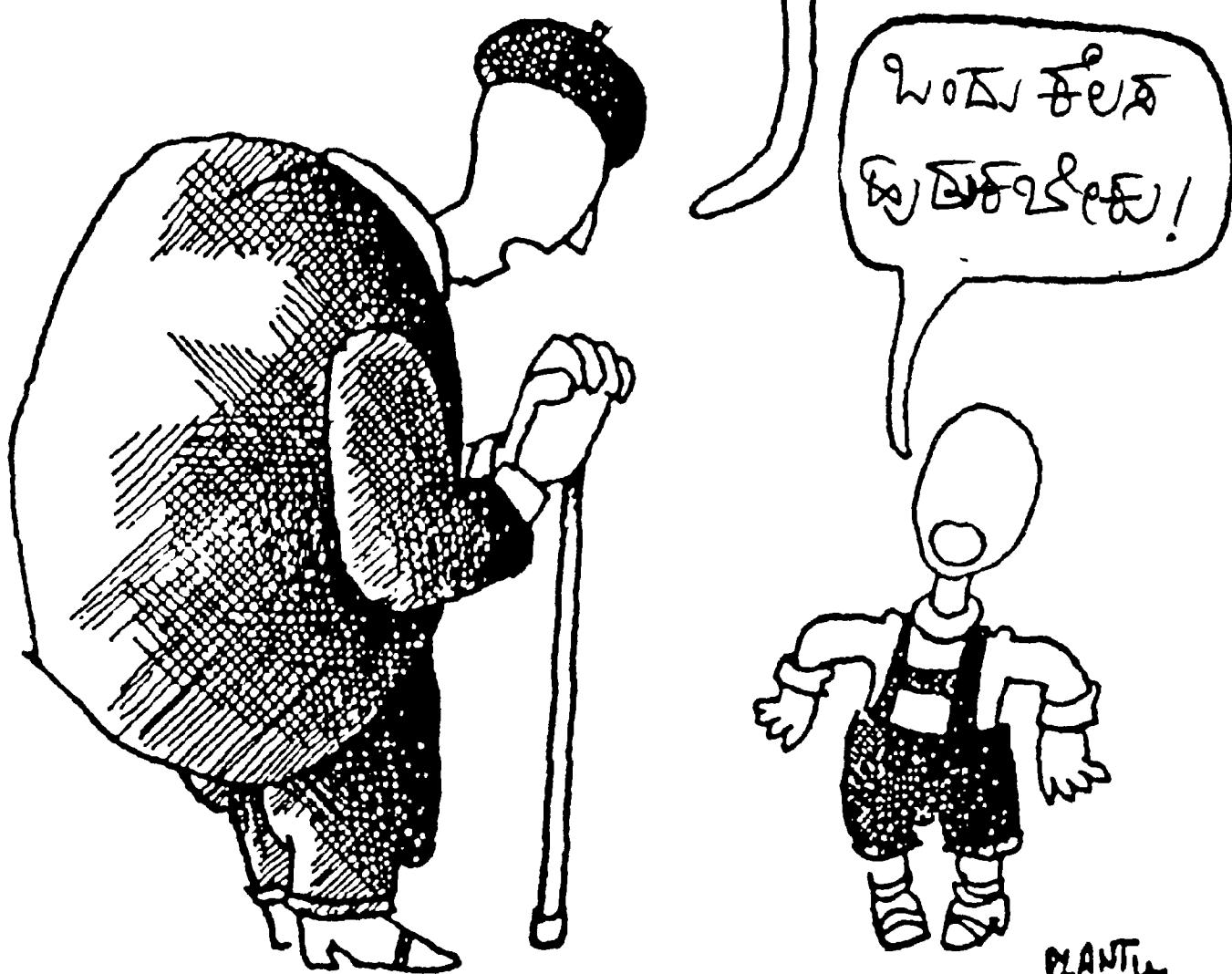
ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತೊಡಕುಗಳುಂಟಾದಾಗ ಬ.ಎಲ್.ಬಿ. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ನೇರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರ ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೇರವು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅದರ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ.

65. ಐ.ಎಲ್.ಎ.ಡ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಇನ್ನಿತರ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿವೆ?

ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಒಂದ ವರದಿಯಾಧಾರಿತ ಐ.ಎಲ್.ಎ.ಡ ನಿಯಮಿತ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕಾರ್ಯದ ಹೊರತಾಗಿ, ಐ.ಎಲ್.ಎ.ಡ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಮೀಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ದೂರು ನೀಡಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು, ತಾನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ ವಿಫಲವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಮಾಲೀಕರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕಾಮೀಕರ ಸಂಸ್ಥೆ ಮನವಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಐ.ಎಲ್.ಎ.ಡ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಮುಕ್ಕೊಟ ಸಮಿತಿಯು ಒಡಂಬಡಿಕೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಗೊಂಡಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

ನೋಟ್‌ನಾಡ್‌ಎ ಏನ್ ಕ್ರಾಂತಿಕ್ಯಾಂತಿಯಾ?

ಎರಡನೆಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ತಾವು ಉಭಯತ್ತರೂ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿರುವ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ, ಅಂಥ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ದೂರು ನೀಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದೂರು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಅದರ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಲೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಆಚರಣೆಯ ವೈಫಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾರ್ಥಕ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ. ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ, ಸ್ವಾಜ್ಞೆಯಿಂದಾಗಲೇ ಅಥವಾ ವಾಷಿಂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ನೀಡಿದ ದೂರಿನ ಮೇಲಾಗಲೇ ತಾನೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ದೂರನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಒಂದು ವಿಜೌರಣೆ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರವು, ಆಯೋಗದ ತೀಮಾಡನಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ವಿಜೌರಣೆ ವರದಿಗಳ ತೀಮಾಡನಗಳನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಲೇ ಒಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ರೀತಿ ಈವರೆಗೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಏತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮನವಿಗಳನ್ನೂ ದೂರುಗಳನ್ನೂ ಈವರೆಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ, ಅವುಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು, ತಾರತಮ್ಯ, ಕಡ್ಡಾಯ ಕಾರ್ಯಕ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

66. ಕಾರ್ಯಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಯಾವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ?

1950ರಲ್ಲಿ ಬ.ಎಲ್.ಬಿ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಕಾರ್ಯಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರುಗಳ ಸಂಘದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಕಾರ್ಯಕರ ಅಥವಾ ಮಾಲೀಕರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು ದೂರುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಡಿಕೆಯೆಂದರೆ ಬಹುಪಾಲು ದೂರುಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಈ ದೂರುಗಳು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಾದ, 1948ರ ಸಂಘಟನಾ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಸಂಖ್ಯೆ 87) ಮತ್ತು 1949ರ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಸಮಷ್ಟಿ ಸಂಧಾನದ ಹಕ್ಕುಗಳ ತಾತ್ಕಾರ್ಥಕ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಸಂಖ್ಯೆ 98) - ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲದವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೂ

ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬಹುದು. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಸಂಘಟನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಮುಕ್ಕೊಟ ಸಮಿತಿ ಈ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಈ ದೂರುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ತನಿಖೆಗಾಗಿ ಸಂಘಟನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ ಆಯೋಗವೊಂದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನಿರುವ ರೂಢಿಯೆಂದರೆ, ಸಮಿತಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಎಲ್ಲಾ ದೂರುಗಳನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ. ಆದರ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ 1995ರವರೆಗೆ ಸಮಿತಿ ಸುಮಾರು 2000 ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿದೆ. ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳು, ಶಾಸನಗಳ ರದ್ದತಿ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪುನನೇಮಕದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬಂಧನಕೊಳ್ಳಬಾಯಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮರಣದಂಡನೆಯ ಶಿಕ್ಷೆ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

67. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿವೇಯೇ ?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಮೂರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿವೇ: ಯೂರೋಪಿನ ಪರಿಷತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾ ಏಕ್ಯತೆಯ ಸಂಘಟನೆ, ಮತ್ತು ಆಮೇರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘಟನೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮಾಟನೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಿತ್ವ ಪಡೆದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಕ್ರಮ ಕೇಗೊಂಡಿವೆ.

68. ಯೂರೋಪಿನ ಪರಿಷತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕ್ರಿಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳೇನು ?

1949ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯೂರೋಪಿನ ಪರಿಷತ್ತು 3ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1953ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಯೂರೋಪ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 1950ರ ('ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಯೂರೋಪ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ) ಕೆಳಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಶ್ರೀಯಾವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ "ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ರಾಜಕೀಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು, ಆದರ್ಶಗಳು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆಡಳಿತದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮಾನ ಮನಸ್ಸು ಯೂರೋಪಿನ ದೇಶಗಳು, ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ

ಫೋಷಣೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ನಿಣಾಯಿಸಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ಪಶ್ಚಿಮ ಯೂರೋಪು ದೇಶಗಳ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದ ಯೂರೋಪು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವ, 1990ರಂದೀಚೆಗೆ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಯೂರೋಪು ದೇಶಗಳು ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಸೇವಡಡಿಗೊಂಡು ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತುಕ್ಕೆ⁵⁹ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೊರ್ವು ದೇಶಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮನವಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಯೂರೋಪು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ⁶⁰ ಕಡ್ಡಾಯ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಒಷ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಯೂರೋಪು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜಾರಿಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಯಾವಿನ್ಯಾಸ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಯೂರೋಪು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ, ಯೂರೋಪು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವ್ಯವಹರಣಾ ಸಾಮಧ್ಯ ಅಂತರರಾಜ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮನವಿಗಳು - ಎರಡಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀವ್ರಗಳನ್ನು ಶಾಸನರೀತ್ಯಾ ಬಧ್ಯಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ತೀವ್ರಮಾನಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಬಧ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನೀಡುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತೀವ್ರಮಾನಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಿ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರೂಪದ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. (ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉಲ್ಲೂಂಘನೆಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ). ಆಸ್ತಿಯಾ ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿಗಳು ವಿಚಾರಣಾಧೀನ ಬಂಧನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿವೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶದ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಚಾರದ ತೀವ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುತ್ತಿರುವ ಯೂನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್ ತನ್ನ ಜೈಲು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ. ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸ್ ಸೈನಿಕ ತೀಸ್ತಿನ ಶಾಸನವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಆಗಗ್ ಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲೂಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಖಚಿತ, ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಾವತಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯಾನಿತಿಗಳು ಒಂಟಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಬದಲಿಸಿದ ಆರು ವರ್ಷಗಳು ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟು ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಳ್ಯ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ತೊಡಕಾದ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಯೂರೋಪು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವ ವಿಸ್ತೃತಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಇದರ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಾಪ - ಇವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿವೆ. 11ನೇ ಮೇ 1994ರಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿದೇಶಾಂಗ ಸಚಿವರುಗಳು ರುಜುಮಾಡಿದ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಯೂರೋಪು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 11ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಲಿಷ್ಟಾಚಾರ ಈ ಸಾಧಾರಣೆಯ

ದಿಸೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪ್ರಥಮ ಹೆಚ್ಚೆ. ಈಗಿರುವ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ (ಯೂರೋಪು ಆಯೋಗ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಯೂರೋಪು ನ್ಯಾಯಾಲಯ) ಬದಲು ಒಂದೇ ನೂತನ ಶಾಶ್ವತ ಯೂರೋಪು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹೊಸ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ನಿಣಾಯವನ್ನು ಭಾಗಸ್ಥಿ ದೇಶಗಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವುದು ಎರಡನೇ ಹೆಚ್ಚೆ. (ಮೇ 1996ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದೇಶಗಳು ಹೀಗೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದವು.) ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಸಮಿತಿಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಪಾತ್ರವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

69. ಆಧಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಯೂರೋಪಿನ ಪರಿಷತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು, 26ನೇ ಫೆಬ್ರುವರಿ 1965ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಂಡ ಯೂರೋಪಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಿಧಾನದಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾಗೂ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರೀವರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಜತೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಭಾಗಸ್ಥರು ಒಟ್ಟಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಿ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗಸ್ಥಿ ದೇಶವು ಯೂರೋಪು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಶೀಲಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಜೂನ್ 1995ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಹೊಸ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜತೆಗಾರರು, ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಸಂವಿಧಾನದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಾಗಿವೆಯೆಂದು ಆರೋಪಿಸಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ಥಿಗಳ ಉಭಯ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಭಾಗವರ್ತಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೇ ಸಾಮೂಹಿಕ ದೂರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಸಂಪರ್ಧಾನದಲ್ಲಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜಾರಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಅನೇಕ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಮಾದರಿ. ಯೂರೋಪಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಪರ್ಧಾನದ ಪ್ರಸರಣಮಾತ್ರಕ ಕರಡೊಂದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಾತ್ರಿಸಬೇಕು ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

70. ಯೂರೋಪ್ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಲಯಗಳು ಸೇರಿವೆ?

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅವಾನುಷ ಅಥವಾ ಟೀನಾಯ ವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವ ಯೂರೋಪಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರಾದರೂಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಜನರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ, ನ್ಯಾಯಾಂಗೇತರ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ‘ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಸಮಿತಿ’ ಎಂಬ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ತಜ್ಞ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿದೇಶನ ಮತ್ತು ತನಿಖಾ ಭೇಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿ ನಂತರ ತನ್ನ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ (ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಒಂದು ಬಹಿರಂಗ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು) ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಸಭೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಯೂರೋಪ್ ಪರಿಷತ್ತು ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣನ ಸಮಾನತೆಯ ವಿಕಾರಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣನ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿನ ನಿದೇಶಕ ಸಮಿತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಏಶ್ಯಾಪ್ರತ್ಯೆಯಂಥಾ ರೂಢಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಂಡಿದೆ. ಏವರವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ. 1994ರಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣ ಸಿಫಾರಂದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ಬವತ್ತು-ಬವತ್ತರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಾಲೋಳ್ಜುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ‘ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ’ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ಯೂರೋಪ್ ಪರಿಷತ್ತು ಸಮಾಜ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿವಲ್ಲದೆ ಪಾರಿಸಿಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ರವಾನೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಬಲವಧಣೆಯೇ ಅದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

71. ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಯೂರೋಪ್ ಪರಿಷತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

1994ರಲ್ಲಿ ಸಮಾಬರಾಸಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಆಧಾರಕಟ್ಟನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮೇಸಲಾದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಬದ್ಲಾತೆಯಿರುವ ಬಹುಸ್ತರದ ಪ್ರತಿಸಿಧಿಕ ದಾಷ್ಟಾಪೇಚಾಗಿದೆ. ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1995ರಲ್ಲಿ ಸಯಗಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಪೊಡಿದ್ದು) ಅನೇಕ ವಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಭಾಷಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಳ್ಜುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಅಲ್ಲದೆ ಜೂನ್ 1992ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಧಿಕಾ ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆನ ಯೂರೋಪ್ ಸಂಪರ್ಕಾನಂದಲ್ಲಿ, ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಬಳಸುವ ಹಕ್ಕು ಪರಾಧಿನ

ಮಾಡಲಾಗದ್ದೆಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಥಾನ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಿಕ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

72. ಯೂರೋಪಿನ ಪರಿಷತ್ತ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ನೇರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಯೇ?

ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಯೂರೋಪಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾತ್ಮಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಯೂರೋಪು ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಅವುಗಳ ಸೇವೆದೆಯನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ‘ಡೆಮೋಸ್ಥೆನೀಸ್ ಯೋಜನೆ’ಯ ಆಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ನೇರವಿನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಷತ್ತ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು, ಶಾಸನಬದ್ಧ ಆಡಳಿತದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ರಾಜಕೀಯ, ನ್ಯಾಯಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾತ್ಮಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ - ಇವಕ್ಕೆ ನೇರವು ನೀಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಗೊಂಡಿದೆ. ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರರು, ಆಡಳಿತಗಾರರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ವೃತ್ತಿನಿರತರ ತರಬೇತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಕಲನದ ಎಲ್ಲ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುವುದು ಯೂರೋಪು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

73. ಆಫ್ರಿಕಾ ಐಕ್ಯತಾ ಸಂಘಟನೆ (ಓ.ಎ.ಯು.)⁶² ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಖಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳೇನು?

26ನೇ ಜೂನ್ 1981ರಂದು ಓ.ಎ.ಯು.ನ ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಭೆಯು ಮಾನವರ ಮತ್ತು ಜನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಫ್ರಿಕಾ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಥಿರಾರ್ಥಾದಿದ್ದು ಅದು ಅಕ್ಷ್ಯೋಬರ್ 1986ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಮೇ 1996ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದು ಓ.ಎ.ಯು.ನ ಐವತ್ತೂರು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ⁶³ ಏವತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

74. ಆಫ್ರಿಕಾ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹಕ್ಕುಗಳು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ?

ಇಶ್ವರಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮಾಟಿನೆಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತ ಪದೆದ ಇತರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾನವಹಕ್ಕು ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಈ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿದೆ. ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ಸಂವಿಧಾನವು ಆಧಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜಡಿಯಲ್ಲೇ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಎರಡು

ವರ್ಗದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾವಲಂಬಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥಟಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೇಚ್ಚುಗ್ಗಿ ಸಂವಿಧಾನವು 'ಜನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು' - ಚೇರೆ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಮೂಹವಾಗಿ ಜನರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು - ಸಹ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವಚೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅಂತಃಸ್ಥ ಸಾಮಧ್ಯಕಗಳನ್ನು ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ, 'ಜನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳು' ಎಂಬುದರ ತಾತ್ಪರ್ಯತೆಗೆ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮಾನವಚೀವಿಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ದುಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯ, ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಆಫ್ಷಿಕಾದ ಬಕ್ತ್ಯೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಶ್ರಮಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮುದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಸಹ ಇವೆ. ಸಂವಿಧಾನವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಕ್ಕನ ಚಲಾವಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೇಲೆರಿಸಿದೆ.

75. ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಏನಾದರೂ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆಯೇ ?

ಮಾನವರ ಮತ್ತು ಜನಸಮೂಹದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂವರ್ಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಆಫ್ಷಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು 'ಮಾನವರ ಮತ್ತು ಜನಸಮೂಹದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಫ್ಷಿಕಾ ಆಯೋಗ' ಓ.ಎ.ಯು.ಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಧ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರದೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ಥಾನಬುಲದಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿವೆ.

76. ಆಫ್ಷಿಕಾ ಆಯೋಗವು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ?

ಆಫ್ಷಿಕಾ ಆಯೋಗವು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಂದ, ಸಂವಿಧಾನದ ನಿಯಮಗಳ ಅನುಪಾಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಾನವಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದೀಕ್ಷಾದಿಂದ, ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

1994ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗಬಾಹಿರ ಮರಣದಂಡನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಯೋಗ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. ರಾಜ್ಯಾಂಡಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಆಫ್ಷಿಕಾದಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗಬಾಹಿರ ಮರಣದಂಡನೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ

ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಮರುವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಈ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೊದಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.

77. ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆ ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದೇ?

ಸಂವಿಧಾನ ಪ್ರದತ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಆರೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಆಯೋಗಕ್ಕಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು, ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಅನ್ವಯಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕೆಂಬುದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಂವಿಧಾನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ವಾಣಿಕವಾಗಿದೆ. ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಾಗಲಿ, ಆದರಂತೆಯೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಾಗಲಿ, ಆರೋಪಿತ ಉಲ್ಲಂಘನಕಾರ ಈ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ⁶⁴ ಆ ರೀತಿಯ ದೂರುಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಷ್ಟು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಆಯೋಗದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ⁶⁵ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯೋಗವು ಅವುಗಳ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು, ತೀವ್ರಾನಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಓ.ಎ.ಯು.ನ ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಭೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದು ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು⁶⁶ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

78. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಆಯೋಗ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ?

ಆಪ್ತಿಕಾ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 45ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಕನೆಂದು ಆಯೋಗವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ನಡೆಸುವ ಕಾರ್ಯಗಾರ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗೋಪ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯಂದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದು ಬಾಂಜುಲ್, ಗ್ಯಾಂಬಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಸಂಕಲನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನೂ ಸಹ ಸಾಫಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ‘ಆಪ್ತಿಕನ್ ರಿವ್ಯೂ ಆಫ್ ಹ್ಯಾಮನ್ ರೈಟ್ಸ್’ ಎಂಬ ನಿಯತಕಾಲೀಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆಪ್ತಿಕಾ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಶಾಸನರಚನೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಬಹುದಾದ ಮಾನವರ ಮತ್ತು ಜನಸಮಾಹದ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಕಾನೂನು ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಾಸಿಸುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯದಿಂದ ಆಯೋಗವು ಸಂವಿಧಾನದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಲಮುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿವಿವರಕ್ಕಾ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಯುತ ವಿಚಾರನೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಗೌರವದಂಥ ವಿವರಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

79. ಓ.ಎ.ಯು.ನಿಂದ ಯಾವ ಮೂಲಕ ಕ್ರಮಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿವೆ?

ಆಪ್ತಿಕಾದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗೆಗಾಗಿ ಜೂನ್ 1993ರಲ್ಲಿ ಓ.ಎ.ಯು.ಫಾರ್ಮಸೆಟಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುವ, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬಗೆಹರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿತು. ಮುಂದುವರಿದಂತೆ, ಟ್ರೋನಿಸಾನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ನಿಣಾಯಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಜನಸಮಾಜದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಪ್ತಿಕಾನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಕರಡನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಜ್ಞರ ಸಭೆಯೊಂದನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಓ.ಎ.ಯು.ನ ಮತ್ತಾ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಶಿಕ್ಷಣ ಮನ್ಯಾಲ್ಯಾಗಿದೆ.

80. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಮೇರಿಕಾ ರಾಜ್ಯ ಸಂಘಟನೆ (ಓ.ಎ.ಎಸ್.)⁶⁷ಯಿಂದ ಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ?

1890ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಓ.ಎ.ಎಸ್. ಪಶ್ಚಿಮಾಧ್ಯಗೋಳಿದ 30ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದು⁶⁸ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವ ‘ಅಂತರ-ಅಮೇರಿಕಾ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ’ದ ಆಧಾರಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಓ.ಎ.ಎಸ್.ನ ಸಲಹಾತ್ಮಕ ಘಟಕದಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚಾರಿಸುವುದು 1959ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಈ ಆಯೋಗದ ಉದ್ದೀಕ್ಷಾವಾಗಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಆರೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದು ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯತಂಡಗಳನ್ನು ಕಳೆಸುವುದು, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೂರುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮಕೈಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತನಿಖೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಪರಿಗಳು ಬಂದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಯೋಗವು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದು ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ತನಿಖೆ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಗಳ ವಿಚಾರನೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಜತೆ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹೆಸ್ನಂಬಿಂದ ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಭೇಟ ನೀಡಲು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಷಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು.⁶⁹ ಓ.ಎ.ಎಸ್. ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ವಾಧೆಲ್ಲೇ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬಹುದು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಾಜ್ಯಭೇದುಂದಲೇ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮಟ್ಟಿರುವುದು ಪರಾಮರ್ಶಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಪರಾಮರ್ಶಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬಹುದು.

ಜೀವದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಚೈರ್ಯಕ್ಕಿಕ ಭದ್ರತೆ ಹಕ್ಕುಗಳ, ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಸಮಾನತೆಯ, ನ್ಯಾಯಯುತ ವಿಚಾರಣೆಯ, ಆಧಿಪ್ರಕ್ರಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಮತ್ತು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಸುಸಾರಿ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು

ಯಾವುದೇ ದೇಶ ಉಲ್ಲಂಭಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಆರೋಪಿಸಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಈ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಅನುಸರಣೆಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಷ್ಟಂದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಗತ್ಯಮೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ಸಿದ್ಧಪಟ್ಟಿವೆಯೆಂದು ಆಯೋಗವು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ, ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರದ ಜತೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದೂರು ಕೊಟ್ಟವರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಓ.ಎ.ಎಸ್.ನ ಸಭೆಗೆ ಆಯೋಗವು ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

1969ರ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಮೇರಿಕಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಜುಲೈ 1978⁷⁰ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರ-ಅಮೇರಿಕಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕೋಸ್ಪ್ರಾರೀಕಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಫೋರ್ಮಾಟನೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಏಶೀಪ್ ಒಷ್ಟಂದದ ಮೂಲಕವಾಗಲೇ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಅನ್ವಯಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 62ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜನವರಿ 1994ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹದಿನೇಳು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದವು.

1984ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಅಮೇರಿಕಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಟಾಬ್ದೋರವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು (ಸ್ಯಾನ್ ಸಾಲ್ವಡೋರ್ನ ಶಿಷ್ಟಾಬ್ದೋರ). ಹನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯಗಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.⁷¹

81. ಇತರ ಯಾವ ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿವೆ?

ಯೂರೋಪಿನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆ (ಓ.ಎಸ್.ಆ.ಎಂ.) ‘ಯೂರೋಪಿನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರದ ಸಭೆ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ (ಸಿ.ಎಸ್.ಆ.ಎಂ.) ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಯೂರೋಪ್ ಭಾಗಗಳ ನಡುವೆ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಧಾನದ ಬಹುಸ್ತ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ 1970ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. 1975ರಲ್ಲಿ ಸಹಿಯಾದ ‘ಹೆಲ್ಸಿಂಕಿ ಅಂತಿಮ ಶಾಸನ’ದಲ್ಲಿ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು⁷² ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ನಾಗರಿಕರ ಬಗೆಗೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ನಡಾವಳಿಯ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೀಡಿದವು. ಸಿ.ಎಸ್.ಆ.ಎಂ. ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಮುಂಚೆಳೆಸಲು ಆ ದೇಶಗಳು ಒಟ್ಟಿಕೊಂಡವು: ಯೂರೋಪಿನ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞತೆ ಹಾಗೂ ಪೌರಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ; ಮಾನವಿಕ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ

ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ. ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಂಬಲದ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಬಗೆಗಿನ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧ, ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮರಮದಂಡನೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ರದ್ದತಿವರೆಗಿನ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸರಣಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾದರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ.

ಓ.ಎಸ್.ಸಿ.ಇ.ಯು ಒಳಗಡೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ರಾಯಭಾರಿ ಓ.ಎಸ್.ಸಿ.ಇ.ಯು ವಲಯದೊಳಗೆ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶುರುವಿನ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ (ಓ.ಡಿ.ಎ.ಹೆಚ್.ಆರ್) ಕಾರ್ಯಾಲಯ ರಾಷ್ಟ್ರದೊಳಗಿನ ಅದರ ಮಾನವಿಕ ಆಯಾಮಗಳ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥಿತಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಚರ್ಚೆಗೆ ವೇದಿಕೆಯೋದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಓ.ಡಿ.ಇ.ಎಚ್.ಆರ್. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ವಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಧಾರಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಸುಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಓ.ಎಸ್.ಸಿ.ಇ.ಯಲ್ಲಿ ಜೂರಿಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಜಾವಾಬ್ದಾರನಾಗಿರುವ ಆಧಿಕಾರಸ್ಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತನಿಬೆ ಮಾಡುವಂತೆ ವ್ಯೇಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದು.

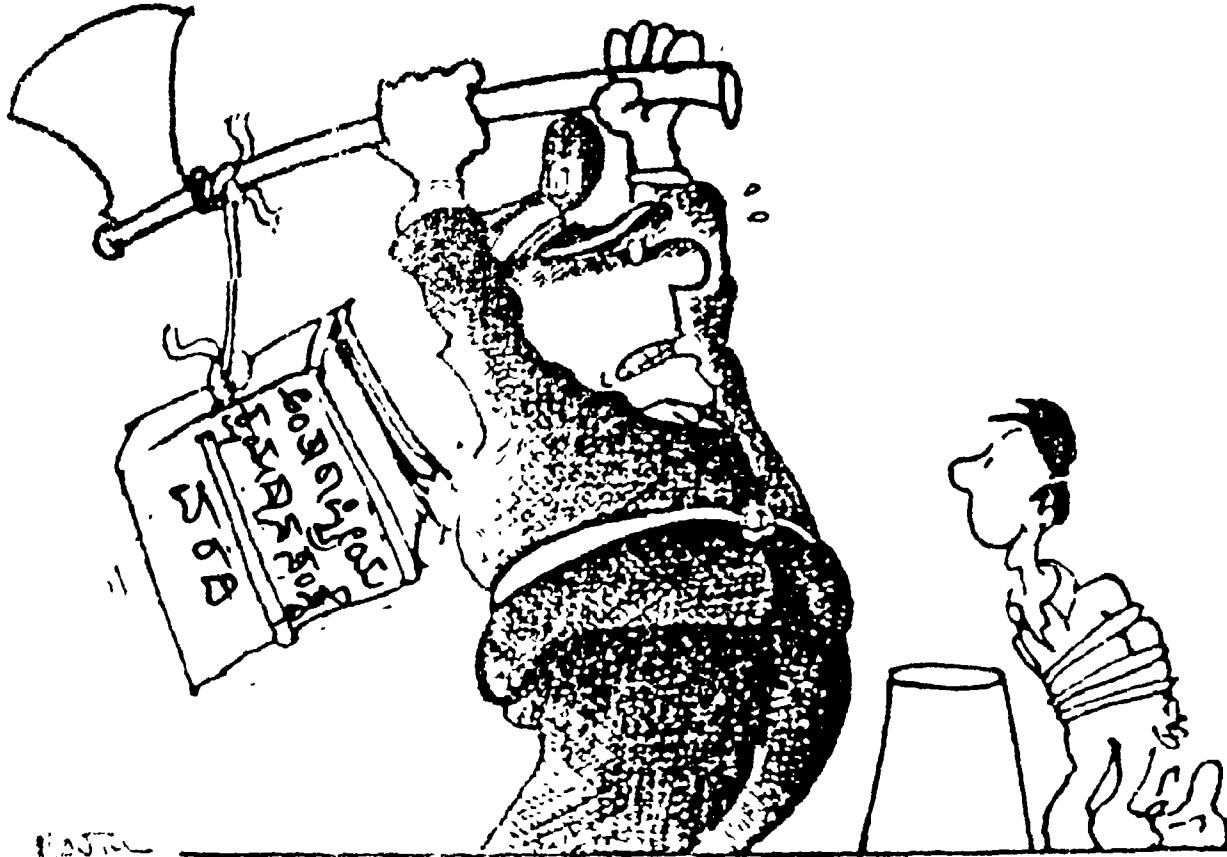
82. ಇತರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೇ?

ಎಷ್ಟಾದ ದೇಶಗಳು, ಫೇಸಿಪಿಕ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ ದೇಶಗಳ, ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಮನಾವೆಲ್ಲಾನ ಒಳಗಡೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳು ಈಗ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

83. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರವೇನು?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ವ್ಯಾಪಕ ಮನ್ವಜ್ಞ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಗಣನೀಯ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಅವು ಮಾಹಿತಿಗಳ ವಿಶ್ವಮೂಲವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ. ನೂತನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ

ಹಾಯಿಕ್ಕೆ ನೇರವು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾದ ಅಪಚಾರದಿಂದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸಂತುಸ್ತಿಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅದರಲ್ಲಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಶ್ರೀಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿವೆ. 1961ರಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆಗೊಂಡ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಮಾದಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (ಆಮೆಷ್ಟಿ ಇಂಟರ್ನಾಷನಲ್) ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಹು ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳಲ್ಲಾಗಿದ್ದು. ಈ ಕಾಲದಿಂದೀಚೆಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಾಂಭನವಾದ ಮುಳ್ಳುತಂತ್ಯಿಯಿಂದ ಸುತ್ತಿರುವ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಮೇಣದಬತ್ತಿ ಜಗತ್ತಾಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ವಾಕ್ ಸ್ನಾತಂತ್ರ್ಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಯ ಸ್ನಾತಂತ್ರ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಿಡುಗಡೆ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟ-ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಸಿದ ಅವಿಶ್ವಾಂತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ 1977ರಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷಮಾದಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ತೇಜನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಮಾನವಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಒಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಾಗು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವಸಮ್ಮೂಳನ (1993) ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾವಜನಿಕ ಅರಿವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಹಾಯಿಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ನಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಾಯಿದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ

ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಮ್ಮೀಳನ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಏಶ್ವರ್ಯಸಮ್ಮೀಳನವು ಸಹಾರಗಳ ಮತ್ತು ಸಹಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮಧ್ಯದ ಸಂಘಾದವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಯೇಲಿದೆ ಮತ್ತು ಸಹಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಜವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಅದರ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಏಶ್ವರ್ಯವು ಫೋಷನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲ ಯಕ್ಷಗಳು, ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ⁷³ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕಾದ್ದುಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ.

84. ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಘೋಷಭಾಬಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೇನು ?

ಅಪ್ಪಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಆಗ್ರಹಿಸುವುದ್ದು ಶಕ್ತರಾಷ್ಟ್ರಿಯರು ಇನ್‌ರಿಗ್ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರರ ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯಕ್ಷಗಳು ಅನಾದರಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಚೂವಣಾ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ.

85. ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಾವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ ?

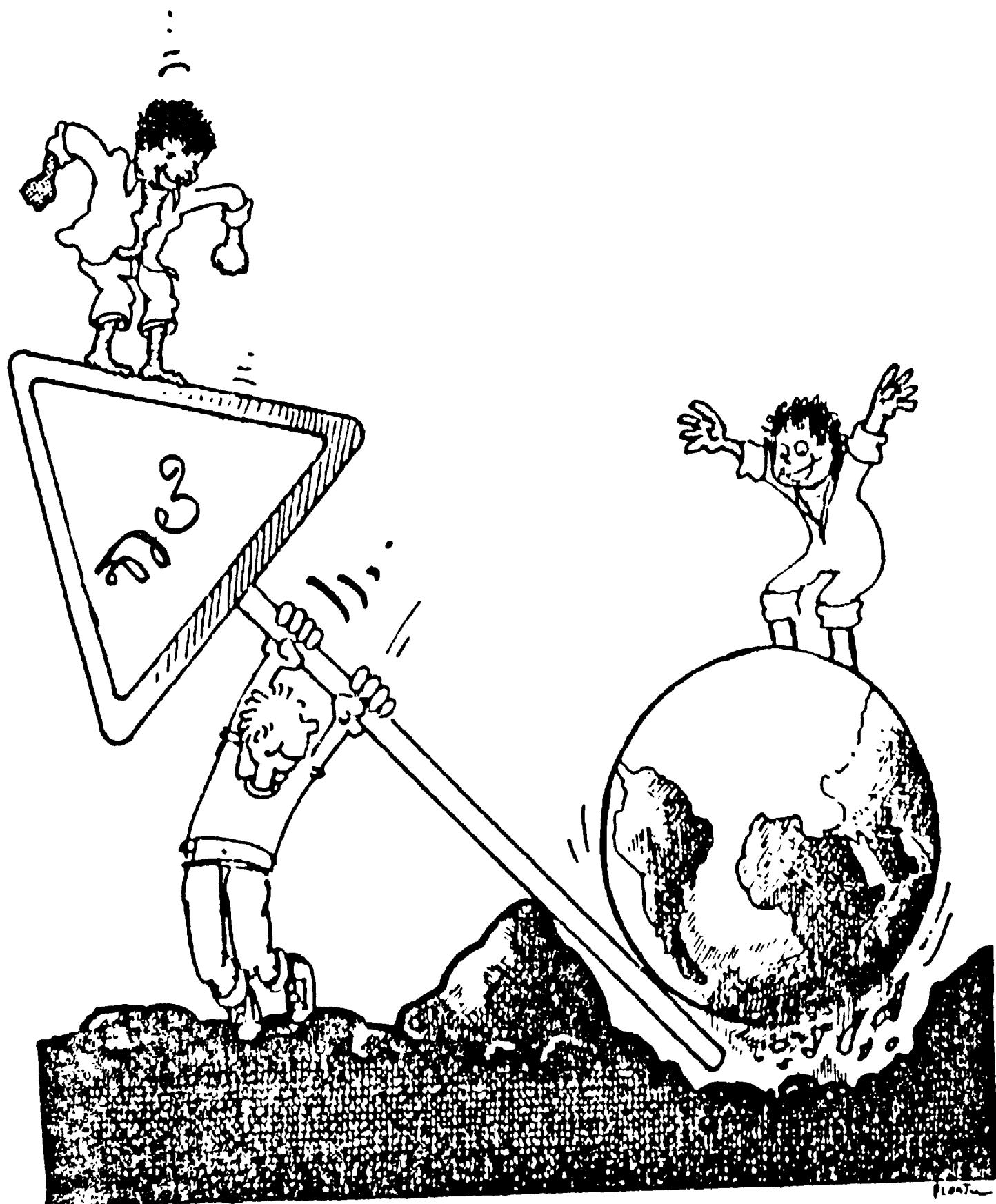
ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಏಶ್ವರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿಪೇಶನ ಅನೇಕ ನಿಣಾಯಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಮಹಾಧಿಪೇಶನದ 43/128ನೇ ನಿಣಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 10, 1988ರಂದು ಏಶ್ವರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಬೂರ ಕಾರ್ಯಾಳಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ರೀತಿಯ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಆ ಕಾರ್ಯಾಳಯನ್ನು ಉದ್ದೀಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಾಳಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳು-ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರಿತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ, ಕಾರ್ಯಾಳಯಗಳ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗೋಳಿಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ, ಸ್ವಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಮಂಜೂರಾತಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಷ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳನ್ನೊಂದಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಜಾಗ್ರತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸರಳ ಮತ್ತು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರಗೊಳಿಸುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆನ ಮಾಹಿತಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮಹಾಧಿವೇಶನ ಮಾನವಾಡಿದೆ. ತಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಗ್ರ ತೀವ್ಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಏಷಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸೈನಿಕರು, ಚೈದ್ಯಕೀಯ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳು, ರಾಜತಂತ್ರಜ್ಞರುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಾಂಶಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಜಾರ ಕಾರ್ಯಕರಣೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಮಹಾಧಿವೇಶನ ಅದರ ಉದ್ದಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವ ನಿಷಾಯಗಳನ್ನು 1992 (45/99), 1992(47/128) ಮತ್ತು 1994(49/187)ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಏಕ್ಷಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರವು ಏಕ್ಷಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಳಗಡೆ, ಏಕ್ಷಾಪ್ರಾಯ ಪ್ರಜಾರ ಕಾರ್ಯಕರಣೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ನಾಸಂಘಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಏವಿಧ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ಸಹಾರಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

86. ಯುನಿಸೋ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಕ್ಷೇಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಕರಣೆಗಳೇನು ?

ಯುನಿಸೋ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಯುನಿಸೋದ ಕೆನಡಾ ಆಯೋಗದ ಸಹಚರ್ಯದೊಂದಿಗೆ, ಕೆನಡಾದ ಮಾಂಟ್ಯಾಲೋನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 1993ರಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶ್ವಾಂಯಾಪ್ತಿ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣವು ಮಾನವಹಕ್ಕು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಭಿನ್ನ ಅಂಶವೆಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆ, ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಖಾಗೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಸ್ವತಃ ಒಂದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಖಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಸಾಧನೆಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿತವೇಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಾಷಾಧಿಸಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪರಿಸ್ಥಾಪಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ, ಏಕ್ಷಾಪ್ರಾಯಾಗಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆ ಡಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮ ಸೂಚನೆಗಳು, ಲಕ್ಷ್ಯತ ಗುಂಪುಗಳ ಏಂಗಡನೆ, ಸೂಕ್ತ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮಗಳ ತಯಾರಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕು ಶಿಕ್ಷಣದ

ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಚೆರಿತಚೆವಣಿವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಥಕಗಳ ಪರಿಷ್ಠಿರಣ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಜಾಲದ ರಚನೆ, ಮಾನವಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಖರಣೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲ ಮಿತವೆಚ್ಚಿದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವ ಎಡರುತೊಡರುಗಳನ್ನೂ ಯೋಜನೆ ಗುರುತು ಮಾಡಿದೆ. ಯುನಿಸೇಎ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಮಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಉದ್ದಿಷ್ಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಡಿಸೆಂಬರ್ 1994ರಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನ್‌ಗೊಂಡಿರುವ, ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಹನ್ನೆರಡು ಉನ್ನತಮುಟ್ಟಿದ ತಜ್ಞರಿಂದ ಕೂಡಿದೆ, ಶಾಂತಿ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಆಘಾತಾನಿಸಲಾಯಿತು.

87. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದೆ?

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶ್ವಯೋಜನೆಯನ್ನು ಗಣಾಸೆಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವಿಯೆನ್ನೂ ಫೋಷನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ (1993) ಅನಕ್ಕರತೆಯ ನಿರ್ಮಾಳನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ, ಎಲ್ಲ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಾಗೂ ಅನೌಪಕಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪರ್ಯಕ್ಷಮುದಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ, ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಗಣಾಸೆಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಹಿಳೆಯ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರಸರಣದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲ ಸಾಲ್ಲಿಡ್‌ರೋ ಮತ್ತು ಕಾಂಬೋಡಿಯಾ ಮಾರ್ಬಂಡಾದ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಂತಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಂತಿಸ್ತೂ ಖಾಗಾಗಿದೆ.

1994/51ನೇ ಸಿಂಧಾಯದ ಮೂಲಕ ದೂರವಾಧ್ಯಗಳ ಕರ್ಯಾಂಗದ್ವಾರಾ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಪ್ರಾರಂಭಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದೆ. 1. 1995ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಪ್ರಾರಂಭಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ದರ್ಶಕದೆಂದು ಫೋಷನ್ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದೆ. 1994ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ ತನ್ನ 49/184ನೇ ಸಿಂಧಾಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶ್ನಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧರ್ಮಾರ್ಥಿ ಒಂದು ಪ್ರಾರಂಭಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದೆ. 1. 1995ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಪ್ರಾರಂಭಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ದರ್ಶಕದೆಂದು ಫೋಷನ್ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದೆ.

ದರಕದ (1995-2004) ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾರ್ಥೀಕರಿಸಿದೆ:
ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಪರಿಸರಾಗಿದೆ. ಅದು ಈ ಕೆಳಗನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:

- ಆ. ರಾಲ್ಗಳ ಮತ್ತಿದಲ್ಲಿ ಚೃತ್ತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾಗ್ವಾನಿ ಅನೇವಾರ್ಥಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಚಕ್ರಗಳ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಒಂದು ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜು ವಾಡಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

ಆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಭಾರತೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಗ್ವಾನಿ ಸ್ವಾಧೀನ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಚಕ್ರಗಳ ಲಕ್ಷ್ಮಣಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ವಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಬಿಂದಿಸುವುದು.

ಇ. ವಾಸವಚಕ್ರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸುಸಂಘಟನೆ ಅಥವಾ ವಿಭಾಗ.

ಈ. ವಾಸವಚಕ್ರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣವ ಮಹಾತ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಖ್ಯ ವಾಧುವಾಗಳ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಬಿಂದಿಸುವುದು.

ಉ. ವಾಸವಚಕ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸಾಧ್ಯತ್ವದ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಾರತೆಯ ಮಿಥಿ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಾಂಶ ವಾಗ್ವಾನಿ ವಾಡುವುದು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರ್ಕಾರೆತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಪರಿಸರ-ಜವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಪ್ರತಿಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಗೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಹಾಧಿವೇಶನ ಕರೆ ನೇಡಿದೆ.

ಭಾಗ II

ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ
ವಿಶ್ವಾರ್ಥಿ ಫೋರ್ಮೆಂಟ್

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಲಮು
ಎನನ್ನ ಹೇಳುತ್ತುದೆ

ಫೋಷನೆಯ ಮೊದಲ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಕಲಮುಗಳ ಬಹು ಭಾಗ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳೊಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ತಾಳಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ.

ಕಲಮು 1.

ಎಲ್ಲ ಮಾನವರ್ಜೀವಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಫಾನತೆ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಾಗಿ ಯಂಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷಿ ಸಂಪನ್ಮಾರ್ಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಳಿಗೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಹೋದರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಇದರ ಅರ್ಥ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರೆಂದಾಗುತ್ತದೆಯೇ ?

ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಯಂಟ್ಟಿರುವುದಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳೊಂದು ಅರ್ಥ. ಆದರೆ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಆನೇಕರು ಆಧಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತರೆಯೇ ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಸಿಬಂಧಗಳಿಂದ ಹೀಡಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ನಮಗೆ ತೀಳಿದಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಲ್ಲ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದು ನಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ; ಅಥವಾ ಒಬ್ಬನ ಸ್ವತಂತ್ರ, ಇನ್ನಿತರರ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುವಂತಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಅನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದು ತೀಳಿಯಬಾರದು.

‘ಸಮಾನ’ರೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಚೈಕೆ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಅವರವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತದ್ವಾಂಶಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಮಾನರೂಪಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಸಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುಂಪಿನೊಳಗಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರಬಹುದು. ಬೌದ್ಧಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಥವಾ ಅನುವಂಶಿಕ ಸಾಮಧ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇಡಲು ಯಾವ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ಜನಾಂಗೀಯ ಅಥವಾ ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟಿ ಗುಂಪುಗಳ ಮಧ್ಯ ಜನ್ಮಜಾತ ಅಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಅವರು ಸೇರಿದ್ದಾಗೂ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಂತರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಸನದ ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿಸುವುದು ಒಂದು ಗುರುತರ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ

ಫಾನತೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ನಿರಾಕರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ನೋಡುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಲಮು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಉಳಿದವರನ್ನು, ಸಹೋದರತ್ವ ಅಂದರೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಫಾನತೆಯಿರುವ ತಮ್ಮಂಥದೇ ಮಾನವಚೀವಿಗಳಿಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಒಬ್ಬರಿನೊಬ್ಬರ ಜತೆ ಸಹೋದರ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕಲು, ಸಹಿಷ್ನುತೆಯ ಆಭ್ಯಾಸವೇ ಮೂಲಾಧಾರ. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನ 1995ನ್ನು ‘ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಿಷ್ನುತೆಯ ವರ್ವ’ವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು. ಸಹಿಷ್ನುತೆ-ಬೇರೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆ, ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬದುಕುವ ಸಾಮಧ್ಯ, ಬೇರೆಯವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ನೀಡುವುದು-ಇವೇ ಒಂದು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯ ಬುನಾದಿ.⁷⁴ ಈ ವರ್ವವನ್ನು ಘೋಷಿಸುವ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಯುನೆಸ್ಕೋವನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು 2.

ಜನಾಂಗ, ಬಣ್ಣ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಧವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲ, ಆಸ್ತಿ, ಹುಟ್ಟಿ, ಇತರ ಸಾಧನಮಾನ-ಈ ಯಾವುದೇ ವಿಧದ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಈ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿವಾಸಿಯಾಗಿರುವ ದೇಶದ ಆಧವಾ ಭೂಭಾಗದ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ಸಾಧನಮಾನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದು ಸ್ವತಂತ್ರವಿರಲಿ, ವಿಶ್ವಸ್ಥ ಸಮಿತಿಯಿರಲಿ, ಸ್ವಯಮಾಡಣತವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿರಲಿ ಆಧವಾ ಸಾವಂಭೌಮತ್ವದ ಬೇರಾವುದೇ ಇತಿಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಲಿ, ಯಾವುದೇ ಭೇದವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಕಲಮು 7.

ಶಾಸನದ ಎದುರು ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾನ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ರಕ್ಖಣೆಗೆ ಅರ್ಹರು. ಈ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಪ್ರಚೋದನೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನ ರಕ್ಖಣೆಗೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎರಡೂ ಕಲಮುಗಳು ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧನಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಕೆ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃತ್ತಿಸುತ್ತವೆ. ತಾರತಮ್ಯ ನಿವಾರಣೆಯು ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸೂತ್ರವಾಗಿದೆ. 2ನೇ ಕಲಮು ಫೋಷನೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನ್ನಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ; 7ನೇ ಕಲಮು, ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅನ್ನಯಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 2ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ದೃಢಪಡಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಯಾವುದೇ ಭೇದ ಮಾಡದಿರುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವಂತೆ 7ನೇ ಕಲಮು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಸಮಾನತೆ, ಶಾಸನಾಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸನ್ನು ಬದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿಗೂ ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋಷನೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಲು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕರ್ತವ್ಯಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದು ಕೂಡ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಕೃತ್ಯವೆಂದೂ ಅದರ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (ಭಾಗ I, 13-16 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿರಿ) ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ತಾಳೆ ಹೊಂದುವ ಕಲಮಿನ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಮಾಡಿ, ಸಮಾನಸ್ತರದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಹರಣೆಯೆಂದೇನು ಅಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸಿನ ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ವಯಸ್ಕರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆ ನಿರ್ವೇಧಿಸಿರುವ (ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸಂ. 18) ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸದಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಲು ಅಥವಾ ನಿರಾರಿಸಲು, ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಇತ್ಯಾರ್ಥಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಮಿತಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಜನಾಂಗಭೇದವನ್ನು ಜನರು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ?

ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನಾಂಗಭೇದ ನಿರ್ಮಾಣಲನದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (ಭಾಗ Iರ 25-26ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ) ‘ಜನಾಂಗಭೇದ’ ಎಂಬುದರ ಅರ್ಥವನ್ನು, ‘ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಾನಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಅಥವಾ ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವ ಅಥವಾ ಈ ಬಗೆಗಿನ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವ, ಜನಾಂಗ, ವಣಿ, ಅನುವಂಶಿಕತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟಿ ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾದ ಯಾವುದೇ

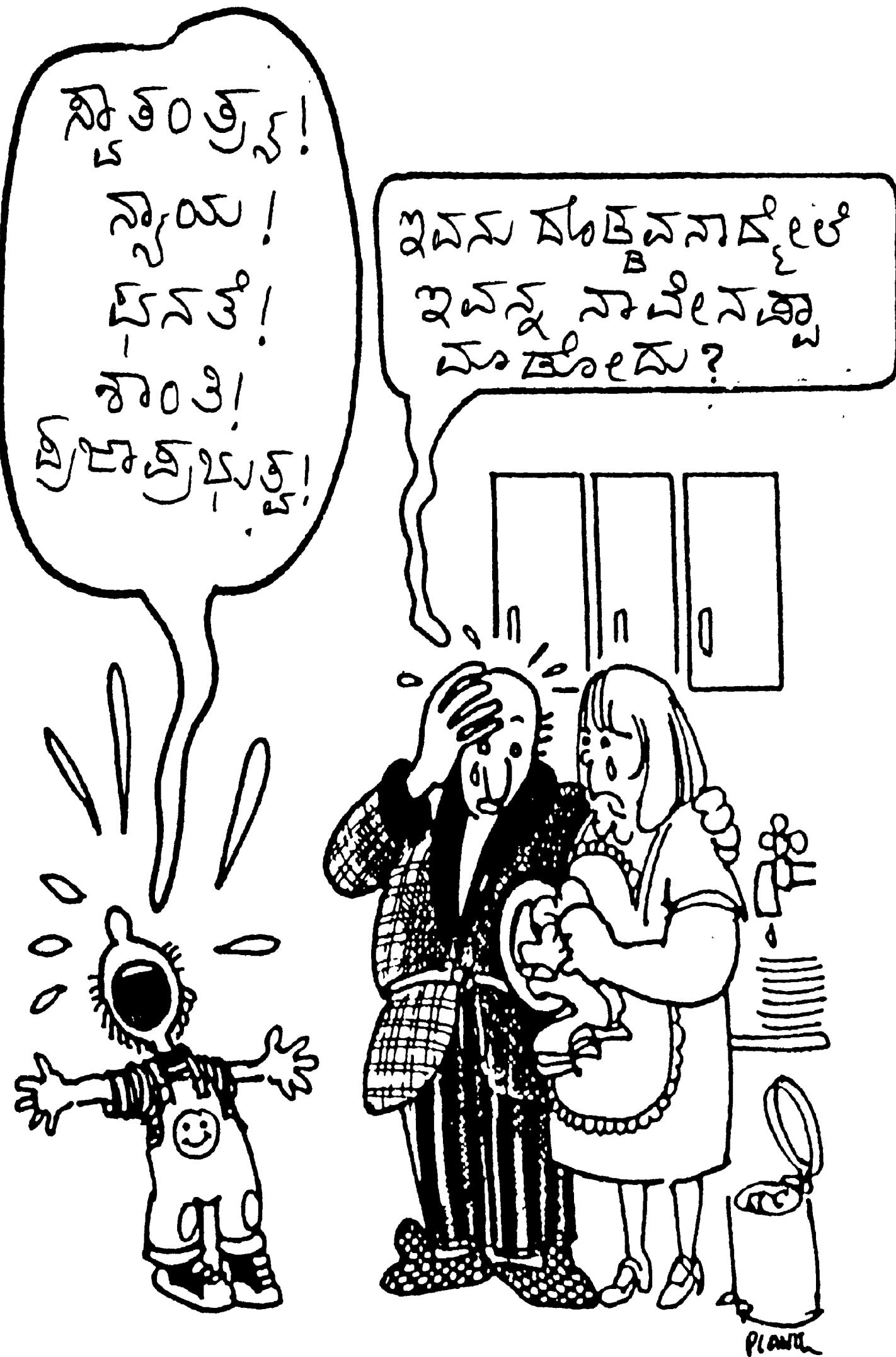
ಭೇದ ಅಥವಾ ಬಹಿರ್ಹೂರು, ನಿಬಂಧ ಮೊದಲ ಹಕ್ಕು' ಎಂಬುದಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ (ಕಲಮು 1).

ಗುಲಾಮಿಗಿರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು 'ಕೆಳದಚೇ'ಯ ಜನರ ನಿಮೂಲನವನ್ನು ಸಹ ಸಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಜನಾಂಗನಿಂತೆ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗಭೇದ ಮೂಲತಃ ಜನಾಂಗಿಯ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿನ, ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಯ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. 1978ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗಿಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಫೋರ್ಮಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಅಂಥಾ ವಿಕಾರಸರಣಿಗೆ 'ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದು ಮನುಕುಲದ ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೇತಿಕ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ' (2ನೇ ಕಲಮು, ಪರಿಚೇದ 1). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜನಾಂಗನಿಂತೆ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮೂಲದ ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲಿನ ತಾರತಮ್ಯ ನಮ್ಮೆ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ನಾನಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಆ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನರ ಯಹೂದ್ಯ ವಿರೋಧಿ ವಿಕಾರಸರಣಿ ಜ್ಯೋ ಜನಾಂಗವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ನಾಜೀ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಪರಾಧಗಳಲ್ಲಿ ತುಟ್ಟತುದಿ ಮುಂಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಆ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಮೊದಲಿನ ಯುಗೋಷ್ಣಾಪಿಯಾದಲ್ಲಿ 'ಬುಡಕಟ್ಟು ಶುದ್ಧಿಕರಣ'ವನ್ನೂ ರ್ಯಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಟುಟ್ಟಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹತ್ಯೆಯನ್ನೂ ಮನುಕುಲ ನೋಡುವಂತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿನ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಥವಾ ಜನಾಂಗಿಯ ಘಣಣಣಿಗಳ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪಾಶ್ಚಯಾತ್ಮಕಗಳಲ್ಲಿ, ಇವು ಕೇವಲ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಷ್ಟೇ.

ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನ ಮತ್ತು ಇತರ ಶಕ್ತಿವಂತ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ವಸಾಹತುಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜ್ಯಶಾಂತಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಧೀನ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಜನಾಂಗಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ಕೆಡುಕು ನೀತಿಯನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಷ್ಟು. ಇದೇ ಭಾವನೆಗಳು ಜನಾಂಗಿಯತೆಯ ಮತ್ತು ಪಿದೇಶಿಯರ ಭಯದ ಹೊಸ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದು. ಯೂರೋಪನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಕೆಲವು ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ದರಲಕ್ಷ ದಲಸ ಬಂದ ಕೆಲಸಗಾರರು, ನಿರಾಶ್ರಿತರು, ಸಾಫ್ನಾಮಲ್ಟಿಟರು ಮತ್ತು ಇತರ ಪದೇಶಿಯರು, ಅಂತೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಭಾಷಿಕ ಅಲ್ಲಾಸಂಖ್ಯಾತರು ತಾರತಮ್ಯ ಧೋರಣೆ, ಪೂರ್ವಾರ್ಥಿತ್ವ ಮತ್ತು ಪಿಂಚಾಚಾರ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಆಸುಭೇಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉಗ್ರ ಜನಾಂಗಸೇತಿಯನ್ನು ಯಾಗೂ ಉತ್ತರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಂಪಂಥೀಯ ಅತಿರೇಕದ ರಾಜಕೀಯದ ಗುಂಪುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

ಮೊದಲಿನ ವಸಾಹತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಭೂತಕಾಲದ ಆನೇಕ ತಾರತಮ್ಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಆಳುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯದ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಜನಾಂಗಿಂದ ನೀತಿಯಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತರಾದ ಜನರೇ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ಜನಾಂಗಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮಬ್ಬಿಗೊಳಿಸಲು ಹಲವೊಮ್ಮೆ ತಾವೇ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಆಷ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ವಣಿಭೇದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜನಾಂಗ ವಿಂಗಡಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಜನಾಂಗಿಂದ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗಭೇದವಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ನಿರ್ಮಾಣಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆದಿರುವುದಾಗಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 1990ರಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಕ್ಷ ಡಿಕ್ಟೋರ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣದ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹೆಚ್ಚೆಯನ್ನಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನೆಲ್ಲನ್ನ ಮಂಡೇಲಾರವರನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ವರ್ಷಗಳ ಸೇರೆವಾಸದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಣಿಭೇದ ಶಾಸನವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಯಿತು. 1991ರಲ್ಲಿ ಆಗ ಇದ್ದ ದಕ್ಷಿಣ ಆಷ್ಟಿಕಾ ಸರಕಾರವು ಸೇರಿದಂತೆ ಹದಿನೆಂಟು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳ ವೇದಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ವಣಿಭೇದ ರದ್ದುತ್ತಿಯ ನಂತರದ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅನಂತರದ ವರ್ಷ, ಕೇವಲ ಬಿಳಿಯರದೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತದಾನ ನಡೆದು ಆದು ಎಲ್ಲಾ ದಕ್ಷಿಣ ಆಷ್ಟಿಕನ್ನರಿಗೂ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಗುವಂತೆ ವಣಿಭೇದ ರದ್ದುತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿತು. ಏಪ್ರಿಲ್ 1994ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತದಾನದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ಒಹುಪಕ್ಷೀಯ ಚುನಾವನ್ ನಡೆದು ಖಾದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ನೆಲ್ಲನ್ನ ಮಂಡೇಲಾರವರ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಐಕ್ಯತೆಯ ಮಧ್ಯಂತರ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಗೊಂಡಿತು.

ವಣಿಭೇದ ರದ್ದುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವರ್ಷಸಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು.

ಕಲಮು 3.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿಗೂ ಜೀವದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಳೆದೆ.

ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೇ?

ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ್ದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗೂ ವಿಶ್ವದ ಆನೇಕ ಫಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸತತವಾಗಿ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಧನದ ಸಾಫ್ತೀ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತೆಯೇ ಲೆಂಪ್ಲಿಂಗ್ಲಿಂಗ್ ಜನರ ಕಾಳೆಯಾಗುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತೃತ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಬಲಾತ್ಮಾರದ ಅಥವಾ ಅನೈಟ್‌ಫ್ರೆಕ್ ಕಾಣೆಯಾಗುವಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ನಿರಂಕುಶ, ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರ ಮರಣದಂಡನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈಗ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಸಂತುಸ್ತರಾಗುತ್ತಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪುರಾವೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಗುರುತರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವಸಮುದಾಯದ ಮುಂದುವರಿದ ಗಮನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಜೀವದ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಬುಡಕಟ್ಟಿ, ಜನಾಂಗೀಯ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುಂಪನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದೃಷ್ಟಿಕವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಅಥವಾ ಕೆಡುಕು ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿದೆ. ಅಂಥಾ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ‘ಜನಾಂಗಹತ್ಯೆ’ಯಂದು ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಅದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜನಾಂಗಹತ್ಯೆ ಪ್ರತಿಬಂಧನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷ್ಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಸಾರ ಒಂದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ (ಭಾಗ Iರ ಪ್ರಶ್ನೆ 23ನ್ನು ನೋಡಿ).

ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನ ಮರಣದಂಡನೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾನವ ಜೀವಾಪಹರಣಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದೇನು?

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಜೀವಾಪಹರಣ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ, ನ್ಯಾಯಯುತ ಶಿಕ್ಷ್ಯಯಾಗಿದೆಯೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅಂಥದೇ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಲೋಭನೆಗೊಳಗಾಗುವವರು ಭಯದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಾರೆಂಬುದರಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮರಣದಂಡನೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮರಣದಂಡನೆಯ ಭಯದಿಂದ ಅಪರಾಧಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷಾತಾರಗಳಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಅತ್ಯಂತ ಕರಿಣ ವಿಚಾರಕೆಯ ನಂತರವೂ, ಅವಾಯಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮರಣದಂಡನೆಗೊಳಗಾದ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿದ್ದು, ಒಮ್ಮೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಮರಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸಿದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ದಾರಿಯಿರದು.

ಮರಣದಂಡನೆಯ ಪರ ಮತ್ತು ವಿರೋಧಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜನರು ನ್ಯಾಯದಾನದ ಹಳಿ ತಪ್ಪಾವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಅಥವಾ ದಮನಕಾರಿ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅತಿರೇಕಗಳಿಂದ ಮುಗ್ಧಜಾರು ಜೀವತ್ತಾಗ ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯಾ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸೀಟು ಅಪರಾಧ ಅಥವಾ ವಿಮಾನಾಪಹರಣ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಮನುಷ್ಯಪಾತ್ರಗಳೇ ಮುಂತಾದ ಹೊಸ ತಿಪರಾಧಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರುದ್ಧ ವಿಕ್ರಿಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಮರಣದಂಡನೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆ.

ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ಹಣಕಾಸಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ‘ತುತ್ತಸ್ಥಿತಿ’ ಅಥವಾ ‘ಲಗ್ಗೆಯ ಸ್ಥಿತಿ’ಗಳು ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಸಹಾಯಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಹ ಕಾರ್ಯಾಚಾರ್ಯಗೊಂಡ ಮರಣದಂಡನೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಂಥಾ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಒದಗಬಹುದಾದ ಅಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ (ಭಾಗ Iರ ಪ್ರಶ್ನೆ 50ನ್ನೂ ನೋಡಿ) ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ದಮನಕಾರಿ ಪ್ರಭುತ್ವಗಳು, ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿರೋಧದ ವಿರುದ್ಧದ ಅಸ್ತವಾಗಿ, ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಸಾಧನವಾಗಿ, ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಆಗಗ್ಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾವೆ.

ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವ ಉದ್ದಿಷ್ಟದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಇವೆಯೇ?

ಈ ವಿಚಾರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಂಬ ಮಾನ್ಯತೆ, ಅದರ ರದ್ದತಿಯ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲನಗೊಂಡಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದರೇ: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಎರಡನೇ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ (1989)(ಭಾಗ Iರ ಪ್ರಶ್ನೆ 11ನ್ನೂ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಾಗಿ ನೋಡಿರಿ); ಅಮೇರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಮೇರಿಕಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ (1990)⁷⁵ ಮತ್ತು ಯೂರೋಪಿನ ಪರಿವರ್ತನಿಂದ 1983ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕೃತಗೊಂಡು 1985ರಲ್ಲಿ⁷⁶ ಜಾರಿಗೊಂಡ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಯೂರೋಪ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನೇರ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ. ಈ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕಲಮು 4.

ಯಾರನ್ನೂ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಾಗಲೇ, ದಾಸ್ಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೇ ಇಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಗಲಾಮಗಿರಿ ಮತ್ತು ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಅವುಗಳ ಎಲ್ಲ ರೂಪಗಳಲ್ಲಾ ನಿರ್ವೇಧಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಈಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಅಭ್ಯವೇನು?

ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯೆಂದರೆ, ಕೂರಿತಿಕವಾಗಿ ಇದ್ದಂಥಾ, ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ, ಬಹಿರಂಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಶವೀ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆಚರಾಸ್ಥಿ ವಿಕ್ರಯ ಸ್ವರೂಪದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಕುರುಹು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದಾಗ್ಯ, ಆ ರೀತಿಯ ಗುಲಾಮಿ ವಿಕ್ರಯ ನಿರ್ವೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಾ ಗುಲಾಮಗಿರಿ

ಹಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೋ, ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯರು ಮನುಷ್ಯರನ್ನೇ ಶೋಷಿಸುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ದಾಸ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಶಲಕ್ಷ್ಯ ಜನರು ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ವರ್ತತವಾನದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯು ಮಾನವ ಫಾನತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರಾಕರಣೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಆಧಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ತಾರತಮ್ಯ, ಅಜ್ಞಾನ, ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ದುರಾಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಈ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮೂಲೋತ್ಸಾಟನೆ ಮಾಡುವುದು ಕರಿಣವಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಿದೆ.

ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ಸರಿಸಮವಾದ ಆದರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಅಂಥಾ ಆಚರಣೆಗಳು ಗುಪ್ತಾಚರಣೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ದುರುಳಿ ಮತ್ತು ವಂಚಿತ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಗುಲಾಮಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಂಥದೇ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ರದ್ದುತ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಪೂರಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1956)ಯಲ್ಲಿ⁷⁷ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಲದ ದಾಸ್ಯ, ಜೀತಪದ್ಧತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ದಾಸ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಮದುವೆಗಳಿಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಲದ ದಾಸ್ಯವೆಂದರೆ, ಸಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸೇವೆಯನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ, ಮತ್ತು ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಸ್ಥಿತಿ. ಅದು ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಸಾರಿ ನಿಜವಾದ ಶೋಷಣಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮರೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ವಲಸೆಗಾರ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿರೋಧವಿಲ್ಲದ, ಗುಲಾಮಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ತಂಡವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಮಗು ತಂದೆಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಾಶ್ವತ ದಾಸ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಿಸಬಹುದು. ರೈತಾಟಿಜನರು ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದಮನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಆಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವೊಂದು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ದಾಸ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಲಾಡಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಬಲ್ಲ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೇಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ಯೋ, ಗೇಣದಾರರನ್ನು ಶೋಷಿಸುವ ಜನರ ಕ್ರೇಯಲ್ಲೇ ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ತಾವೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಅಂಥಾ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಅತಿ ವಿರಳ.

ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಶೋಷಣೆ ಒಂದು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿದಿಷ್ಟ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಲು ಆಗತ್ಯವಾದ,

ನಂಬಲಹಕ್ಕಾದ ಸಮಗ್ರ ಅಂತೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯಿದ್ದಾಗೂ ಪ್ರಪಂಚದ ಮಹ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಭಾಗದ ಮಹ್ಕಳು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಬಲಾತ್ಮಾರದ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಐ.ಎಲ್.ಎ.ಡ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ದೃಢಪಟ್ಟಿದೆ. ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಲಾತ್ಮಾರದ ದುಡಿಮೆಯ ಉಲ್ಪಣಾವಸ್ಥೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಲಸದ ಪರಿಸರ ಅನೇಕ ಕಡೆ ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದ್ದು ಸಂಭಾವನೆ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಅಧಿಕಾ ಸೋನ್ನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಮಹ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಾದಿಂದ ಪಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಹ್ಕಳ ಮಾರಾಟ, ಬಾಲ ವೇಶ್ಯಾಪ್ತತ್ವ ಮತ್ತು ಅಶ್ವೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಹ್ಕಳ ಬಳಕೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕದ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದೆ (ಭಾಗ I ರ 33ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿರಿ).

ಅಂಥಾ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬಾಧಿತರಾದವರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರೂ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸಿ ಮದುವೆಗಳೆಂದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲದ ಅಧಿಕಾ ಗಂಡನ ನಿಧನದ ನಂತರ ಅವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಹೆಂಗಸರು ಮತ್ತು ಮಹ್ಕಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ, ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಂಥದೇ ಇನ್ನೊಂದೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮಾರಾಟದ ಪದ್ಧತಿ. ಇದು ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರರ ವೇಶ್ಯಾಪ್ತತ್ವಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ, ಈವರೆಗೆ ಕೇವಲ ಎಪ್ಪತ್ತು ದೇಶಗಳಿಂದ⁷⁸ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗೊಂಡ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1949)ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಉತ್ತೇಜನದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಯ ಉದ್ದಿಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಳವಳದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ.

ಅದರ ಎಲ್ಲ ರೂಪಗಳಲ್ಲೂ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು?

ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಮತ್ತು ಅಂಥದೇ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಹಳ ತೊಡಕಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಜನರು ಆವುಗಳ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿಗಳೆಯುವುದರಿಂದಾಗಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಒಟ್ಟಿಗೊಂಡಿವೆ. ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಮೇಲೆನ ಕಾರ್ಯತಂಡಕ್ಕೆ ಒಷ್ಟಿಸಲಾದ ಪುರಾವೆಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಂಥಾ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗದ ಸಹಾಯಕ ಘಟಕವಾದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಉಪ ಆಯೋಗದ ಏದು ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯತಂಡ ಕೂಡಿದೆ. ಗುಲಾಮಗಿರಿ ರದ್ದತಿಯ ಪೂರಕ

ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು 110ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ (ಟಪ್ಪೆನ್ 77ನ್ನು ನೋಡಿ). ಅದೇನಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಾರಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ನೂತನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶ್ರೀಯಾವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಇದನ್ನು ಇತ್ಯಾಧಿಕವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಈ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನೊರ್ಮಲನದ ಏಜೆರಾದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯ ಸಾಧನೆ, ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾತಕ್ತು, ವ್ಯಾಪಕ ಲೀಕ್ಟ್, ಸಾರ್ವಾಚಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ-ಇವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಕಲಮ್ 5.

ಯಾರನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಿಂಸೆಗೆ ಅಥವಾ ಕ್ಲೂರ, ಅಮಾನುವ ಅಥವಾ ಹೀನಾಯವಾದ ನಡವೇಂಕೆಗೆ ಅಥವಾ ಶೀಕ್ಷಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರಿಸಿಯೆಂದರೇನು ?

10ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1984ರಲ್ಲಿ ಚಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧರೇಶನದಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮೇಲೆ ಅಂಗೀಕೃತಗೊಂಡ ‘ಚಿತ್ರಿಸಿಸೆ ಮತ್ತು ಇನ್ಸ್ತಿಟ್ಯೂಟರ ಕ್ಲೂರ, ಅವಾನುವ ಅಥವಾ ಹೀನಾಯವಾದ ನಡವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಶೀಕ್ಷಿಗಳ ಓರ್ನೋಫಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆ’ ಚಿತ್ರಿಸಿಸೆಯನ್ನು, ‘ಅವಸಿಂದ ಅಥವಾ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದ ಮಾಡಿಕಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪೊಳಿಗೆ ಪಡೆಯವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವನಾಗಲೇ ಅಥವಾ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಲೇ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ಸಂಶಯಪಟ್ಟಿರುವ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶೀಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಅಥವಾ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ ಅಥವಾ ಬಿಂಬಿಸಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯ ಉಧಾರಿತವಾದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ, ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅತಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ನೋವು ಅಥವಾ ಯಾತನೆಯ ಶೀಕ್ಷಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಕ್ರತ್ಯೆ’ ಎಂದು ಘ್ರಾಣಾಸಿಸಿದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರ್ಥಿಕಾರ್ಥಿಕೆಯು ಅಥವಾ ಅರ್ಥಾತ್ ಅಧಿಕಾರಿಸಾನ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಸ್ತಿಕೆಯ ಅಂಥಾ ನೋವು ಅಥವಾ ಯಾತನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದಾಗಲೇ ಅಂಥಾ ನೋವು ಅಥವಾ ಯಾತನೆಯ ಶೀಕ್ಷಿಗಳು ಜಾರಿಗೊಂಡಾಗ, ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಅವ್ಯಾಖ್ಯಾತಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ, ಅಥವಾ ಆನುಷಂಗಿಕವಾದ, ಅಥವಾ ಆದರಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ನೋವು ಮತ್ತು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಸೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ (ಕಲಮ್ 1). ಉತ್ತರವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಾ ಯೋಜನೆ (1993) ಮನುಷ್ಯನ ಫಾಸತೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸಂತ್ರಸ್ಯರಾದವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಚೆಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಅವರ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಕುಗಿಸುವ ಪರಿಣಾಮದ,

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಕೃತ್ಯವು ಮಾನವ ಘನತೆಯ ಅತಿ ಕೂರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಲ್ಲಿಂದು ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆ (ಪರಿಭ್ರೇದ 55).-

ಕೂರ, ಅಮಾನುಷ, ಹೀನಾಯ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂಬುದರ ಅರ್ಥವೇನು ?

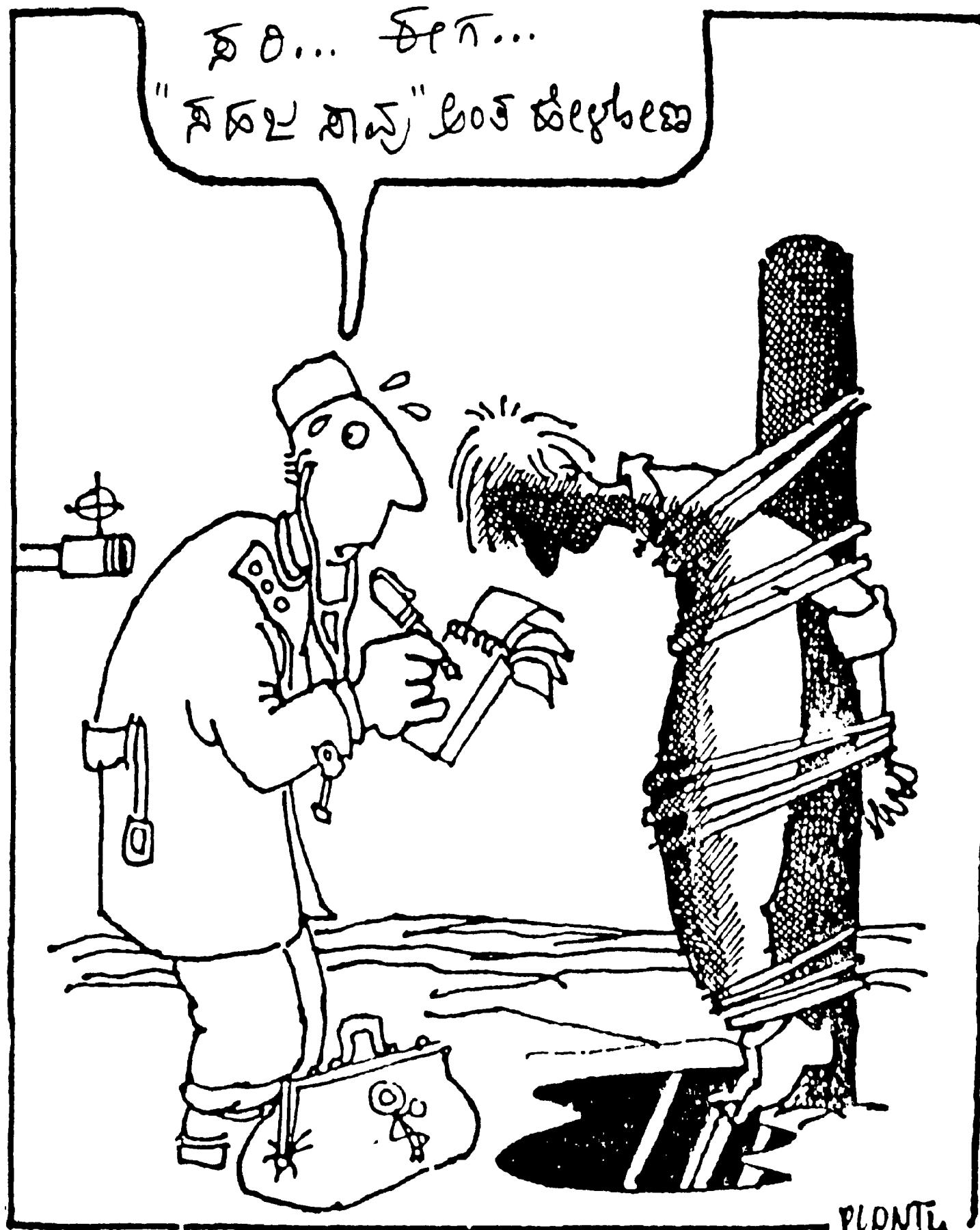
ಈ ಶಬ್ದ ಜೋಡಣಿಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಒಷ್ಟಿಗೆ ಪಡೆದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಇನ್ನೂ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ತಡ್ಡರು, ಈ ಶಬ್ದವ್ಯಂದದಲ್ಲಿ, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷೆಗಳು, ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿದುವುದು, ಬೇಡಿಗಳು ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ನೋವುಂಟುವಾಡುವ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ನಿಬಂಧಿಸುವುದು, ಒತ್ತಡದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು, ಕೈದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಜೀವವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ವಾಡುವುದು, ಅಥವಾ ವಾದಕ ಔಪಧಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು, ಪುರುಷತ್ವಹರಣ, ಹೆಣ್ಣನ ಗುಪ್ತಾಂಗಗಳ ಭೇದನದಂಥಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಆಹಾರದ ಕಡಿತ, ಏಕಾಂತವಾಸ, ಬಲಾತ್ಮಾರದ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು ?

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಎಲ್ಲೆಗಳೇನಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಅದು ಒಂದೇ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಆಧವಾ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಆರೋಪಿಸುವಂಥಾದ್ದಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಧರ ಆಯೋಗಗಳು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತುಗೊಳಿಸಿವೆ. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಈಗ ಕೆಲವೇ ವಿಂಗಡಿತ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಸಂಯುಮದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಲೋಪ ಮಾತ್ರವಾಗಿಲ್ಲ, ಬದಲು ಅದು, ಸರ್ಕಾರದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಅತಿರೇಕವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಸಂಯುಗಳನ್ನು ಹಾಳುವಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಾಡುವ ಆಯ್ದ್ಯಾಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಗಳು (ಕೆಲವು ದಂಗಕೋರ ಚೆಳವಳಿಗಳು) ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು, ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವ, ತಪ್ಪೆಷ್ಟಿಗೆಗೆ ಬಲಾತ್ಮಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಗೊಳಿಸಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಕೆ ವಾಡುತ್ತವೆ.

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ?

ನೈತಿಕವಾಗಿಯಾಗಲೇ, ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾಗಿಯಾಗಲೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ವೇಧಿಸಿವೆ. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸುವ,

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯ ನೇರ ಕಲಮಿಗೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಸಮರ್ಥನೀಯವೆಂದು ಕೆಲವರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಮಾಯಕ ಜನರ ಜೀವವನ್ನು ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ಭಯೋತ್ಪಾದಕನಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯಲು, ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡೆಂದು ಅವರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ನಿರ್ವೈಧಿಸುವ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ತತ್ವಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಪರವಾದ ವಾದವು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ: ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯು, ಸುಳ್ಳಣೆ ತಪ್ಪೊಷ್ಟಿಗೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ತಪ್ಪು ಮಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಶಿಕ್ಷೆಯ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಆದ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಉಪಯೋಗವು ಇನ್ನಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆದರ ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಅದನ್ನು ಒಳಕೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥನಿಕರಿಗೆ ಸ್ವಷ್ಟಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು?

ಒಂದಿತನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಕಾನೂನಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡುವುದು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಸ್ವಷ್ಟ ವಿಧಾನ. ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮತ್ತು ಒಂದಿತರಿಗೆ ಅವನ ಅಧವಾ ಅವಳ ಆಯ್ದುಯ ಕಾನೂನಿನ ಮತ್ತು ವೇದ್ಯಕೀಯ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಕ ಆವಕಾಶಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗೆ ಗುರಿಯಾದವರ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಪದೇ ಪದೇ ಬರುವವರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಒಹಿರಂಗಗೊಳ್ಳುವುದು ಯಾರ ಧೈಯಕ್ಕಾದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆಯೋ ಅಂಥಾ ಶಾಸನಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು, ವೇದ್ಯಕೀಯ ಕರ್ಮಚಾರಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಒದಂಬಡಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಲಮುಗಳೇನು?

10ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1984ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರುವ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಕ್ಷಾರ, ಅಮಾನುಷ ಅಧವಾ ಹೀನಾಯ

ವರ್ತನೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ಇಪ್ಪತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸ್ಥಿರೀಕರಣದ ನಂತರ 26ನೇ ಜೂನ್ 1987ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತೊಂಭತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶಗಳು⁷⁹ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ.

ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಅಪರಾಧವನ್ನಾಗಿಸಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ನ್ಯಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಷ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಬಧ್ಯತೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಯುದ್ಧ ಭಯದ ಸ್ಥಿತಿ, ಆಂತರಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಅಭದ್ರತೆ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಸೂಖಣಿಕ ತುತ್ತಸ್ಥಿತಿಯ ಕಾರಣವನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೆಲ್ವಿಸಿಲ್ಲ. ‘ವಿಶ್ವವಾಪಿ ಶಿಕ್ಷಾಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ’ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕಲಮುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಪರಾಧಿ ಯಾವುದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಆ ದೇಶವೇ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಒಷ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನೊಂದವರ ಸುಧಾರಣೆ, ಪುನರ್ವಸ್ತಿಯ ಸೂಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪೂರ್ವಕೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕು ಚಲಾವಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು, ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಯಾವ ಕ್ರಿಯಾವಿನ್ಯಾಸ ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ?

ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸ್ಥಾನಬಲದಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹತ್ತು ಜನ ತಳ್ಳರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಸಮಿತಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿದೆ. ದೇಶಗಳಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತವಾದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ರಹಸ್ಯ ಮತದಾನದ ಮೂಲಕ ಆರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಸಮಿತಿ ಸಮಧಿವಾಗಿದೆ. ಅದು ಭಾಗಸ್ಥ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮಿತಿಯ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶ ಅಥವಾ ದೇಶಗಳು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಫೋಷನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ (ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪರವಾಗಿ) ಮತ್ತು ದೇಶಗಳಿಂದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಆರೋಪದ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಲವತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಎರಡೂ ಫೋಷನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿವೆ.⁸⁰ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಸ್ನಿಪ್ಪೆಗಳ ಆರೋಪದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶದ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಗೌಪ್ಯ ವಿಚಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಮಿತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ

ಒಳಪಟ್ಟಿ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶದೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ವಿಚಾರಣೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವರದಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯು ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಾಟಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದು.

ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧನಗಳು ನಡೆದಿರುವ ಭಾಬಾಗಕ್ಕೆ ತಜ್ಞರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಒಂದು ನಿವಾರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಐಟ್‌ರ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬೇರಾವುದಾದರೂ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಕ್ರಿಯಾವಿನ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ ?

1985ರಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿರುವ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ವಿಷಯದ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿ (ಭಾಗ I ರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ 51 ನ್ನು ನೋಡಿರಿ) ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಸಂಬಂಧದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅವನು ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ ಹಾಗೂ ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು, ಅಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸಬಹುದು. ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಅಷಾಯವಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ತುತ್ತಾಕ್ರಮ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಲನೆ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಇಟ್ಟಿಕ್ಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಸತತ ಮುಂದುವರಿಕೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಇಟ್ಟಿಕ್ಕೆಯ ವೈಫಲ್ಯದ ದ್ರೋತರೆಕವೆಂದು ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು 1993ರಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದಷ್ಟಾವೇಜುಗಳೇನಾದರೂ ಇವೆಯೇ ?

ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅವಾನುವ ಅಧಿವಾ ಹೀನಾಯ ನಡವಳಿಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕದ ಯೂರೋಪ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1987) Iನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ 1989ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ.⁸¹ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ತಜ್ಞರಿರುವ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ (ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶವೂ ಒಬ್ಬ ತಜ್ಞನಿಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ). ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂಧನಗಳಾಗಿರುವ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಕು. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ತಜ್ಞರು ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ಮಾಹಿತಿಯು ಸಮಿತಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದೇಶವು ಪರಿಹಾರಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಒಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಬಹುದು ಉಳಿದಂತೆ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1985ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘಟನೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿದ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷ್ಯ ಅಂತರ-ಅಮೇರಿಕಾ ಒದಂಬಡಿಕೆ 1987 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ.⁸² ಈ ಒದಂಬಡಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಾಣಲನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಮತ್ತು ವಾಟಿಕಾಗಿ ಇದರ ಮೇಲೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅಂತರ-ಅಮೇರಿಕಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ಬಂಧಿತರ ಬಗ್ಗೆ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಹಿತೆಯೇನಾದರೂ ಇದೆಯೆ? ⁸³

1955ರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಗಳ ಪ್ರತಿಬಂಧನ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಮ್ಮೇಳನವು, ಬಂಧಿತರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗದಿತ ಕನಿಷ್ಠ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು. ಅವುಗಳು ತದನಂತರ ಶಿಕ್ಷ್ಯರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಇ.ಸಿ.ಓ.ಎಸ್.ಓ.ಸಿ.ಯಿಂದ 1957 ಮತ್ತು 1977ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆದಿವೆ. ಸುಧಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮಾದರಿಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ವಣಿಕಸುವುದರ ಬದಲು ಬಂಧಿತರ ಬಗೆಗಿನ ನಡವಳಿಕೆಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದೇ ಈ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. 1979ರಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಜಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ನಡಾವಳಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು 1988ರಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಬಂಧನ ಮತ್ತು ಜೈಲುವಾಸದಲ್ಲಿರುವವರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ನೀತಿಸಂಹಿತೆಯನ್ನು, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ನಿಗದಿತ ಕನಿಷ್ಠ ನಿಯಮಗಳ ಪೂರ್ವ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ 1990ರಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ (ಮಹಾಧಿವೇಶನದ ನಿಣಾಯ 45/111). ಇವು ಯಾವುದೂ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಈ ಎಲ್ಲಾ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳು ಬಂಧಿತರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಲಮು 6.

ಪ್ರತಿಯೋಭ್ಯರಿಗೂ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ, ಶಾಸನದ ಏದುರು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇಂಬ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.

ಕಲಮು 7.

ಕಲಮು 2 ರ ಜತೆ ಈ ಕಲಮು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಬ್ಬಿದೆ.

ಕಲಮು 8.

ರಾಜ್ಯಾಂಗದಿಂದ ಅಥವಾ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಮಂಡಾರಾದ ಮೂಲಭೂತಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಕೃತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳಿಂದ ಪರಿಶಾಮರಾರಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ‘ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾದ’ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವ ಕಲಮುಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಮು ಮೊದಲನೆಯದು. ‘ಶಾಸನದ ಎದುರು ವ್ಯಕ್ತಿ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಜೋಡಣೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕರಾರು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬು, ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವಂತೆ ವ್ಯವಹರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ’ ಎಂಬುದು ಈ ಕಲಮುಗಳ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಶಬ್ದವಾಗಿದೆ. ಶಾಸನದ ಎದುರು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ತನ್ನ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದೇಶಿಯರು ಅಥವಾ ದೇಶರಹಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅಥವಾ ಎಂಗಡಣೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬುದನ್ನು ಅದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ರಾಜ್ಯಾಂಗಬಿಧಿ ಅಥವಾ ಶಾಸನಬಿಧಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಾಗ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಏನು ಮಾಡಬಹುದು?

ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಅಥವಾ ಶಾಸನಬಿಧಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಆಂತರಿಕ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೊರೆಹೊಗುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ವೀಕೃಸುವುದೇ ಈ ಕಲಮಿನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರೆಸ್ಟ್ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕೇವಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಸಂವಿಧಾನ ಅಥವಾ ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ವಾತ್ತ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದಾಗ ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರಬಾರದೆಂಬುದೇ ಆದರ ಅಥವಾ. ಆಲ್ಲದೆ ‘ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ’ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದರ ಅಥವಾ, ಪರಿಹಾರದ ಹಕ್ಕು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ದಾವೆಯ ಹಕ್ಕು) ಕೆಲವೇ ಗುಂಪಿನ ಜನರಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದಿಶಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ‘ಅಧಿಕಾರವಿರುವ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ (ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆವನ/ಆವಳ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಒಗ್ಗೆ ಪರಿಣಾತಿಯಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೇ ವಿನಾ ಕೊಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ).

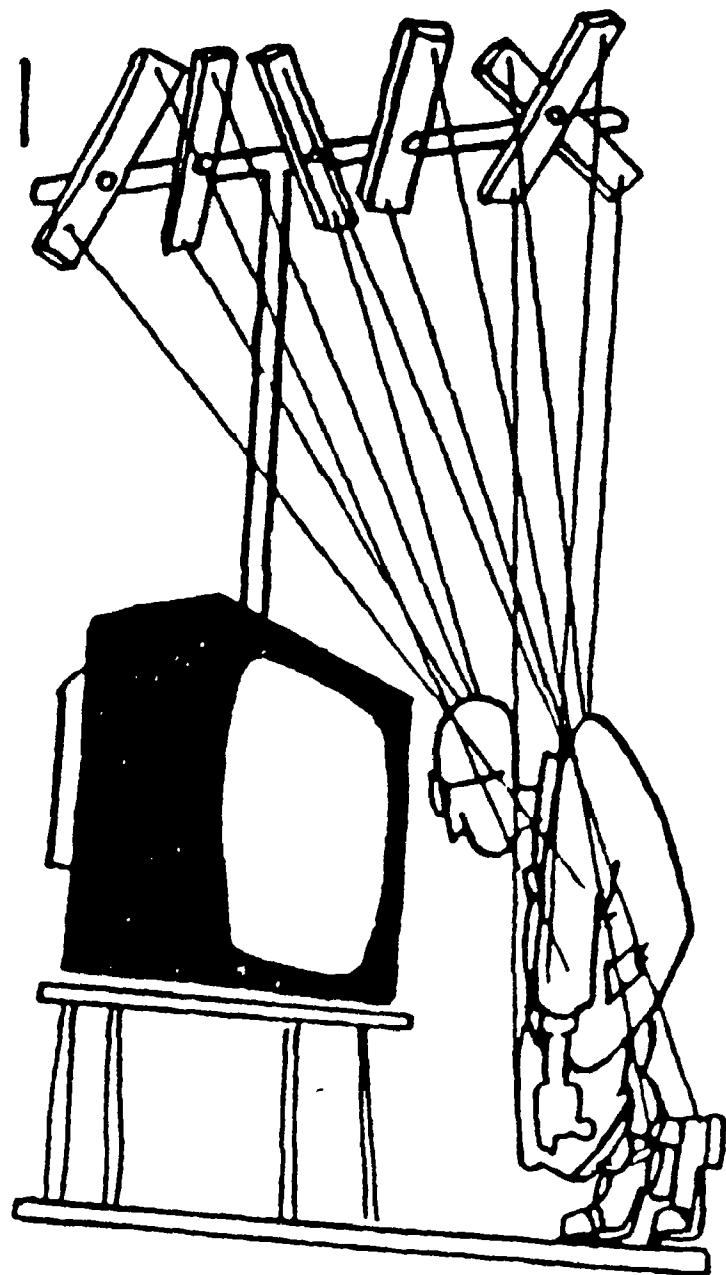
ಕಲಮು ೭.

ಯಾರನ್ನಾ ಸ್ತೇಚ್ಯಾನುಸಾರಿ ಬಂಧನ, ಸರೇವಾಸ, ಗಡೀಪಾರುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸತಕ್ಕಾದ್ದಲ್ಲ.

ಅಂಥಾ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಸಮರ್ಥಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಮೂಲಭೂತ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳ ಒಗ್ಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಮೂರು ಕಲಮುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮೊದಲನೆಯದು. ಆ ರಕ್ಷಣೋಪಾಯಗಳಿಂದರೇ: ನಿರಂಕುಶ ಬಂಧಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು; ಒಂದು ನ್ಯಾಯಯುತ, ಮತ್ತು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾದ ವಿಚಾರಣೆ; ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ಸಾಬೀತಾಗುವವರೆಗೆ ನಿರಪರಾಧಿ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದು. ‘ಸ್ತೇಚ್ಯಾನುಸಾರ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದಂತೆ ೫೯ ಕಲಮಿನ ಅರ್ಥ ಸ್ವಯಂವೇದ್ಯವಿದೆ. ಅದರ ಎರಡು ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮುಂದಿಡಲಾಗಿದೆ: ಒಂದು, ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಶಾಸನಾಧಿನ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಬಂಧಿಸಬಹುದು, ಸರೇವಾಸ, ಗಡೀಪಾರುಗಳಿಗೊಳಿಸಬಹುದು; ಇನ್ನೊಂದು, ಯಾರನ್ನಾ ಆವನಾಗಲೀ, ಆವಳಾಗಲೀ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದು ಸಂಭಾವ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನಬಂದಂತೆ ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿರದ ಬಂಧನ, ಸರೇವಾಸ ಅಥವಾ ಗಡೀಪಾರಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬಾರದು.

ಶಾಸನಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಬಂಧನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾಧಿನ ವಿಧಾನಗಳೇ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಸ್ವತಃ ನಿರಂಕುಶವಾಗಿದ್ದು ದುರುಪಯೋಗಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಮೊದಲನೆಯದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮರ್ಪಕ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯೆಂದೇನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಘನತೆಗಿರುವ ಬೆದರಿಕೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯಿಂದ ದೂರಕುವ ರಕ್ಷಣೆ ಸಮರ್ಪಕವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡನೇ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸರಿಯಾದದ್ದು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅದೇ ಸರಿ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೇಂದರೆ ವ್ಯಧಾನಿಕವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಬಂಧನಗಳು ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಸ್ತೇಚ್ಯಾನುಸಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಒಹಳ್ಳಿ ಸಲ ಬಂಧಿತನನ್ನು ದುವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಲಮು 10.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧದ ಆರೋಪದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ಮುಂದೆ, ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವೂ, ಸಮಾನವೂ ಆದ ಹಕ್ಕು ಉಳಿವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಕಲಮು 10ರಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾದ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ವಿಚಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಇದು ಅಪರಾಧೀ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರಪಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇನ್ಸೈಲ್‌ಬ್ರಿನ ಮೇಲೆ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಹಾರಿಕ ಏಷಾಡಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ನಿಲ್ಲುವ ಎಲ್ಲಾರಿಗೂ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದೇ ಈ ಕಲಮಿನ ಉದ್ದೇಶ. ‘ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ’,

‘ಸ್ವತಂತ್ರ’ ಮತ್ತು ‘ನಿಷ್ಪಟಕ್ತಮಾತ್’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ದೇಶದಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಭಿನ್ನವೆಂದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಾದಾಗ್ಯಾ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವನ ಆಧವಾ ಅವಳ ಪರವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸಲು ನ್ಯಾಯವಾದ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ದೇಶಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು⁸⁴ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು 11.

1. ದಂಡಾಹ್ಯ ಅಪರಾಧದ ಆರೋಪಕೊಳ್ಳಿಗಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ, ಅವನ ಸಮಥನನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಖಾತರಿಗಳಿಂದ್, ಬಹಿರಂಗವಾದ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬಧ್ಯವಾಗಿ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ಸಾಬೀತಾಗುವವರೆಗೂ, ನಿರಾಪರಾಧಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
2. ಅದನ್ನು ಪೂಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಧವಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡಿದ್ದ ಕೃತಿ ಆಧವಾ ಲೋಪದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೋಬ್ಬರನ್ನೂ ದಂಡಾಹ್ಯ ಅಪರಾಧದ ಆರೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಆಧವಾ ಅಂಥಾ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಪೂಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

11ನೇ ಕಲಮು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನೊಳ್ಳಿಗೊಂಡಿದೆ:

ನಿರಾಪರಾಧಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುವಿಕೆ. ಇದು ಒಂದು ಸರಳ ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಲ್ಪನೆ. ದಂಡಾಹ್ಯ ಅಪರಾಧದ ಆರೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲೆ, ಅವನ ಆಧವಾ ಅವಳ ತಪ್ಪು ಸಾಬೀತಾಗುವವರೆಗೂ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾದೆಂದು ಅದರ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಮಿನಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಪೂಡಿಲು ಅದೇ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರಣೆ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಅವನ ಆಧವಾ ಅವಳ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇಂಬುದು ಅದರ ತಾತ್ತ್ವಿಕತ್ವ.

ಸಮಥನವೆಯ ಹಕ್ಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 11ನೇ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿನ ‘ಖಾತರಿ’ ಶಬ್ದವು ಒಂದು ಆರೋಪಿಗೆ ಅವನ ಆಧವಾ ಅವಳ ನಿರಾಪರಾಧವನ್ನು ಸಾಬೀತು ಪೂಡಿಲು, ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸುವ ಹಕ್ಕು ಸೇರಿದಂತೆ ಶಾಸನಬಧ್ಯ ಪ್ರಾತಿಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಾವನ್ನೂ ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಧ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಬಹಿರಂಗ ವಿಚಾರಣೆಯ ಹಕ್ಕು. ‘ನ್ಯಾಯದಾನ ಪೂಡಿರುವುದವ್ಯೇ ಅಲ್ಲ, ಆದರೆ ನ್ಯಾಯದಾನ ಪೂಡಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತಿರಬೇಕು’ ಎಂಬ ಸಾರ್ಥಕ ತತ್ವ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದೆ. ಶಾಸನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಜನರಿಗೆ ಶಾಸನವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಯಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು, ಮತ್ತು ಶಾಸನದ ಕ್ರಿಯಾ

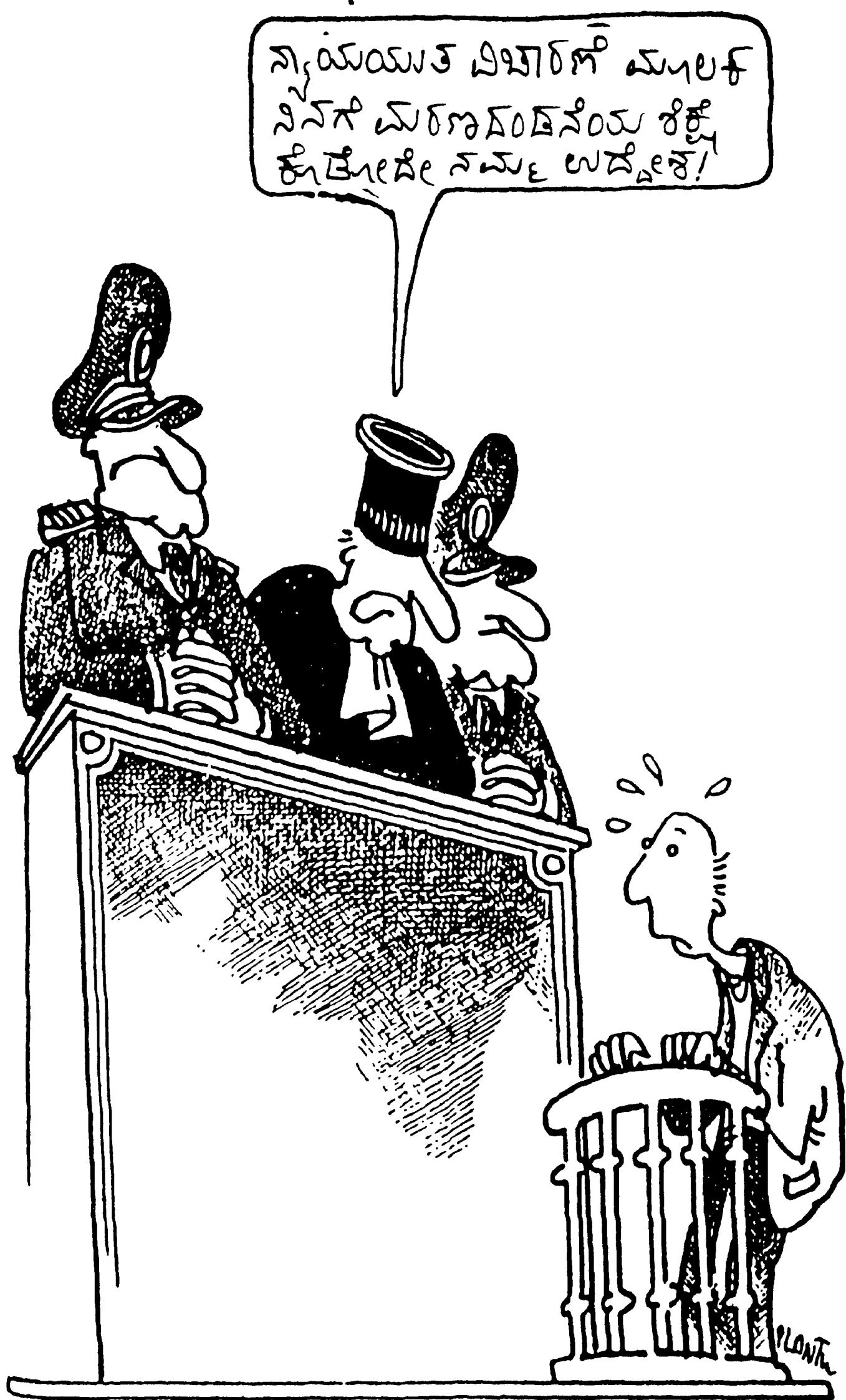
ವಿನ್ಯಾಸ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯತಃ ವಿವರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದನ್ನು, ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ವಿಚಾರಣೆಗಳು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದಲ್ಲಿ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಖಾತರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 11ನೇ ಕಲಮಿನ ಈ ಭಾಗ, ಶಾಸನವನ್ನು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ತೋರೆಡಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದೆ. ಶಾಸನವನ್ನು ಪೂರ್ವಾನ್ವಯಗೊಳಿಸಿರುವಿಕೆ. ಈ ತೋಡಕಿನ ಶಬ್ದಜೋಡನೆ ಒಂದು ಸರಳ ವಿಷಯವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಕೃತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಮೇಲೆನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಿಸತಕ್ಕಾದ್ದಲ್ಲ. ಒಂದು ಕೃತ್ಯ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅಹಂಕಾರಿದ್ದಲ್ಲಿ, ತದನಂತರದ ಶಾಸನದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುಕೂಡದೆಂದೂ ಸಹ ಆದರ ಇನ್ನೊಂದು ಅಥವ್ಯ.

ಈ ಕಲಮಿನ 2ನೇ ಪರಿಷ್ಕೇರದದಲ್ಲಿ ‘ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನ’ವೆಂದು ಸೇರಿಸಿರುವುದು, ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸ್ವಾರ್ಥಂಭಗ್ರಾ ಮತ್ತು ಟೋಕಿಯೋ ಮಹತ್ತರ ಯುದ್ಧಪರಾಧಿಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯ ಏರುದ್ದುದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಗಳ ಬದಲು ಉತ್ತಮಾಪಿ ಶಾಸನಗಳ (ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನ) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಕಲಮು 12.

ಯಾರೋಬ್ಬನನ್ನೂ ಅವನ ಖಾಸಗಿ, ಕುಟುಂಬ, ಗೃಹ ಅಥವಾ ಪತ್ರಾವಯವಾಗಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರಿ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅವನ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಗಳ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸತಕ್ಕಾದ್ದಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಅಥವಾ ಆಕ್ರಮಣದ ಪೀಠಾ ಪ್ರತಿಯೋಬ್ಬರೂ ಶಾಸನಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾದಂತೆ ಶಾಸನಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ‘ಖಾಸಗಿ’, ‘ಕುಟುಂಬ’, ‘ಗೃಹ’, ‘ಗೌರವ’, ‘ಕೀರ್ತಿ’ ಇವುಗಳ ಏಷಣೆಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾಸನಗಳು, ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸೇಡುವ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅಥವಾ ವರಣಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಿಸುವ ಇತಿಮಿತಿಗಳು ಕೂಡಾ ಅಷ್ಟೇ ಏಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಈ ಹಕ್ಕಿನ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಗಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾಡಿತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗೌಪ್ಯ ಮಾಡಿತೆಗಳ ರಳಿವು, ಖಾಸಗಿ ದೂರವಾಗಿಗಳ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳ ಕದಾಲ್ಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳೇ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞತೆಯ ಘಳಿವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಲುಧ್ವಾಂತಿತ್ವದ್ವಿತೀವೆ. ದುರುಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುವುದು ಈಗ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದಾಗೂ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡ ಶಾಸನಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅವುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಕಲಮು 13.

1. ಒಂದು ದೇಶದ ಎಲ್ಲೀಯ ಒಳಗಡೆ ಪ್ರತಿಯೋಭ್ಯಾಸಿಗೂ ಚಲನೆಯ ಮತ್ತು ವಾಸಿಸುವ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
2. ಪ್ರತಿಯೋಭ್ಯಾಸಿಗೂ ಯಾವುದೇ ದೇಶವನ್ನು, ಸ್ವದೇಶವನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ, ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳುವ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.

ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 12ನೇ ಕಲಮು ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದು, ಶಾಸನ ರೀತ್ಯಾ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿರುವ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭದ್ರತೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ನೈತಿಕತೆ ಅಥವಾ ಚೇರೆಯವರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಇನ್ನಿತರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವುಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಏತಾನ್ಯಾಂಸಿಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಅದೇ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 4ನೇ ಕಲಮಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಫೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆಯೋಡಿರುವ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ತುತ್ತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವಾನತುಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಈ ಅಪವಾದಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸ್ವರೂಪದ್ವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರರ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ನ್ಯಾಯಸಮೂತ್ವವಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅನಾಹತ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧ ಈ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಆಗತ್ಯವಾಗಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಜೈಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವವರು ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗುವ ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರ್ವೇಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯಾವುದೇ ಅಪವಾದಗಳು ಈ ಹಕ್ಕಿನ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರಿ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತರೂಪದ ನಿಬಂಧಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಚಲನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ?

ದೇಶದ ಒಳಗಡೆ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯ, ಚಲನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿಬಂಧಿಸುವ ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಂತರೆಯೇ ವಿದೇಶಿಯರ ಅಂತರಿಕ ಚಲನೆಯನ್ನು

ನಿಬಂಧಿಸುತ್ತವೆ. ನಿರಂಕುಶ ಬಂಧನಗಳು (ಮೇಲಿನ ೭ನೇ ಕಲಮು ನೋಡಿ) ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡೇ ಇವೆ, ಅವರುಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿರೋಧ ಅಥವಾ ಭಿನ್ನಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿ, ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಹದ್ದುಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿಡುವ ಸಾಧನವಾಗಿ ದುಡಿಮೆಷಾಳಯಗಳು ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡೇ ಇವೆ. ಇಂಥಾ ನ್ಯಾಯಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವೆಂದು ಮೇಲೊಂಟಕ್ಕೆ ತೋರುವ ಕೃತಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡಿದಾಗ ಈ ಕೃತ್ಯಗಳು ಮರೆಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಆಂತರಿಕ ಕಲಹ ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರಿ ವರ್ಷಾಧಿಕಾರದ ಸಂಭಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟಗಳೂ ಮತ್ತು ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನವಲಸೆಗಳೂ ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಹುಪಾಲು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ವಾಪಸಾಗುವ ಖಾತರಿ ಇಲ್ಲದ ಬಲಾತ್ಮಾರದ ಚಲನೆಗಳು, ಹಾಗಾಗಿ ಅವು ಚಲನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯದ ತತ್ವದ ನಿರಾಕರಣೆಯಾಗಿವೆ. ಪ್ರಧಾನತಃ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮೆವ ಈ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ.

ಕಲಮು 14.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಕಿರುಕುಳದಿಂದಾಗಿ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯ ಕೇಳುವ ಹಾಗೂ ಆನುಭವಿಸುವ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
2. ರಾಜಕೀಯೇತರ ಅವರಾಧಗಳಿಂದಾಗಿ, ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ವಿಚಾರಣೆಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ ಕೃತ್ಯಗಳ ಸಂಭರದಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕಿನ್ನು ಆವಾಹಿಸಲಾಗದು.

ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯವೆಂಬುದರ ಅರ್ಥವೇನು ?

ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯವೆಂಬುದು, ಕಿರುಕುಳದ ಭಯದಿಂದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ (ಭಾಗ I, ಪ್ರಶ್ನೆ 45ನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿರಿ). ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯದ ಹಕ್ಕಿನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕೊಳ್ಳಿಕಿರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದಾಸ್ತಾವೇಜುಗಳೆಂದರೆ ಅಮೇರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘಟನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಮಾತ್ರ: 1928ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡು, 21ನೇ ಮೇ 1929ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡ ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯದ ಮೇಲಿನ ಓ.ಎ.ಎಸ್. ಒಡಂಬಡಿಕೆ; 1933ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿ, 28ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 1935ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡ ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯದ ಮೇಲಿನ ಓ.ಎ.ಎಸ್. ಒಡಂಬಡಿಕೆ; 1954ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡು 29ಡಿಸೆಂಬರ್ 1954ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡ, ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಆಶ್ರಯದ ಮೇಲಿನ ಓ.ಎ.ಎಸ್. ಒಡಂಬಡಿಕೆ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ರಾಜಕೀಯ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುವುದು ತನ್ನ ವಿವೇಚನೆಯ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರವು

ಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾದ ಆದರ ಸಾರ್ವಭೌಮ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ದೇಶಗಳು ಈ ಕಲಮನ್ನು ತುಂಬಾ ಸಂಕುಚಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯೇಸಿದರೆ ಇನ್ನಿಂದವರು ಹೆಚ್ಚು ಉದಾರವಾಗಿದ್ದು, ಆಗಾಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರ ಕಾರಣವಿರುವ ಮನವಿದಾರರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಮು 15.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ.
2. ಯಾರೊಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಅವರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಸೇಬಣುನುಸಾರ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ, ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅಗತ್ಯವೇನು ?

ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಶಾಸನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತಿರಲ್ಲಿ. ಆದು ಹಾಗಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯಂಬುದು, ಸಮಾಜದೊಳಗಡೆ ಮನುಷ್ಯನ ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಚೌಧಿಕ ಯೋಗಕ್ಕೇಮವರೆಡಕ್ಕೂ ಅಗತ್ಯವಾದ ಗುಣಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಭೌತಿಕವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಒಂದು ಭೋಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಆ ದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನದತ್ತ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅರ್ಹನನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಶಗಳಿಗೆ, ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೇಶಾಭಿವಾನವನ್ನೂ ಆತ್ಮಾಭಿವಾನವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 24ನೇ ಕಲಮು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನುಷ್ಯನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಕಸಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿದ್ದಾವೆ ?

ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ವಿವಾದಗಳು ಮತ್ತು ಘಾರ್ಡನೆಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಘಾರ್ಡನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಒಂದು ಗಣನೀಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಉಗಮದ ಜತೆಜತೆಗೇ ಜನಪೀಡನ ಮತ್ತು ಹೊರದಬ್ಬಪಿಕೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ದೇಶರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈಗಿನ ನಿರಾಶ್ರಿತ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಗಣನೀಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಬಾಧಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ದೇಶರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಿತೆ (1961)⁸⁵ ದೇಶರಹಿತರಾಗಿಬಿಡುವ ಅದರ ಭಾಬಾಗದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರನ್ನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ದೇಶರಹಿತರಾಗಿಬಿಡುವ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಾಂಗ, ಬುಡಕಟ್ಟಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾ ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತದ್ದಲ್ಲ.

ಕಲಮು 16.

1. ಪೂರ್ಣ ವಯಸ್ಸರಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು, ಜನಾಂಗ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಾಗಳ ಕಾರಣದ ಯಾವುದೇ ಇತಿಹಿತಿಗಳೊಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ, ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಗೆ, ಮದುವೆಯಾಗಿರುವಾಗೆ, ಮತ್ತು ಅದರ ರದ್ದುತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
2. ಉದ್ದೇಶಿತ ದಂಪತ್ತಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಸಮೃತಿಯಿಂದ ವಾತ್ತ ವಾದುವೆ ಜರುಗತಕ್ಕದ್ದು.
3. ಕುಟುಂಬವು ಸಮಾಜದ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಗುಂಪು ಫಾಟಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪೋಷಕಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.

ಮದುವೆಯ ಒಗ್ಗೆ ಇರುವ ಧೋರಣೆಗಳು ಚಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ, ಮತ್ತು ಕೆಟುಂಬಿಕ ಶಾಸನಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಾದರಿಗಳನ್ನೂ ಅಧರಿಸಿವೆ. ‘ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಸಮೃತಿ’ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೂಡ್ದುತ್ತವೆ. ಈ ಏಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು, ಪ್ರಶ್ನಸಂಸ್ಥೆಯ ಮದುವೆಗೆ ಸಮೃತಿ, ಮದುವೆಯ ಪರೋಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ನೋಂದಾವಳಿಯ ಮೇಲೆನ ಒಡಂಬಿತೆ (1962)⁸⁶ ಮತ್ತು 1965ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವೇಶನ, ಇದೇ ಏಷಯ ಮೇಲೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರುವ ಶಿಫಾರಸನಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಏಷಯವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕುಟುಂಬದ ಕಲ್ಲನೆ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಆಧಾರದ ‘ಅಣ್ಣಾರೂಪ ಕುಟುಂಬ’, ಮತ್ತು ಒಂದೇ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿರುವ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬೆಳೆದು, ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಲಂಬಿಸಿದ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಏಸ್ಟ್ರಾತಿವಾದ ಬಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅದು ಮೂಲಫಾಟಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಆಧಿಕ, ಸಮಾಜಿಕ, ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಕ್ಕಾಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಿತೆಯು 10ನೇ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಯಕ್ಕಾಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಿತೆಯು 23ನೇ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ (ಭಾಗ Iರ 12 ಮತ್ತು

17ನೇ ಪ್ರಶ್ನಾಗಳನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿರ) ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು 17.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಇತರರ ಜತೆಗೂಡಿ ಆಸ್ತಿಯ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
2. ಯಾರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಮಾನವನ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕನ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪ್ರೇಂಚ್ ಫೋಷನೆಯಲ್ಲಿ (1789) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳ ಸಮಾನಸ್ತರದಲ್ಲೇ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯ 200 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡೆತನದ ಕಲ್ಪನೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಸಹ ತೊಡಕಿನ ಮತ್ತು ವಿವಾದಗ್ರಸ್ತ ವಿಷಯವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳ ಸ್ವೀಕಾರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ತಿಕ್ಕಾಟಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋಷನೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿದ್ದ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕೆಗೂಂದು ಮಾತ್ರ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇನೆದ್ದರೂ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯ ಹಕ್ಕು ಸೇರಿದಂತೆ ಆಸ್ತಿ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಶಾಸನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕಲಮು 18.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಆಲೋಚನೆ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ: ಈ ಹಕ್ಕು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಥವಾ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು, ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಆಗಲೀ, ಅಥವಾ ಇತರರ ಜತೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾಗಿ ಆಗಲೀ, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಆಗಲೀ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅವನ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ, ಅಭರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ, ಅನುಸರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಆಲೋಚನೆ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ನಂಬಿಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು, ತುತ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಾನತುಗೊಳ್ಳಬಂಧವುಗಳಾಗಿವೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯಿರಬೇಕು. ಅವನ ಅಥವಾ ಅವಳ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ನಂಬಿಕೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರದೇ ವಿರುದ್ಧ ತಾರತಮ್ಯ ಕೂಡದ್ದು, ಮತ್ತು ಬೇರಾರದನ್ನಾದರೂ ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯವೂ ಕೂಡದ್ದು. ತನ್ನದೇ ಆದ ಧರ್ಮ ಅಥವಾ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲು (ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿಯಾಗಲೀ,

ಇನ್ನಿತರರ ಜತೆ ಸಮುದಾಯಕವಾಗಿಯಾಗಲೀ) ಇರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. (ಎಶ್ವರ ಸಮಾರಂಭಗಳು, ಆಹಾರ ನಿಯಮಗಳು, ವಿಶ್ವಾಸ ಉಡುಪುಗಳು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ವಾಪನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ತಡ್ಡರ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಲು, ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆರಾಧನಾ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ).

ಒಂದೇ ಅಧಿಕೃತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಆಚರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಯಾವುದೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸದೇ ಆಸಮ್ಮತಿಸುವ, ವಿಶಾಲ ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಹೊಂದಿವೆ. ಆವನು ಆಧವಾ ಆವಳು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಧವಾ ರಾಜಕೀಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸುವ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಸಹ ಇದೆ. ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇ ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯಾ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯ ನಿರೂಪಣಾ ಘೋಷಣೆಯ ಸ್ವೀಕಾರದ ಮೂಲಕ, ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಕಾಳಜಿ ಸಂಶಯರಹಿತವಾಗಿ ರುಜುವಾತಾಗಿದೆ. (ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನದ ನಿಣಾಯ 36/55, 25ನೇ ನವೆಂಬರ್ 1981).

ಈ ಘೋಷಣೆಯ ಆನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಮೇಲಿನ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗದಿಂದ 1986ರಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ (ಭಾಗ I, ಪ್ರಶ್ನೆ 51ನ್ನು ನೋಡಿ). 1955ರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯಲ್ಲಿ, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಆಯ್ದೆಯ ಧರ್ಮ ಆಧವಾ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕಿನ ನಿರಾಕರಣೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಈ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಾರತಮ್ಯದವರೆಗಿನ ಶ್ರೇಣಿಯ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅತಿರೇಕದ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹಬ್ಬವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಮತ್ತು ಜನರ ಜೀವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭದ್ರತೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆಗಳು, ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರಿ ಬಂಧನ, ಸೆರ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಈ ಮೇಲ್ಮೊಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿ ಎಸಗುತ್ತಿರುವ ಅಪರಾಧಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿಶೇಷ ತೊಡಕು ತೊಂದರೆಗಳು ಎದುರಾಗಿವೆ. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧಿವೇಶನ ‘ಎಲ್ಲ ದ್ವೇಷದ, ಆಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಧಾಭಿವ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರೇರೇಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆದರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಲಾತ್ಮಾರಗಳನ್ನು’ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಖಂಡಿಸಿದೆ (ಮತದಾನವಿಲ್ಲದೆ 23ಡಿಸೆಂಬರ್ 1994ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಿಣಾಯ 49/188).

ಮಿಲಿಟರಿ ಸೇವೆಗೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ, ಆಲೋಚನೆ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಚಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದೆ (ನಿಣಾಯ 1993/84). ಕಡ್ಡಾಯ ಮಿಲಿಟರಿ ಸೇವೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೇಶಗಳು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಆಕ್ಷೇಪಣಿರುವವರಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಲೋಕಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಂತೆ, ನಿಣಾಯವು ಆ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಕಲಮು 19.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಳ್ಳಿಕೆ: ಈ ಹಕ್ಕು ಯಾವುದೇ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿಲ್ಲದೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲೆಗಳ ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಮಾಡಿತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ, ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತರಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಉಗಳಿಸಿದೆ.

ಈ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ (ಕಲಮು 21ನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿ). ಯಾವುದೇ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ, ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತರಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಒಂದು ಅನಿಬಂಧಿತ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಮಾಜ ಪೂರ್ವಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುಪುದರ ಹಿಂದಿರುವ ಕಾರಣ ಭಯ: ಬದಲಿ ವಿಚಾರಗಳು ಮುಂದಿಡುವ ಸಂಖಾರಗಳ ಭಯ; ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮೂಲ ಸಾಧನವೆಂಬ ಜ್ಞಾನದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಭಯ. ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಡೆ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಬಂಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೂ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಲೋಚನೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅಭಿವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಡಗಿಸುವುದು ಅವುಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಅಳಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ; ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವು ಬೇರೆದೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಓದಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ಅಭಿವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಹ ಮಾರ್ಧಮ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣೆ ವಿಧಾನಗಳೇನಾದರೂ ಇವೆಯೇ?

ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏಶ್ವಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಯಾಗೂ ಅದರ ತಡ್ಡ ಟಭಾಗಗಳ ಬೆಳುವಟಕೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಯಾಗೂ ಸಮಾಹ ಮಾರ್ಧಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಹಿಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿನಿರತ ಫಾಟಕಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವಂಥವುಗಳಾಗಿವೆ. 1989ರಿಂದ ಯುನೆಸ್‌ಕೋ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿಬಂಧಿತ ಮಾಹಿತಿ ಪೂರ್ವೇಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆ ತಡೆಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ, ಸುಧಾರಿತ ಸಮತೋಲನದ ಪ್ರಸರಣ ಪ್ರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿಸುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಯುನೆಸ್‌ಕೋ ಸಮಾಹ ಮಾರ್ಧಮ ಪ್ರತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರಣಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದೆ: ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಯೂರೋಪು (ಪ್ರಾರಿಸ್ 1989 ಮತ್ತು 1990); ಅಪ್ರಿಕಾ (ಎಂಡೋಕ್ 1991); ಪಾಕಿಸ್ತಾನ (ಅಲ್‌ಮಾಟಿ, 1992); ಲಾಟನ್ ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾರಿಬಿಯನ್ (ಸ್ವಾಂಚಯಾಗೋ, ಜಿಲ್ 1994); ಮತ್ತು ಅರಬ್ ದೇಶಗಳು (ಸನ್ಧಾ, 1996). ಪ್ರಚಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಏನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮಾಹ ಮಾರ್ಧಮ ಶಾಸನರಚನೆಗೆ ಯುನೆಸ್‌ಕೋ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್‌ಕೋ ಪಕ್ಷತೀತ ಪರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಮಾರ್ಧಮಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘಾದ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯ ವಾತಾವರಣದ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ವಾಷಣಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾರೂಪದ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನವಹಕ್ಕಿಗಳ ಆಯೋಗವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಪಕ್ಷಿನ ಮೇಲೆ 1993ರಲ್ಲಿ (ಭಾಗ I, ಪ್ರಶ್ನೆ 51ನ್ನು ಸಹ ಸೇರಿದಿ) ಒಬ್ಬ ಟರ್ಮಿನಿಟಿ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ.

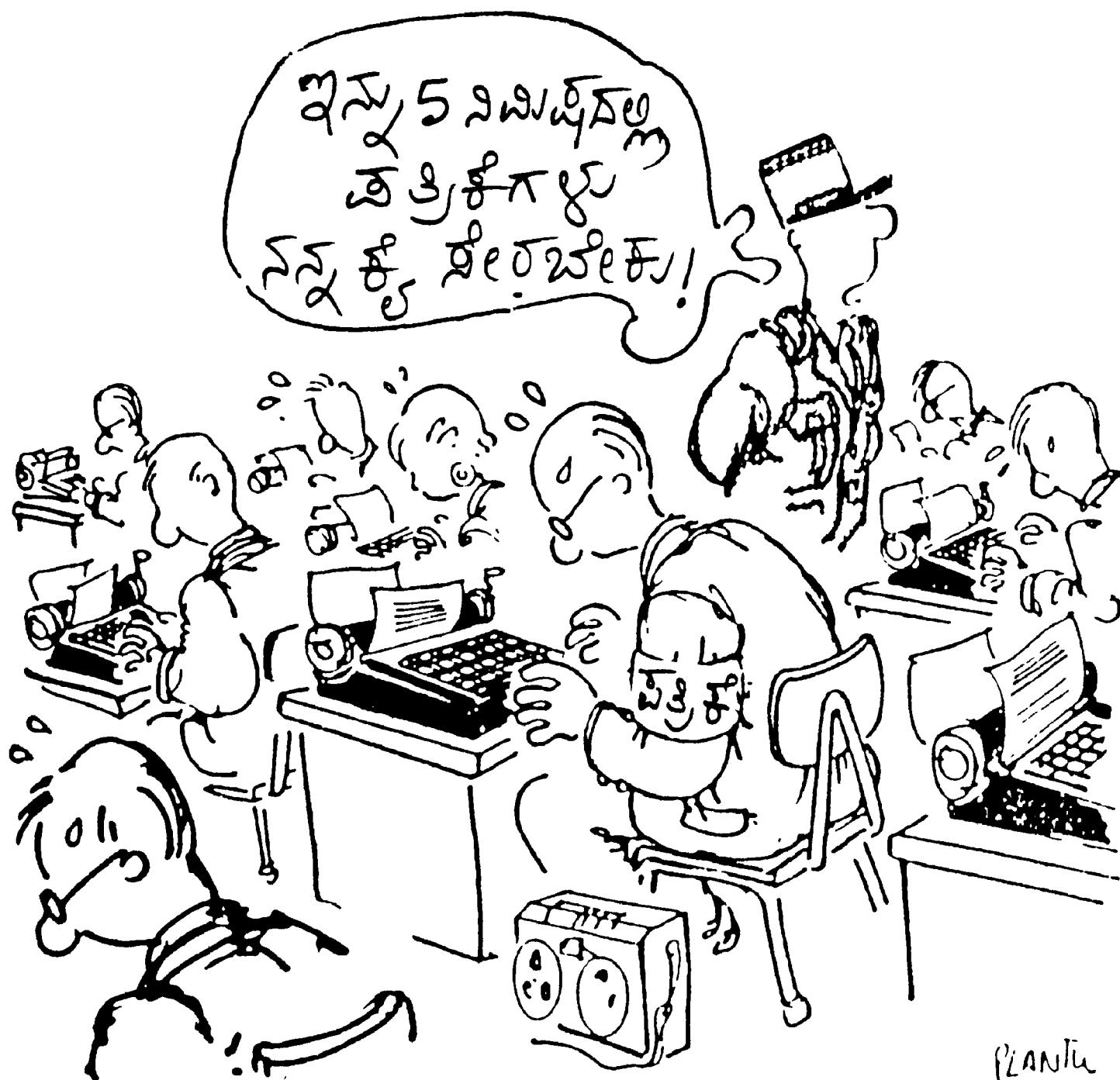
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಟಿಕೋರಿವರವನ್ನು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕಿಗಳ ರೂಪರೋಪು ಸಾರ್ಥಕ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕಿಗಳ ಶಾಮೇರಿಕಾ ಸ್ವಾಯಾಲಯಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ (ಭಾಗ I, ಪ್ರಶ್ನೆ 68 ಮತ್ತು 80ನ್ನು ಸೇರಿದಿ) ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ತೀವಾಣಿಗಳು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೂಢಿಗತ ಶಾಸನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿವೆ.

ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ನಿರ್ಬಂಧ ರಹಿತವೇ?

ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಹಕ್ಕು ಚಲಾವಣೆ ಜರ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ದಸ್ಯಾಯಿಂದಾಗಿ, ಕೆಲವು ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೂ ಒಳಪಡಬಹುದೆಂದು, ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒದಂಬಡಿಕೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಅಂಥಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು

ಬೇರೆಯವರ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ನೈತಿಕತೆಗಳ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರಬೇಕು (ಕಲಮು 19). ಒಡಂಬಿಡಿಕೆ 'ಯಾವುದೇ ಯುದ್ಧದ ಪರಬಾದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು, ತಾರತಮ್ಯ, ಹಗೆತನ, ಅಥವಾ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಪ್ರಚೋದನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಜನಾಂಗಿಂದ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳನ್ನು' ನಿರ್ವೇಧಿಸುತ್ತದೆ (ಕಲಮು 20). ಆದ್ದರಿಂದ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅನಿಬಂಧಿತವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿಬಂಧ, ನ್ಯಾಯಬದ್ಧತೆಯ, ಶಾಸನಬದ್ಧತೆಯ, ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧತೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆವಶ್ಯಕತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಸುಂತಿರಬೇಕು. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಕೀಯತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಸಂದಿಗ್ಧವಾದ ನಿಯಮಗಳಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಲಮು 20.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರುವ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
2. ಯಾರನ್ನೂ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ಬಲಾತ್ಮರಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಜನರಿಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸಲು, ಒಂದು ಗುಂಪಾಗಿ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಧವಾ ಇತರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಂಘಟನೆ ಸ್ವತಂತ್ರವೇ ಏಕವರ್ತು ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸ್ವತಂತ್ರವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವುದೇ ಇತ್ಯಧಕ ಕ್ರಮದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವ ದಾರಿಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದಾದರೂ, ಆ ರೀತಿಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಪದೇ ಪದೇ ದಮನಕಾರಿ ಅಸ್ತುವಾಗಿ ಚಲಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಾ ಈ ಸ್ವತಂತ್ರದ ಅನೇಕ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆ (ಬಿ.ಎಲ್.ಬಿ., ಭಾಗ I, 63ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿ) ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೇಶಗಳಿಂದ⁴⁷ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅನೇಕ ಒದಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಮಾಡಿದೆ.

ಕಲಮು 21.

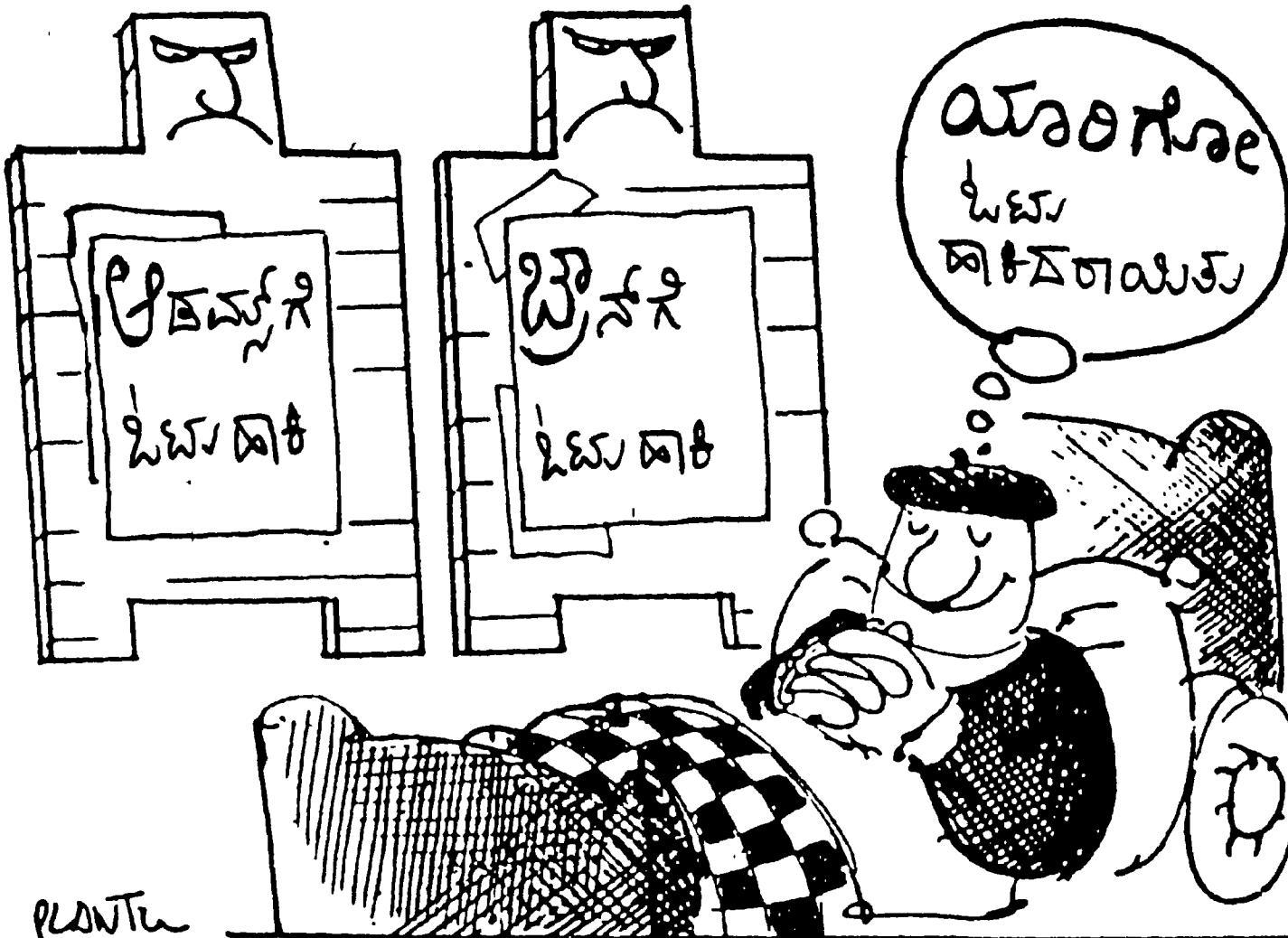
1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವನ ದೇಶದ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿಯಾಗಲೇ ಅಧವಾ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಆಯ್ದುಗೊಂಡ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾಗಲೇ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕಿದೆ.
2. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವನ ದೇಶದ ಲೋಕಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಮಾನಾವಕಾಶದ ಹಕ್ಕಿದೆ.
3. ಜನತೆಯ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರದ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು: ಈ ಇಚ್ಛೆಯು ರಹಸ್ಯ ಮತದಾನ ಅಧವಾ ತತ್ವಮವಾದ ಮುಕ್ತ ಮತದಾನದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾನ ಮತದಾನದ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ಯಥಾರ್ಥ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು.

‘ಜನತೆಯ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರದ ಬುನಾದಿ’ ಎಂಬುದರಿಂದಾಗಿ ಈ ಕಲಮು ಪ್ರಚಾರತ್ವತ್ವಕ ಸರ್ಕಾರದ ತತ್ವಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಧಿಸಬೇಕು, ಅಂದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತದಾನ ಆಧಾರಿತ ಮುಕ್ತ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ

ಚುನಾವಣೆಗಳು. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತ ಇನ್ನಿತರ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಗತ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ‘ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನ ಅನುಭವಿಸಲು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅಗತ್ಯ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (ಭಾಗ I, 86ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ದಸ್ತಾವೇಚಾಗಿದೆ. ‘ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಧ್ಯದ ಸಂಬಂಧ ಅಂತರಾವಲಂಬಿ ಮತ್ತು ಪಾರಸ್ಪರಿಕವಾಗಿ ಒಲವಧಿಕ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಒಟ್ಟಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋರ್ಮೆಟ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ. (1993) (ಭಾಗ I, ಪ್ರಶ್ನೆ 9ನ್ನು ನೋಡಿ). ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ತತ್ವಾನ್ವಯದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ, ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಹಾಗೂ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು

ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿ, ಅದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ಬಲಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಬೆಂಬಲೀಸುವಂತೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಗೌರವ-ಇವು ಆಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಕ್ಕಿನ ಘಾಢನೆಗೆ (ಕಲಮು 28ನ್ನು ನೋಡಿ) ಅತ್ಯಗತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅದರ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತುತ್ವಕ್ಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅನ್ವಯಸ್ಥಗೊಂಡ ಹತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯ ಸಭೆ ನಡೆಯಲು, ತನ್ನ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಿಣಾಯದ ಮೂಲಕ (1991) ಅವೇರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಘಟನೆ (ಇ.ಎ.ಎಸ್) ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ನಿಣಾಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಧ್ಯದ ಅಂತರ್ಗತ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಇ.ಎ.ಎಸ್. ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದೆ.

ಕಲಮು 22.

ಒಂದು ಸಮಾಜದ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಅವನ ಘಾಢತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮುಕ್ತ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಅಹಂಕಾರಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಕಲಮು ಮತ್ತು 23-27ನೇ ಕಲಮುಗಳು, ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಃಸ್ಥಿ ಸಾಮಧ್ಯಾಗಳ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಸನವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಭೌತಿಕ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕವಲ್ಲದ ಮಾನವಾವಶ್ಯಕತೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಪಾಲಿಗೆ ಅನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಇತ್ಯಧಿಕ ಕ್ರಮಗಳು ಅಗತ್ಯ. ವಿಶ್ವದ ಏದನೇ ಒಂದು ಭಾಗದ ಜನತೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಾಧಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಗ, ಅನಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭದ್ರತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ನಿರಾಕರಣ, ನಾಗರಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿರಾಕರಣಗೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟೇ ತತ್ಸಮವಾದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯದ ಖಂಡನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಾಗಿದೆ. ಆದಲ್ಲದೆ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅಂತರವಲಂಬಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದ ಹೊರತು, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಗಳು ಸುಭದ್ರವಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಆತ್ಮಗತ್ಯವಿದ್ವಾಗ್ನೋ ಜನತೆಯ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಅದಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಅದರಿಂದಾದ ಆನುಕೂಲತೆಗಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಜನತೆಯ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಮಾನಾನುಭವವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ, ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ವಾತಾವರಣದ ನಿರ್ವಹಣಾದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ತನ್ನ ಆಶೋತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದೇಶವೂ ತನ್ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಸುಧಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಮಾಜವು ತನ್ನ ದುಬಿಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೂ ಸಹ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಕೂಡಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ಆರ್ಥಾತ್ವಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು 23.

- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕಿದೆ: ಉದ್ಯೋಗದ ಮುಕ್ತ ಆಯ್ದುಗೆ, ನ್ಯಾಯಯುತವೂ, ಆನುಕೂಲಕರವೂ ಆದ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ, ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗದ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಗೆ.

2. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಸಂಭಾವನೆಯ ಹಕ್ಕಿದೆ.
3. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಉದ್ಯೋಗಿಗೂ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಫಾನತೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಂಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಪೂರಕ ಸಹಾಯದ ಹಕ್ಕಿದೆ.
4. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕಿದೆ.

ಕೆಲಸದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಇರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಯಮಗಳೇನು ?

ಈ ಮೇಲಿನ ನಿಯಮಗಳು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೋಧಿಕ್ಯತೆಗೊಂಡಿವೆ (ಭಾಗ I, 17ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ) ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಿತಿ ಅದರ ಮುಂದುವರಿದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ (ಭಾಗ I, 18-20ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ). ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ (ಎ.ಎಲ್.ಬಿ.ಭಾಗ I, 63ನೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿ) ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಶೇಷ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಅದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಫಾಟಕಗಳು ಎ.ಎಲ್.ಬಿ.ದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಒಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಎ.ಎಲ್.ಬಿ. ಸಂಘಟನೆ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಎ.ಎಲ್.ಬಿ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೌತ್ಸಂಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ವಲಸೆಗಾರ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ದುಬಳ ವರ್ಗದ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅವರು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಧೀರ್ಘನವು 1990ರಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ. ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೇಶಗಳಿಂದ ಇನ್ನೂ ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗೊಂಡಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಅದು ಜಾರಿಗೊಂಡಿಲ್ಲ.⁸⁸

ಕಲಮು 24.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿಗೂ, ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ನಿಗದಿಗೊಂಡ ದುಡಿಮೆಯ ಅವಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಳಸಹಿತ ನಿಯತಕಾಲಿಕ ರಚೆಯೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ವಿರಾಮದ ಹಕ್ಕಿದೆ.

ಸಂಘಟಿತ ಕಾಮೀಕರು ದುಡಿಮೆ ಅವಧಿಯ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಗತಿದಾಯಕ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ನೂ, ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ದಶಲಕ್ಷ ಜನರು ಯಾವುದೇ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ನತದೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಐ.ಎಲ್.ಎ. ದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ ದುಡಿಮೆಯ ವಾರದ ಕಾಲಾವಧಿಗೆ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನ್ನನೆ ದೊರಕಿದೆ. ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ವಿರಾಮಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವಾಷ್ಯ ಫೋಷನೆಯ ಈ ಕಲಮು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆಯೇ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒದಂಬಡಿಕೆಯು 7ನೇ ಕಲಮು ಸಾಖ್ರಾತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿವೆ.

ಕಲಮು 25.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿಗೂ, ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ, ವಸತಿ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆಗತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಯಥೋಚಿತವಾದ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗದ, ಅನಾರೋಗ್ಯದ, ಅಸಾಮಧ್ಯದ, ವೈಧಿಕವಾದ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದ ಆಧಿಕಾರ ಅತನ ಹತೋಟಿ ಮೀರಿದ ಜೀವನಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದ ಇನ್ನಿತರ ಸಂಧರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರತೆಯ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
2. ತಾಯ್ನನ ಮತ್ತು ಶೈಶವಗಳು ವಿಶೇಷ ಕಾಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೇರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ. ವಿವಾಹದಿಂದಾಗಿ ಆಧಿಕಾರ ವಿವಾಹಬಾಣಿರವಾಗಿ ಮಟ್ಟರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಯಥೋಚಿತ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಹಕ್ಕಿನ ಅರ್ಥವೇನು ?

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನರು ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವಾಚಶಕ್ತಿಗಳಾದ ಆಹಾರ, ವಸತಿ, ಬಟ್ಟೆ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀರು, ಸ್ವೇಚ್ಛಾ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಗಳ್ಕು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಸೇವೆಗಳು, ಇವರಿಗಳನ್ನು ತ್ರಿಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಹಂಕರನೆನ್ನುವುದೇ ಇದರ ಕನಿಷ್ಠ ಅರ್ಥ ಒಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಾಗಳೇಯಲಾರರು. ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಯಥೋಚಿತ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು

ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿರುಗೂ ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕಿರಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ವಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿದೆ.

ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ಥಿತಿಯವರನ್ನು ಮೊದಲು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತಶಯಗಳು ಕಡುಬಡವರಿಗೆ, ಯಾವ ಸೌಕರ್ಯಗಳೂ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ನೊಂದವರಿಗೆ ಅದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಕಲಮು 26.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಿರುಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಕೊನೆಯ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಶಾಂತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರತಕ್ಕದ್ದು, ಮತ್ತು ಅಹಂತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವಿರತಕ್ಕದ್ದು.
2. ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಸನದತ್ತ, ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಅದು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನಾಂಗಗಳ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಮಧ್ಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಸಹಿಷ್ನುತೆ ಮತ್ತು ಸೈಹವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತಿರತಕ್ಕದ್ದು.
3. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಮೊದಲ ಹಕ್ಕಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳ ಅದ್ಯತೆಗಳು ಬಹಳ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ವಿಶ್ವದ ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದ ವಯಸ್ಸು ಜನರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾದ ಶೋಷಣೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣವಕಾಶಗಳ ತಾರತಮ್ಯಜನಿತ ನಿರಾಕರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಯ್ದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಾಜದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ ಮಜಲಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಗುರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಪ್ರಾಧಿಕಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿಯೂ, ಶಾಲೆಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದಾಗಿ, ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವಿನ ಅಸಮತೋಲನದಿಂದಾಗಿ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಅಧವಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಯ ಮಟ್ಟದಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಯ್ದು ಮತ್ತು ಸಮಾನಾವಕಾಶಗಳು ಒಧಿತವಾಗಿರಬಹುದು.

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ತರಬೇತಿಯ ಅವಕಾಶಗಳು ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯವೇತನ, ಪಠೇತರ ತರಗತಿಗಳು, ವಯಸ್ಸರ

ಶಿಕ್ಷಣ ತರಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತರಬೇತಿ ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮುಂದುವರಿದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಹೇಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸಬಹುದು ?

ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಿರಣ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಶಾಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪೀ ಫೋರ್ಮಣೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕೆಂದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಘಟಕಗಳಿಗೂ ಕರೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ದಸ್ತಾವೇಚುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಣವು ಈ ಕೆಳಗಿನದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಿತವಾದ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕುಶಲತೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದರ, ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು:

- A. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- B. ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮತ್ತು ಆದರ ಫಾನತೆಯ ಭಾವನೆಯ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಿರಣ.
- C. ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಮೂಲನಿರ್ವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಜನಾಂಗೀಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ, ಬುಡಕಟ್ಟಿನ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಸಹಷ್ರಾರ್ಥಿ, ಲಿಂಗಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ತೋಹವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- D. ಒಂದು ಮುಕ್ತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಭಾಗಿಗಳಾಗಲು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮರ್ಥರಣಾಗಿಸುವುದು.
- E. ಶಾಂತಿರಕ್ಷಣೆಯ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

ಶಾಲಾಪೂರ್ವ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ, ಉನ್ನತಶಿಕ್ಷಣದ, ವೃತ್ತಿಪರ ಶಾಲೆಗಳ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ತರಬೇತಿಯ, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವರ್ವಾಹಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾಗೂ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಘಟಕಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಾ ಈ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿವೆ.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾನೆಸ್ನ್‌ನ್ನೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಸರ್ವಕಾರ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣಗಳ ಮೇಲೆನ ಶಿಫಾರಸಿನಲ್ಲಿ (1974) ಈ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬೋಧನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಯಾನೆಸ್ನ್‌ನೇ ಯೋಜನೆ

1979ರಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿದೆ.

ಕಲಮು 27.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವ, ಕಲೆಗಳನ್ನು ಅಸ್ತಾದಿಸುವ, ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ರ್ಥಕ್ಕಿಂತ.
2. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ತಾನು ಕರ್ತೃವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಥವಾ ಕಲಾತ್ಮಕ ಸ್ವಷ್ಟಿಯ ತತ್ವಾಳಕದ ಸ್ತೋತ್ರ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಹಿತಾಸ್ತಕ್ರಿಯೆಗಳ ರಕ್ಖಣೆಯ ರ್ಥಕ್ಕಿಂತ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜನಸಮಾಜದ ಭಾಗವಂತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಅದರ ಕೊಡುಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತನ್ನ ಶಿಫಾರಸಿನಲ್ಲಿ (1976) ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಂಶೋಧಕರ ಸಾಧನವಾನಗಳ ಶಿಫಾರಸಿನಲ್ಲಿ (1974) ಮತ್ತು ಕೃತಿಸ್ತಾಮ್ಯದ ಅನೇಕ ಒಡಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣ ಕಾರಣ ಕಾರಣ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿಯಮವಾವಳಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕು, ತನ್ನದೇ ಸ್ವಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಗೆ ಪ್ರವೇಶದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ತೃತ ಅಥವಾ ಚಾತ್ರೀಗಳು ಮುಂತಾದ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಳ್ಳಿಪಿಕೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಅನುಕೂಲತೆಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಏಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅದು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಇತರ ಬಗೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಂತೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕ್ಷೋಧಿಕೃತಗೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ 'ಅನಭಿವೃದ್ಧಿ' ವಿಭಾಗಪೆಂದು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು 28.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಈ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಮನುಕುಲದ ಬಹುಭಾಗಕ್ಕೆ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಯೋಗಕ್ಕೇಮದ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಶತ್ಯಂತ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೇ (ಕಲಮು 22ನ್ನು ನೋಡಿ). ಆ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಜಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೇ

ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವೇನ್ನುವುದೊಂದು ಮೃಗಮರೀಚಿಕೆ. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣಾ ವೆಚ್ಚ ವಾರ್ಷಿಕ 767 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್⁸⁹ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೇ, ಬೇಡವೇ ಎಂಬ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ದೇಶಮಾಡಿದೆ.

ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳೇನು ?

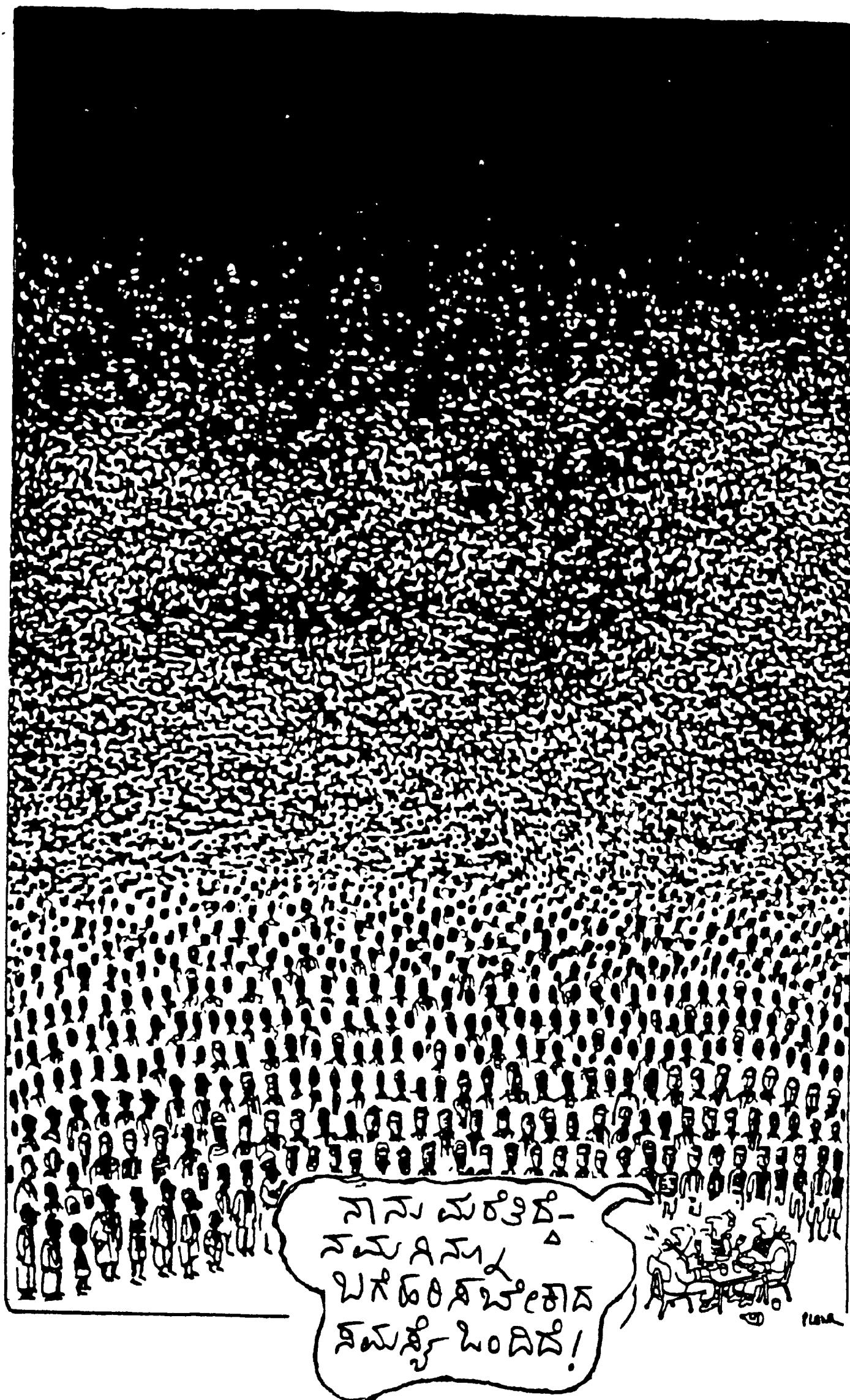
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ತದನಂತರವೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಿರಡರಲ್ಲಾ, ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಬಡವರ ಮಧ್ಯದ ಕಂದಕ ಅಗಲವಾಗುತ್ತಲೇ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಇದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ವಿಶ್ವದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ತಪ್ಪು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳಿಸಿವೆಯೆಂಬುದರ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ತನಗೆ ತನೇ ಒಂದು ಕೊನೆಯ ಗುರಿಯಾಗಬಾರದು, ಬದಲು ಮಾನವಿಕ ಆಯಾಮಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾನವನ ಯೋಗಕ್ಕೇಮಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಅರ್ಥಪೂರಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಒಂದು ಸಾಧನವಾಗಬೇಕು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಾವಲಂಬನೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿರುವ ಭಾವನೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದು, ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಹೊಸ ವಿನ್ಯಾಸವೊಂದರ ಹಾಗೂ ಹೊರಗಿನ ಸಾಲದ ಭಾರಕ್ಕೆ ಉಪಶಮನದ ಆಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಶಾಂತಿ, ಭದ್ರತೆ ಮಾನವತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಹಿತಾಸರ್ಕಿಗಳು, ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕ್ರಮದಿಂದ ಈಗಿರುವ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿಡಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಾವುದರಲ್ಲಿ, ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ-ನಿರ್ಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಕ್ಕಿನ ಫೋರ್ಮೆಂಟ್‌ಯ ಮೂಲಕ (1986) ಇದು ಪರಾಧಿನಗೊಳಿಸಲಾಗದ ಮಾನವಹಕ್ಕೊಂದು⁹⁰ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಮೊಂದ ಫೋರ್ಮೆಂಟ್‌ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿರುವಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋರ್ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (1993) ಪುನರ್ದೃಢಿಕೇರಿಸಿದೆ, ಮತ್ತು 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಅನುಕೂಲಕರ ಆರ್ಥಿಕ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ' ಕರೆನೀಡಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಶೃಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (ಕೋಪನಾಹೇಗನ್ 6-12 ಮಾರ್ಚ್ 1995) ಈ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ದೃಢಿಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.

ವಿಶ್ವ ಶೃಂಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಸ್ಥರು, ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆ, ಅವಿಭಾಜ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಜನರನ್ನು ಸಮರ್ಥರನ್ನಾಗಿಸುವ ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮನ್ನು ಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಷ್ಟು. ನಿಷಾಂಯಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರದ ಮೂಲಕ, ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಬದಲಾವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಗುರಿಗೂ ನಹ ತಮ್ಮನ್ನು ಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸ್ಥಿರವಾದ, ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಖರಣನೇ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ, ಸಹಿತ್ಯ, ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವಿರುವ, ಸಮಾನಾವಕಾಶಗಳಿರುವ, ಏಕ್ಯತೆಯಿರುವ, ಭದ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೂ ದುಬಳ ಗುಂಪುಗಳ ಜನರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ಪಾಲೋಳ್ಳವಿಕೆಯ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಫೋರೆಂಡ್, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವಘನತೆಗೆ ಪ್ರಾಣ ಗೌರವವನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣಿ-ಗಂಡಿನ ಮಧ್ಯ ಸಮಾನತೆಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ತಮ್ಮ ಉದ್ದಿಷ್ಟವನ್ನೂ ಅವು ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು ಹೇಳಿಸಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮೂಹಾಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತ, ಬಹುತ್ವ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯ, ಸಹಿತ್ಯತೆ, ಬಾಧ್ಯತೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಏಕ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಆಗತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವ ಶೃಂಗ ಸಭೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ.

ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರೆಂಡ್, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದಲಾವಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರ್ಥಿಕ, ವಸತಿ, ಉದ್ಯೋಗ, ಆರೋಗ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಕ್ಕಿನ ಫೋರೆಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿಜಗೊಳಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸುವ ತಮ್ಮ ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪುನರ್ದೃಢಿಕರಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಧಾರಿದ್ರ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ನೇರವು ನೀಡುವಂತೆ ವಿಶ್ವ ಶೃಂಗ ಸಭೆ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದೆ.

ಕಲಮು 29.

1. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ, ಯಾವುದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣವಿಕಸನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೋ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಡೆವ್ಯಾಗಳನ್ನು ಆವನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

2. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಲಾವನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಇತರರ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸರ್ವಾಚಾರ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಯೋಗಕ್ಕೇಮದ ನ್ಯಾಯಯುತ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರ್ಣಕೆಗಾಗಿ ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಿತ ನಿಬಂಧಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಳಪಡತಕ್ಕದ್ದು.
3. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದಿಶ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಗಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅತಿವಂಚಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉತ್ತರ್ವಾದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸುವ ಉದ್ದಿಶಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವೇ?

ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್‌ಯಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ನಮಗೆ ಆದ್ಯತೆಗಳ ವೈರುಧ್ಯಗಳಿಗೆಯೇಂದು ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಳವಾದ ಉತ್ತರವಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಧ್ಯ ನೇರ ಕಾಯ್ದಾರಣ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಅಂತರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿವೆ. ಯಾವುದೇ ಒಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾಧನೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು, ಅದರಂತೆಯೇ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೇಷನ್ ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆ, ಅವಿಭಾಜ್ಯತೆ, ಅಂತರಾವಲಂಬನೆ, ಅಂತಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಯೆನ್ನಾ, ಫೋರ್ಮೇಷನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (1993) ಪ್ರನಾಮಿಸಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಅದು ಹೀಗೆಂದಿದೆ: “ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯವು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಸಮಾನವಾಗಿ, ಸಮಾನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಪ್ರಮುಖತೆಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು.”

ಈ ಮಾನ್ಯತೆ, ಒಂದು ಆಧವಾ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆದ್ಯತೆಯ ಒಗ್ಗನಡೆದಿರುವ ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠಲ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ಎಲ್ಲ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಸಮಾನ ಪ್ರಮುಖತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆಯೆಂದು ಇದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಯಾವ ಒಗೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿವೆ?

ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅವನ ಆಧವಾ ಆವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ವಿಕಸನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುವುದರ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜನರು ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗೆ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಪೂರ್ಣಾನುಭವಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು

ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದರ ಜ್ಞಾನ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಚಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಬಹುದಾದ ಇತಿಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು 29ನೇ ಕಲಮಿನ ಎರಡನೇ ಪರಿಷ್ಕೀರ್ಧ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದೆ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಫೋರ್ಮೆಂಟ್ ಬಳಗೊಂಡಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಚಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಸಮೃತವಲ್ಲದ ನಿಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಲು ಯಾವ ಸಮರ್ಥನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಮಾಜ ಶಾಸನವು ಅದರೊಳಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸ್ವತಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾದ ಆಧಾರಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಅದಲ್ಲದೆ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರಗಳ ಚಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆ ಶಾಸನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ನಿಬಂಧಗಳು ನ್ಯಾಯವಾದ, ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಮತ್ತು ಗೌರವ ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ತಂಡಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರಕ್ಷಣೆಗಳಿವೆ?

ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ತಂಡಗಳಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಪಾಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

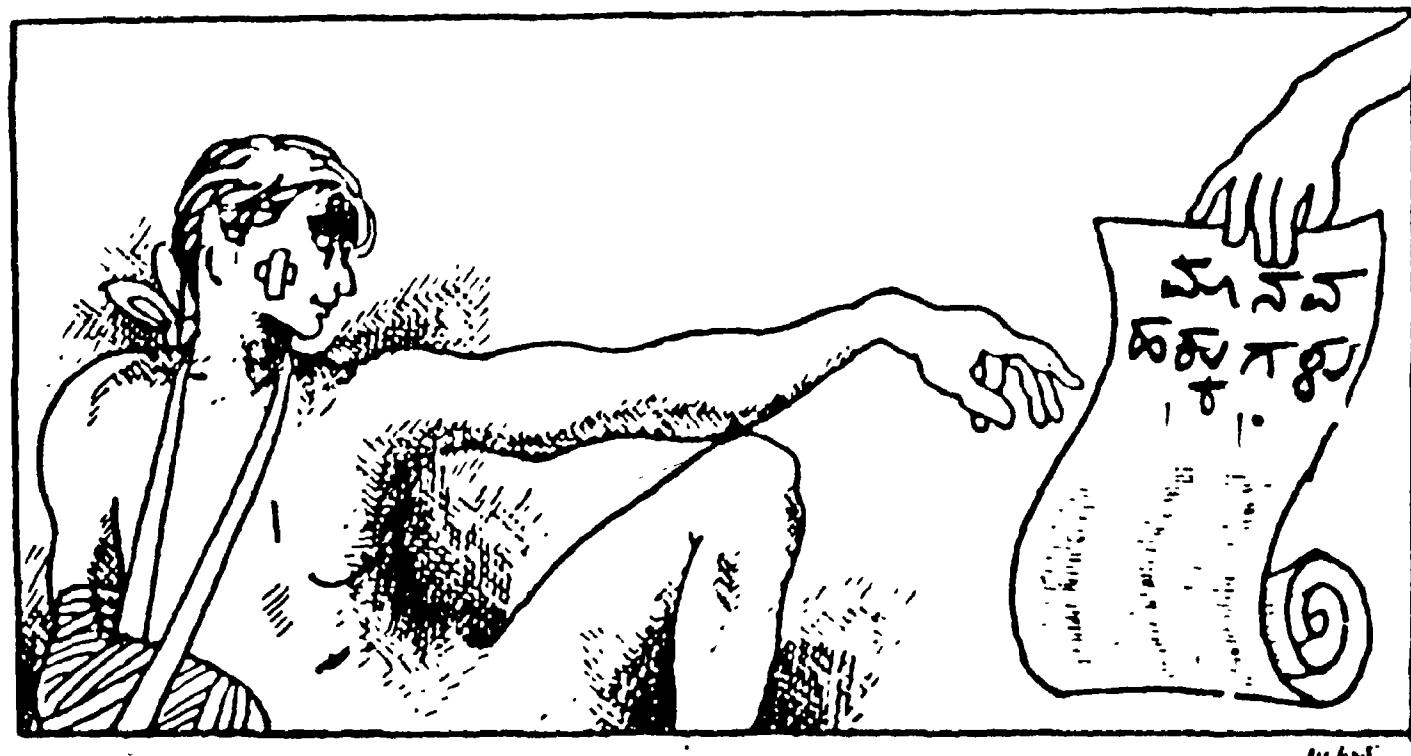
ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ತಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸಮಾಜದ ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಫೋರ್ಮೆಂಟ್ ಯ ಕರದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗದ ಒಂದು ಕಾರ್ಯತಂಡಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ (ಭಾಗ I, ಪ್ರಶ್ನೆ 7ನ್ನು ನೋಡಿ). ಇದು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಅಪಾಯಗಳನ್ನೆದುರಿಸುತ್ತಾ ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವ ಮಾನವಹಕ್ಕು ಸಮರ್ಥಕರ ರಕ್ಷಣೆಯ ನೀಲೆನಕ್ಕೆ ಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲಮು 30.

ಈ ಫೋರ್ಮೆಂಟ್ ಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಅಂಶಕ್ಕೆ, ಅದರೊಳಗೆ ನಮೂದಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ಉದ್ದಿಷ್ಟದ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕ್ಷೇಗೊಳ್ಳಲು, ಅಥವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ, ಗುಂಪಿಗೆ,

ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಅಧ್ಯಾಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಫೋರೆಂಡ್‌ಯನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ನೇವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಇದರ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಯಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗ್ರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಂಪುಗಳೂ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಯಾರು ಸಹ ಫೋರೆಂಡ್‌ಯ ಒಂದು ಕಲಮನ್ನು ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಹೊರಗೆಳಿಸು ಬೇರೆ ಕಲಮುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇಡೀ ಫೋರೆಂಡ್‌ಯಂತೆಯೇ ಈ ಮುಕ್ತಾಯದ ಕಲಮು ಸತತವಾದ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಸೇರಿದು ನಿಲ್ಲುವ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ತತ್ವತಃ ಅಪ್ರೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಮನುಕುಲದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು ಅನ್ವಯಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಧ್ಯೇಯವೇ ನಾವೆಲ್ಲರು ತರಬೇಕಾದ ಬೆಲೆಯಾಗಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನಾ ವಿಧದ ವಿಚಾರಧಾರೆಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿರುವ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೆಂದರೆ: 'ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳು: ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯವಿವರಣೆಗಳು', ಲಂಡನ್/ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್, 1948; ಮತ್ತು 'ಮಾನವನ ಜನಸ್ಥಿತಿ ಹಕ್ಕು', ಘ್ಯಾರಿಸ್, ಯುನೇಸ್ಕೋ, 1969.
2. ಹನ್ನಿ ದುನಾಂಟ್ (1828-1910 ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್), ರೆಡಾಕ್ಟ್ರಾನ್ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಪ್ರೈಡೆರ್ಕ್ ಮ್ಯಾಸಿ (ಫ್ರಾನ್ಸ್) ಜತೆಗೂಡಿ ಮೊದಲ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೀತ (1901)
3. ಎಂಟು ಗೃಹಿಣಾಜರಿ, ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಿರುದ್ಧ ಮತವಿಲ್ಲದೆ ನಲವತ್ತೊಂಟು ಮತಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ.
4. ಜನವರಿ 1, 1996 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಗೆ 185 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಧ್ಯಾನ.
5. ಟೆಹರಾನ್ ಫೋರ್ಮಣೆ: ದಿನಾಂಕ 13ನೇ ಮೇ 1968 ರಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ; ಪರಿಭೇದ 2.
6. ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋರ್ಮಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ: ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 25 ಜೂನ್ 1993ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಪರಿಭೇದ 8.
7. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕ್ರಿಯಾಭಾಗ, ಪರಿಭೇದ 5.
8. ದಿನಾಂಕ 31 ಮೇ 1996ರಲ್ಲಿ ಐ.ಸಿ.ಇ.ಎನ್.ಸಿ.ಆರ್. ಮತ್ತು ಐ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್. ಎರಡನ್ನೂ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿರುವ 129 ದೇಶಗಳು: ಆಫ್ರಿನಿಸ್ತಾನ್, ಆಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್, ಆಂಗೋಲಾ, ಅಜೆಂಟ್‌ನಾ, ಅಮೆರಿಕ್‌ನಾ, ಅಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಅಜೆರ್‌ಬ್ಯಾಜಾನ್, ಬಬಿಡೋನ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ಕಿಯಂ, ಬೆನಿನ್, ಬೊಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ನಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಜೆಂಗೋವಿನ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬಲ್ಕಿಯ, ಬುರುಂಡಿ, ಕಾಂಚೋಡಿಯ, ಕ್ಯಾಮರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇಪ್‌ವೆಡೆನ್, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಕೊಡ್, ಚಿಲೀ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್ (ಬಿಂಗಿ ಕೋಸ್ಟ್), ಕೊಲ್ವೇವೇಷಿಯ, ಸ್ವೇಪ್ನಾ, ಫೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆಮೊಕ್ರಾಟಿಕ್ ಪೀಪಲ್ಸ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ದೆನ್ಯಾಕ್ರೋ, ಡಾಮಿನಿಕ, ಡಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್,

ಶಕ್ತಿಕಾರ್, ಶಾಜಿಪ್ಪು, ಎಲ್ಲ ಸಲ್ಲದೋರ್, ಶಕ್ತಿಟೋರಿಯಲ್ಲಾ ಗಿನೀ, ಎಸ್‌ನ್ಯೂನಿಯ, ಇಧಿಯೋಪಿಯ, ಫಿನೋಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಜಾಡೆಯ, ಜಮ್‌ನಿ, ಗ್ರೆನಡಾ, ಗ್ರಾಟೆಮಾಲು, ಗ್ರಿನೀ, ಗಯಾನಾ, ಹಂಗೇರಿ, ಐಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಇಂಡಿಯ, ಇರಾನ್ (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್), ಇರಾಕ್, ಐಲೆಂಡ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜಮಾನ್, ಜೋಡಾನ್‌ನ್, ಕೆನ್ಯಾ, ಕುವೆಟ್, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಲಾಟ್‌ಯ, ಲೆಬನಾನ್, ಲೆಸ್ಲೋಥೊ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲಿಥುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರೇ, ಮದಗಾಸ್ಕರ್, ಮಲಾವಿ, ಮಾಲೀ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಕಿಕೋ, ಮಂಗೋಲಿಯ, ಮೊರಾಕ್ಸ್‌ನ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೇಪಾಳ್, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್‌ನ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ನ್ಯೇಡರ್, ನ್ಯೇಡೀರಿಯ, ನಾವೇ, ಪಾನಮಾ, ಪರಗ್ನಿ, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪೋಲೆಂಡ್, ಪೋಚುಂಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊಲಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ವೋವಾ, ರೊಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯಾನ್ ಫೆಡರೇಶನ್, ವಾಟಂಡಾ, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೇನಡಿನ್ಸ್, ಸ್ವಾನ್ ಮೆರಿನೋ, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸೈಷೆಲ್ಸ್, ಸೊಲ್ವಾಕಿಯ, ಸೊಲ್ವಾವೇನಿಯ, ಸೋಮಾಲಿಯಾ, ಸ್ವೇನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸೂಡಾನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಟಲೆಂಡ್, ಸಿರಿಯನ್ ಅರಬ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದಿ ಫಾಮ್‌ರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿದೋನಿಯ, ಟೋಗೋ, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೋ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಉಕ್ರೈನ್, ಯುನ್ಯೆಟಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್, ಯುನ್ಯೆಟಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟೊಂಡಾನಿಯ, ಉರುಗ್ನಿ, ಉಜ್ಜೀಕಿಸ್ತಾನ್, ವೆಸಿಚ್ಚ್ಯಾಯೆಲ್, ವಿಯಂತ್ರಾಂ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಕ್ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ರೂ), ರೆಸ್ವರ್, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಬ್.

134 ದೇಶಗಳು ಏ.ಸಿ.ಇ.ಎಸ್.ಸಿ.ಆರ್. ನ್ಯೂ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ. (ಗ್ರೀಸ್, ಗಿನೀ-ಬಿಸಾವಾ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಸಾಲೋಮನ್ ಐಲೆಂಡ್‌ನ್, ಉಗಾಂಡಗಳು ಸಹ). 133 ದೇಶಗಳು ಏ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.ನ್ಯೂ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿವೆ. (ಹೈಟ್, ಮೊಜಾಂಟಿಕ್, ಉಗಾಂಡಾ, ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸಾರ ಸಹ).

9. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತೇಳು ದೇಶಗಳು ಏ.ಸಿ.ಸಿ.ಪಿ.ಆರ್.ನ ಘಟ್ಟಕ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದವು: ಅಲ್ಲ್ಯೇರಿಯ, ಅಂಗೋಲಾ, ಅಜ್ಞಾಂಟ್ರೇನ್‌ನ್, ಅಮೇರಿನಿಯ, ಅಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಅಸ್ಟ್ರೇಯ, ಬಿಬ್ಡಂಡೋಸ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ಯಂ, ಚೆನಿನ್, ಚೋಲಿವಿಯ, ಚೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ವೆಚ್‌ಗೋಪಿನ್, ಒಲ್ಲೀರಿಯ, ಕ್ಯಾಮರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಸೆಂಟ್‌ಲಾ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಹೊದಾ, ಚೆಲ್, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕಾಂಗೋ, ಕೊವೇಷಿಯ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಫೆರ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನಾಕ್ರೋ, ಡಾಮುಸ್‌ಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಶಕ್ತಿಕಾರ್, ಎಲ್ಲ ಸಲ್ಲದೋರ್, ಶಕ್ತಿಟೋರಿಯಲ್ಲಾ ಗಿನೀ, ಎಸ್‌ನ್ಯೂನಿಯ, ಫಿನೋಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಜಾಡೆಯ, ಜಮ್‌ನಿ, ಗಿನೀ, ಗಯಾನಾ, ಹಂಗೇರಿ, ಐಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಐಲೆಂಡ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜಮಾನ್, ಜೋಡಾನ್‌ನ್, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಲಾಟ್‌ಯ, ಲೆಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲಿಥುವೇನಿಯ, ಲಿಥುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರೇ, ಮದಗಾಸ್ಕರ್, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮಂಗೋಲಿಯ, ನಂಬಿಂಬಿಯ, ನೇಪಾಳ್, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್‌ನ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ನ್ಯೇಡರ್, ನಾವೇ, ಪಾನಮಾ, ಪರಗ್ನಿ, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್,

ಪೂರ್ವೆಂದ್ರ, ಪೂರ್ಚುಡಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರೋಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್, ಸ್ವಾನ್ ಮರಿನೋ, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸೈಪ್ರೇಸ್, ಸೆಲ್ವಿಜಾ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಸೆಲ್ವಿವೇನಿಯ, ಸೋಮಾಲಿಯ, ಸ್ವೇನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವೀಡನ್, ದಿ ಫಾಮ್‌ರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗ್ಲೋ, ಟ್ರೈನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೋ, ಉಗಾಂಡಾ, ಉತ್ರೀನ್, ಉರುಗ್ನ್, ಉಜ್ಜ್ವಲ್‌ಸ್ವಾನ್, ವೆನೆಜುಯೆಲ್ಲಾ, ರ್ಯೂರ್, ಜಾಂಬಿಯ.

10. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ 29 ದೇಶಗಳು ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒದಂಬಡಿಕೆಯ ಎರಡನೇ ಏಷ್ಟಿಕ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದವು: ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಕ್ರೌನ್‌ವೇಸಿಯ, ಡೆನ್‌ಕ್ರಾಂ, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಜಮ್‌ನಿ, ಹಂಗೇರಿ, ಐಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಐಲೆಂಡ್, ಇಟಲಿ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾಂ, ಮಾಲ್ವಿ, ಮೊಡಾಂಬಿಕ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಾವೆಂ, ಪಾನಮಾ, ಪೂರ್ಚುಡಗಲ್, ರೋಮೇನಿಯ, ಸೈಪ್ರೇಸ್, ಸೆಲ್ವಿವೇನಿಯ, ಸ್ವೇನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಸಲೆಂಡ್, ದಿ ಫಾಮ್‌ರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಉರುಗ್ನ್, ವೆನೆಜುಯೆಲ್ಲಾ.
11. 31 ಮೇ 1996ರಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗಹತ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾ ಒದಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು 121 ದೇಶಗಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದವು: ಆಫ್ರಿನಿಸ್ತಾನ್, ಆಲ್ಫ್ರೇನಿಯ, ಆಲ್ಯೇರಿಯ, ಆಂಟಿಗ್ನಾ ಅಂಡ್ ಬಬುದಡ್, ಆಜೆಂಟ್‌ನ್ಯೂ, ಆಮೆನೇನಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಬಹಾವಹಾನ್, ಚಾಹ್ರೇಯ್‌ನ್ಯೂ, ಬಬಡೋನ್‌ನ್ಯೂ, ಬೆಲಾರ್ಸ್, ಬೆಲ್ಕಿಯಂ, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋವಿನ್, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬಲ್ಕೀರಿಯ, ಬುಕ್ಕಿನಾ ಘಾಸ್‌ನ್ಯೂ, ಕಾಂಬೋಡಿಯ, ಕೆನಡಾ, ಚಿಲಿ, ಚೈನ್‌ನ್ಯೂ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೋಸ್ಟರಿಕ್, ಕೋಟ್‌ಡೆ ವಾಯ್‌ (ಎವರಿ ಕೋಸ್ಟ್‌ನ್ಯೂ), ಕ್ರೌನ್‌ವೇಸಿಯ, ಕ್ರೂಬಾ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಭೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ಪೀಪಲ್ಸ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ಡೆನ್‌ಕ್ರಾಂ, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಡಿಪ್ರ್ಯೂ, ಎಲ್ ಸಲ್ವಡೋರ್, ಎಸ್‌ವ್ಯೋನಿಯ, ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ, ಥಿಬಿ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರಾಂಚಾನ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಜಾಡೆಯ, ಜಮ್‌ನಿ, ಫಾನ್‌ನಾ, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರಾಟೀಮಾಲ್‌ನ್ಯೂ, ಹೈಟ್, ಹೋಲಿ ಸೀ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಐಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಇಂಡಿಯಾ, (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್) ಇರಾನ್, ಇರಾಕ್, ಐಲೆಂಡ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜೋಡಾನ್‌ನ್ಯೂ, ಲಾವ್‌ ಪೀಪಲ್ಸ್ ದೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲೆಬನಾನ್, ಲೆಸೆಥ್‌ನ್ಯೂ, ಲೈಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲೀಕ್ ಟನ್‌ಸ್ವೀನ್, ಲಿಥುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾಂ, ಮಲಾವಿ, ಮೂಲ್ಯೀವ್ಸ್, ಮಾಲಿ, ಮೆಶ್ಕಿಕೋ, ಮೊನಾಕೋ, ಮಂಗೋಲಿಯ, ಮೊರಾಕ್‌ನ್ಯೂ, ಮೊಡಾಂಬಿಕ್, ಮ್ಯಾನ್‌ಕ್ರಾ, ನಮೀಬಿಯ, ನೇಪಾಳ್, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ನಾವೆಂ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಪಾನಮಾ, ಪಾಪುವಾ ನ್ಯೂಗಿನೀ, ಪೆರು, ಥಿಲಿವ್ಯೆನ್ಸ್, ಪೂರ್ಲೆಂಡ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ವೋವಾ, ರೋಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ರ್ಯಾಂಡಾ, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯ, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸೈಪ್ರೇಸ್, ಸಿಂಗಪೂರ್, ಸೆಲ್ವಿವೇಸಿಯ,

ಸ್ನೇಹವೇನಿಯ, ಸ್ವೇನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸ್ವೀದನ್, ಸಿರಿಯನ್ ಅರಬ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದಿ ಘಾಮರ್ ಯುಗೋಸ್ತಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಥ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗೊ, ಟೋಂಗಾ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಟರ್ಕಿ, ಉಗಾಂಡಾ, ಉತ್ತೇನ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಥ್ ಟಾಂಡಜಾನಿಯ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಸ್ವೀಟ್ನ್ ಆಥ್ ಅಮೇರಿಕ, ಉರುಗ್ನ್, ವೆನಿಜ್ಯುಯೆಲಾ, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ತಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನ್‌ಗೊ), ರೆಸ್ವರ್, ಜಂಬಾಬ್.

12. 31ಮೇ 1996ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನಾಂಗಭೇದ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ 146 ದೇಶಗಳು ಭಾಗಸ್ಥರಾಗಿದ್ದವು: ಆಫ್ರಿಕಾನ್‌ಸ್ತಾನ್, ಆಲ್ಫ್ರೇನಿಯ, ಆಲ್ಫ್ರೇರಿಯ, ಆಂಟಿಗ್ನ್ ಅಂಡ್ ಬಿಬುಡಾ, ಆಜೆಂಟ್‌ನ್‌ನಾ, ಆಮೇನಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಹಾಮಾಸ್, ಬಹ್ರೇಯ್, ಬಾಂಗಾಳ್‌ದೇಶ್, ಬಬಡೋಸ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ನ್ಯಾಯಂ, ಬೋಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹಜೆಗೋವಿನ, ಬೋಟ್ನ್‌ವಾನಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬಲ್ಗೇರಿಯ, ಬುಕ್ಕಿನಾ ಘಾಸೊ, ಬುರುಂಡಿ, ಕಾಂಚೋಡಿಯ, ಕ್ಯಾಮರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇವಾವಡೆ, ಸೆಂಟ್‌ಪ್ರೀಲ್ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಚಾಡ್, ಚೆಲಿ, ಚೈನಾ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್ (ಖವರಿ ಕೋಸ್ಟ್‌ರಿಕಾ), ಕ್ರಿವೇಷಿಯ, ಕ್ರೂಬಾ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಭೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್‌ಕ್ರಿಷ್ಟಿನ್, ದಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಕುಕ್‌ಡಾರ್, ಕುಡಿಪ್ರ್, ಎಲ್ ಸ್ಲ್ಯಾಡೋರ್, ಎಸ್‌ಕ್ರೂನಿಯ, ಇಧಿಯೋಪಿಯಾ, ಫಿಜಿ, ಫಿನಾಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರಾಂಬಾನ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಜಮನಿ, ಘಾನಾ, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರಾಂಟ್‌ಮಾಲಾ, ಗಿನೀ, ಗಯಾನಾ, ಹೈಟ್, ಹೋಲಿ ಸೀ, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸಾಲೆಂಡ್, ಇಂಡಿಯ, (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಥ್) ಇರಾನ್, ಇರಾಕ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜಮಾನ್, ಜೋಡಾನ್, ಕುವೈಟ್, ಲಾವೋ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಡೇಮೊಕ್ರೆಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ನೀಯ, ಲೆಬನಾನ್, ಲೆಸೊಥೋ, ಲೈಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಾಲ್ವೀವ್, ಮಾಲಿ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಮೊನಾಕೋ, ಮಂಗೋಲಿಯ, ಮೊರಾಕ್ವೋ, ಮೊಜಾಂಬಿಕ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೇಪಾಳ್, ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸ್, ನ್ಯೂಜೆಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ಸ್ವೇಜರ್, ಸ್ವೇಡೀರಿಯ, ಪ್ರೋಚೆಂಗಲ್, ಖಿಟಾರ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಥ್ ಕೊರಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಥ್ ಮಾಲ್ವೋವಾ, ರೋಮೇನಿಯ, ರಷ್ನಾ ಫೆಡರೇಷನ್, ರ್ಯಾಂಡಾ, ಸೈಂಟ್ ಲುಸಿಯಾ, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್ಸ್, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸೈವೆಲ್ಸ್, ಸಿಯರ್‌ಲಾ, ಲಿಟನ್, ಸೆನ್ಯಾವಾಕಿಯ, ಸ್ನೌವೇನಿಯ, ಸಾಲೋಮನ್‌ ಏಲೆಂಡ್ಸ್, ಸೋವಾಲಿಯ, ಸ್ವೇನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸೂಡಾನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವಾಡಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಸ್ವೀದನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ಸಿರಿಯನ್ ಅರಬ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ತಜಿಕಿಸ್ತಾನ್, ದಿ ಘಾಮರ್ ಯುಗೋಸ್ತಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಥ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗೊ, ಟೋಂಗಾ, ಟ್ರೈನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೋಬಾಗೊ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಟುಕ್ರೊಮೆನಿಸ್ತಾನ್, ಉಗಾಂಡಾ, ಉತ್ತೇನ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಅರಬ್ ಎಮರೇಟ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಥ್ ಟಾಂಡಜಾನಿಯ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಸ್ವೀಟ್ನ್ ಆಥ್ ಅಮೇರಿಕ, ಉರುಗ್ನ್, ಉಜ್ಜ್‌ಕಿಸ್ತಾನ್, ವೆನಿಜ್ಯುಯೆಲಾ, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ, ಯೆಮೆನ್,

ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲ್) ರ್ಯಾರೆ, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಬ್.

13. 1993ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಲ್ಫ್ರೇನಿಯನ್‌ರು ಮತ್ತು ಕೊಸೋವ್‌ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಧ್ಯದ ಜನಾಂಗಭೇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಶಾಂತಿಯು ತಿರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘಾದವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಥಾ ನಿಯೋಗ ಫೆಡರಲ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲ್)ಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿತು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕೇಂದ್ರದ ಸಲಹಾ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿಬ್ಬರನ್ನು ರಾಯಭಾರಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಲೌವೇಶಿಯಕ್ಕೆ ಸಹ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಲು ಕಳಿಸಿತು.
14. 31ಮೇ 1996ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜನಾಂಗಭೇದ ನಿರ್ಮಾಂತರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 14ನೇ ಕಲಮಿನ ಬಗ್ಗೆ 22 ದೇಶಗಳು ಫೋರ್ಮಾಟೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದವರು: ಆಲ್ಫ್ರೇನಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಬಲ್ಗೇರಿಯ, ಚೆಲಿ, ಕೊಸ್ಪರಿಕಾ, ಸೈಪ್ರಸ್, ದೆನ್ಕಾರ್ಡ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಫಿನ್ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸ್ಲಾಂದ್ರ್, ಇಟಲಿ, ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸ್, ನಾವೆದ್, ಪೆರು, ರಷ್ಯಾನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸೆನ್‌ಗಾಲ್, ಸೊಲ್ವಾಕಿಯ, ಸ್ವೀಡನ್, ಉಕ್ರೇನ್, ಉರುಗ್ನ್.
15. ಇಂಥಾ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದವು - ಎರಡೂ ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ: ಒಂದು, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತಾರತಮ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ತುಕಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪ್ರಕರಣ; ಮತ್ತು ಇನ್‌ನ್‌ಎಂದು, ತಮಗೆ ಸಹಾಯಧನದ ವಸತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೊರಾಕ್ಸೇದ ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಕರಣ. ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ತಯಾರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೃಗೊಂಡ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ದೂರು ನೀಡಲಾದ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ನಿಯತಕಾಲೆಕ ವರದಿ ಕ್ಕೆ ಸೇರುವವರೆಗೆ ದೂರಕುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
16. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತಾರತಮ್ಯ ನಿರ್ಮಾಂತರ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 153 ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಂದ್ದವರು: ಆಲ್ಫ್ರೇನಿಯ, ಆಲ್ಫ್ರೇರಿಯ, ಅಂಗೋಲಾ, ಅಂಟಿಗ್ನ್ ಅಂಡ್ ಬಬುಕಡಾ, ಅಜೆಂಟ್‌ಎನ್‌, ಅಮೆಂಟ್‌ಎನ್‌, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಅಜರ್‌ಚೈಜಾನ್, ಬಹಾಮಾಸ್, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ್, ಬಬುದೋಸ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ಟ್‌ಯಂ, ಬೆಲ್ಜಿಂ, ಬೆಸ್‌ನ್, ಭೂತಾನ್, ಬೋಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ನಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋವಿನ, ಬ್ರಿಡ್ಲ್‌, ಬಲ್ಗೇರಿಯ, ಬುಕಿನಾ ಫಾಸ್ನ್, ಬುರುಂಡಿ, ಕಾಂಚೋಡಿಯ, ಕ್ರಾಮರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇವಾಪಡೆ, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಚಾದ್, ಚೆಲಿ, ಚೈನ್, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೊಮರೋಸ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ಪರಿಕಾ, ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್ (ಇವರಿ ಕೋಸ್ಪ), ಕ್ಲೌವೇಷಿಯ, ಕ್ರಾಬ್‌, ಸೈಪ್ರಸ್, ಭೇಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್; ದೆನ್ಕಾರ್ಡ್, ಡಾಮಿಸಿಕಾ, ಡಾಮಿಸಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಜಿಪ್ತ್, ಎಲ್ ಸಲ್ವಡೋರ್, ಈಕ್ಸ್‌ಟೋರಿಯಲ್ ಗಿಸ್‌, ಗಿಸ್-ಬಿಸ್,

ಗಯಾನ್, ಹೈಟೀ, ಹಂಡುರಾಸ್, ಚಂಗೇರಿ, ಏಸಾಲೆಂಡ್, ಇಂಡಿಯ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಇರಾಕ್, ಇಲೆಂಡ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲ್, ಜಿಮ್ಮೆರಾ, ಜಪಾನ್, ಜೋಡುಕಾನ್, ಕೆನ್ಯಾ, ಕುವೈಟ್, ಲಾಮ್ಬೊ ಪೀಪಲ್ಸ್ ದೇಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲೆಸೋಥೋ, ಲೈಬೀರಿಯ, ಲಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಾರ್ಮಿನಿಯ, ಲೋಟನ್ಸ್ಪೀನ್, ಲೆಫ್ತಿವೆಸೆಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್, ಮದಗಾಸ್ಕರ್, ಮಲಾವಿ, ಮಲೇಷಿಯ, ಮಾಲ್ಡೀವ್, ಮಾಲ್ಟಿ, ಮಾಲ್ವಿ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಕಿಕೋ, ಮಂಗಾಂಲಿಯ, ಮೊರಾಕ್ಹೋ, ನಮ್ಮೀಬಿಯ, ನೇಪಾಳ್, ಸೆದರ್ಲೆಂಡ್, ನ್ಯೂಜೆಲೆಂಡ್, ಸ್ಕರಾಗುವ್, ಸ್ವೇಚ್ಚೀರಿಯ, ಸಾವೆ, ಮಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಮಾನಮಾ, ಮಾತ್ರಾ ನ್ಯೂಗಿನೀ, ಪರಗ್, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪೇನ್ಸ್, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಟುಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಥ್ ಕೊಲಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಥ್ ಮಾಲ್ತಿಕ್, ರೋಮೇಸೆಯ, ರಷ್ಯಾ ಫೆದರೇಷನ್, ರೂಂಡಾ, ಸ್ವೀಂಟ್ ಕಿಟ್ಟ್ ಅಂಡ್ ನೆವಿಸ್, ಸ್ವೀಂಟ್ ಲೂಸಿಯಾ, ಸ್ವೀಂಟ್ ಪಿಸ್ವೀಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರಿನ್‌ಡಿನ್ಸ್, ಸಮೋತ್, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸ್ವೇಷ್ತಿ, ಸೆಯಿರಾಲ್ಟಿನ್, ಸಂಗಪೂರ್, ಸ್ಕ್ರಾವಾಕಿಯ, ಸ್ಕ್ರಾಮೇಸೆಯ, ಸೊತ್ತಾ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಸ್ರೇನ್, ಶ್ರೇಲಂಕಾ, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ರೀಡನ್, ತಜಿಕಿಸ್ತಾನ್, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್, ದಿ ಘಾಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಥ್ ಮಾತ್ರಾಸೆಡೋಸೆಯ, ಟೊಂಗ್, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಂಬಾಗ್, ಟ್ರೈಸೀಶಿಯ, ಟರ್ಕೀ, ಉಗ್ರಾಂಡ್, ಯುಸ್ಟೇಟ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್, ಯುಸ್ಟೇಟ್ ದಿ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಥ್ ಟಾಂಜಾಸೆಯ, ಉರುಗ್, ಉಜ್ಜಿಕಿಸ್ತಾನ್, ವ್ಯಾಸುತ್ತಿ, ಪೆಸ್ಟ್ರೂಯೆಲ್, ಪೀಯೆಟ್ರೂಂ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವೀಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ವಾಂಟೆಸೆಗ್), ರುಮ್ಯಾನ್ ಜಾಂಬಿಯ, ಜಿಂಬಾಬ್ವೆ.

17. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಮಹಿಳಾ ವರ್ವೆಡ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿತ್ತು.
18. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಾನತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ ವೀಕ್ಷಣೆಯ ಮಹಿಳಾ ದಶಕದ (1976-85) ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು.
19. ಸಿಂಹಾಯ 1994/45, 4ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 1994 (ಪರಿಭ್ರೇದ 12)
20. 20ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993ರಲ್ಲಿ 48/104 ನೇ ಸಿಂಹಾಯದ ಮೂಲಕ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದು.
21. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ವಕ್ತುಗಳ ಮೇಲೆನ ಒದಂಬಡಿಕೆಗೆ 187 ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿದ್ದವು: ಅಫ್ರಿಕಾಸ್ತಾನ್, ಅಲ್ಫ್ರೆಸಿಯ, ಅಲ್ಟೀರಿಯ, ಅನ್ಡೋರಾ, ಅಂಗೋಲಾ, ಅಂಟಿಗ್ಲೂ ಅಂಡ್ ಬಬುಡಾ, ಅಜೆಂಟ್ಸ್‌ನ್ಯಾನ್, ಅಮೇರಿಸೆಯ, ಅಸ್ಕ್ರೀಲ್ಯಾ, ಅಸ್ಕ್ರೀಲ್ಯು, ಅಜ್ರಾಬ್ರೈಚಾನ್, ಬಂಡಾಮಾನ್, ಬಾಹ್ರೇಯ್, ಬಾಂಗಾದೇಶ್, ಬಬಡೋಸ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ಲಿಯಂ, ಬೆಲ್ಚಿ, ಬೆಸ್ನ್, ಭೂತಾನ್, ಬೋಲೆವಿಯ, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚ್‌ಗೋವಿನ್, ಬೋಟ್ಸ್‌ಮಾನ್, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬುನ್ಸೈ ದರುಸಲಂ, ಬಲ್ಲೀರಿಯ, ಬುಕಿಂ ಫಾಸ್ಲ್, ಬುರುಂಡಿ, ಕಾಂಚೋಡಿಯ, ಕ್ಯಾಮೆರನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇಪ್‌ವರ್ಡ್, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಅಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಬಾಡ್, ಜಿಲ್, ಜೈನಾ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೊಮರೋನ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ತರಿಕಾ, ಕೋಟೋಡೆವಯ್ (ಪವರಿ ಕೋಸ್ತರಿಕಾ), ಕ್ರಾಮೇಷಿಯ, ಕ್ರಾಚಾ, ಸ್ವೇಪ್ನಾ, ಭೇಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ಪೀಪಲ್ಸ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಥ್ ಕೊರಿಯ, ದೆನ್ಕಾರ್ಡ್, ಡೈಬೂಟ್, ಡಾಮಿನಿಕನ್

ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಜ್‌ಪ್ರೆ, ಎಲ್ ಸಲ್ಲುಡೋರ್, ಈಕ್ಸ್‌ಟೋರೀಯಲ್ ಗಿನೇ, ಎರಿಟ್ರೀಯ, ಎಸ್‌ಮೈನಿಯ, ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ, ಫೆದರೇಟ್‌ಡ್ರ್ ಸ್ವೇಚ್ಷ್ ಆಫ್ ಮೈಕ್ರೋನೇಸಿಯ, ಫಿಡಿ, ಫಿನೋಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರಾಬಿನ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಜಾಡಿಯ, ಜಮ್‌ನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರೆನಾಡಾ, ಗ್ರಾಟೆಮಾಲಾ, ಗಿನೇ, ಗಿನೇ-ಬಿಸ್, ಗಯಾನಾ, ಹೈಟಿ, ಪೋಲಿ ಸೀ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಇಂಡಿಯ, ಇಂಡೊನೇಷ್ಯು, (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್) ಇರಾನ್, ಇರಾಕ್, ಇಲೆಂಡ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ತಾ, ಜಮಾನ್, ಜೋಡಾನ್, ಕಜಕಿಸ್ತಾನ್, ಕೆನ್ಯಾ, ಕೆರಿಬಿ, ಕುವೈತ್, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಲಾವ್‌ ಪೀಪಲ್ಸ್ ದೇಮೊಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲೆಬಿನಾನ್, ಲೆಸೊಥೋ, ಲ್ಯೂಬೀರಿಯ, ಲೆಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲೀಕ್ ಟನ್‌ಸ್‌ಸೀನ್, ಲಿಥುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಲಾವಿ, ಮಲೇಷಿಯ, ಮಾಲ್ವೀವ್, ಮಾಲಿ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾವಂ-ಲ್ ಇಲೆಂಡ್, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಕಿನ್‌ಕೋ, ಮೊನಾಕೋ, ಮಂಗೋಲಿಯ, ಮೊರಾಕ್ವೋ, ಮೊಜಾಂಬಿಕ್, ಮೈನಾನ್‌ರ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೌರು, ನೇರ್‌ಮಾಳ್, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ನ್ಯೇಡರ್, ನ್ಯೇಜೀರಿಯ, ನಿಮ್‌, ನಾವೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಪಲಯು, ಪಾನವೂ, ಪಾಪುವಾ ನ್ಯಾಗಿನೇ, ಪರಗ್ನೆ, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪ್ರಾಲ್ಯಾಂಡ್, ಪ್ರೋಚೆಂಗಲ್, ಖಿಟಾರ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ವೀವ್, ರೊಮೇನಿಯ, ರಷ್ನ್ ಫೆದರೇಷನ್, ರ್ಯಾಂಡಾ, ಸ್ಯೆಂಟ್ ಕಿಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ನೆವಿಸ್, ಸ್ಯೆಂಟ್ ಲುಸಿಯಾ, ಸ್ಯೆಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್ಸ್, ಸಮೋಆ, ಸ್ಯಾನ್ ಮೆರಿನ್‌ಮೋ, ಸಾಬ್ ಟೊಮ್ ಅಂಡ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪೆ, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯ, ಸೆನ್‌ಗಾಲ್, ಸ್ಯೆಪ್ಲ್ಯಾನ್, ಸಿಯೆರಾ, ಲಿಂಬ್‌ನ್, ಸಿಂಗಪೂರ್, ಸ್ಮಾಲಾಶಾರಿಯ, ಸ್ಮಾಲಾವೇನಿಯ, ಸಾಲೋಮನ್ ಇಲೆಂಡ್, ಸೌತ್ ಆಫ್‌ತಾ, ಸ್ವೇನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸೂಡಾನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವಾಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸಿರಿಯನ್ ಅರಬ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ತಜಕಿಸ್ತಾನ್, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್, ದಿ ಫಾರುರ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗ್ಲೋ, ಟೋಂಗಾ, ಟ್ರೈನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೋ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಟರ್ಕಿ, ತುಕ್ಕಾರ್ಮೆನಿಸ್ತಾನ್, ಟುವಲು, ಉಗಾಂಡಾ, ಉಕ್ರೈನ್, ಯುನ್ಯೇಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನ್ಯೇಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂಜಾನಿಯ, ಉರುಗ್ನೆ, ಉಜ್ಜ್‌ಕಿಸ್ತಾನ್, ವ್ಯಾನುಅಟ್, ವೆನಿಜ್‌ಯೆಲ್‌, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ರೋ) ರ್ಯೂರೆ, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಬ್.

22. ಯುನಿಸೆಫ್‌ಗೆ 1965ರಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.
23. ಮೇ 1996ರಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಕೇಮದ ಮೇಲಿನ ಆಫ್‌ತಾ ಸಂವಿಧಾನ ಕೇವಲ ಆರು ಸ್ಥಿರೀಕರಣವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು (ಬುಕ್ಕಿನಾ ಫಾಸೋ, ಕೇಪ್‌ವೆಡೆ, ಮಾರಿಷಸ್, ಸ್ಯೆಪ್ಲ್ಯಾನ್, ಉಗಾಂಡಾ, ಜಂಬಾಬ್).
24. ‘ಬುಡಕಟ್ಟು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜನರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ’, 1971 ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಇವ್ವತ್ತಾಲ್ಕುನೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಉವ

ಆಯೋಗದಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಧಿಕಾರಿ ಘಾನ್ಸೆಸ್ನ್‌ಕಾಪ್ಲೋಟೆಟ್ ಅವರಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು.

25. ‘ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯತರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಶಾಂತಿಯುತ ಇತ್ಯಾಧಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಮಾರ್ಗ ಹಾಗೂ ವಿಧಾನಗಳ ಮೇಲಿನ ವರದಿ,’ ಎ. ಈಡೇ ಅವರಿಂದ 1991-93ರಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು.
26. 18ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1992ರ 47/135 ನಿಣಾಯದ ಮೂಲಕ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
27. 20 ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993 ರ ಮಹಾಧಿವೇಶನದ ನಿಣಾಯ 48/138.
28. ಲಾಂತೇಸ್ ವೆಸೆಸ್ ಕೆನಡಾ ಎಂಬ ಅಂಥಾ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಅಮೇರಿಕದ ಮೂಲನಿರ್ವಾಸಿಯರು ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು, ಒಬ್ಬ ಇಂಡಿಯನ್ನೇತರನ ಜತೆಯ ತನ್ನ ವಿವಾಹ ರದ್ದುಗೊಂಡಿರುವ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಇಂಡಿಯನ್ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಲು, ಅಂತರಿಕ ಶಾಸನದನ್ವಯ ನಿರ್ವೇಧವಿರುವುದಾಗಿ ದೂರಿತ್ತಳು. ಸಮಿತಿ ಕಲಮು 27 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ ತೀವ್ರಾನಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕೆನಡಾ ಅದರ ಅಂತರಿಕ ಶಾಸನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು.
29. 31 ಜನವರಿ 1992 ರ ಭದ್ರತಾಸಮಿತಿಯ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಹೇಳಿಕೆಯ ಅನುಸಾರ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಹಾಕಾಯದ ದಶೀಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಜೂನ್ 1992 ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಸಲಾಯಿತು.
30. ಡಿಸೆಂಬರ್ 1994ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಯೂರೋಪಿನ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿ (ಓ.ಎಸ್.ಎ.ಎ.) ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಐವತ್ತುಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದೆ.
31. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಮೂಲನಿರ್ವಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಂ. 169ನೇ ಏ.ಎಲ್.ಎ. ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಒಂಭತ್ತು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿದ್ದವು: ಬೊಲಿವಿಯ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ದೆನ್ಕಾರ್ಡೆನ್, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ನಾವೆದ್, ಪರಾಗ್ವೆ, ಪೆರು.
32. 21 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993 ರ ನಿಣಾಯ 48/163.
33. 1 ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಗಾಯಾಳುಗಳ ಮತ್ತು ರೋಗರ್ನಸ್ ಸೈನಿಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ.
  2. ಗಾಯಗೊಂಡ, ರೋಗರ್ನಸ್, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿನ ನೌಕಾಫಾತಕ್ಕೂಳಗಾದ ಸೈನಿಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕೆ.
  3. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ.

4. ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಜನರ ರಕ್ತಾಂಶಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ. ಎಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳ, 12 ಅಗಸ್ಟ್ 1949 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು 21 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1950 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಂಡಿವೆ.
34. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ 1949 ರ ನಾಲ್ಕು ಜನೀವಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಗೆ 186 ಭಾಗಸ್ಥರ ದೇಶಗಳಿಧ್ಯಾಂಶ: ಆಫ್ಷಾನಿಸ್ತಾನ, ಆಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಆಲ್ಫ್ರೆರಿಯ, ಆಂಡೊರಾ, ಅಂಗೋಲಾ, ಆಂಟಿಗ್ನಾ ಅಂಡ್ ಬಬುಡಾ, ಆಜೆಂಟ್‌ಫ್ರೆನಾ, ಆಮೆಂನಿಯ, ಆಸ್ಕ್ರೋಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೀಯ, ಆಚರ್ಚ್‌ಜಾನ್, ಬಹಾಮಾನ್, ಬಾಹ್ರೇಯ್, ಬಾಂಗಾಲ್‌ದೇಶ್, ಬಬೆಡೋನ್, ಬೆಲೂರ್ನ್, ಬೆಲ್ಲಿಯಂ, ಬೆಲಿಜ್, ಬೆನಿನ್, ಭೂತಾನ್, ಬೋಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋವಿನ, ಬೋಟ್‌ವಾನಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬುನ್ಸೆ, ದರುಸಲಂ, ಬಲ್ಲೇರಿಯ, ಬುಕಿಂ ಫಾಸೋ, ಬುರುಂಡಿ, ಕಾಂಬೋಡಿಯ, ಕ್ಯಾಮೆರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇವಾವಡೆ, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಚಾದ್, ಚಿಲಿ, ಚೈನ್, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೊಮೋರೋನ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ; ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್, (ಇವರಿ ಕೋಸ್ಟ್), ಕ್ಯಾಬಿ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಭೇಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ಪೀಪಲ್ಸ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ದೆನ್ಕ್ರೋಡ್, ಡ್ರಿಬೆಟ್, ಡಾಮಿನಿಕಾ, ಡಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಚ್‌ಪ್ರ್ಯಾ, ಎಲ್ಲ ಸಲ್ಲುಡೋರ್, ಈಕ್ಸ್‌ಟೋರೋರಿಯಲ್ಲ ಗಿನೀ, ಎಸ್ಸ್‌ಮ್ಯಾನಿಯ, ಇಧಿಯೋಪಿಯಾ, ಫೆಡರೇಟ್‌ಡ್ ಸ್ವೀಚ್ ಆಫ್ ಮ್ಯೂಕ್ರೊನೇಷಿಯ, ಫಿಜಿ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರಾಬಾನ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಜಾಡೆಯ, ಜಮುನಿ, ಫಾನಾ, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರೆನಾಡಾ, ಗ್ರಾಟೆಮಾಲಾ, ಗಿನೀ, ಗಿನೀ-ಬಿಸೌ, ಗಯಾನಾ, ಹೈಟ್, ಹೋಲಿ ಸೀ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಇಂಡಿಯ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯೂ, (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್) ಇರಾನ್, ಇರಾಕ್, ಇಲೆಂಡ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜಪಾನ್, ಜೋಡಾನ್, ಕಜಕಸ್ತಾನ್, ಕೆನ್ಯಾ, ಕರಿಬತಿ, ಕುವೆತ್, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಲಾವೊ ಪೀಪಲ್ಸ್ ದೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲೆಬನಾನ್, ಲೆಸೋಥೋ, ಲ್ಯೆಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲೋಕ್ ಟನ್ಸ್‌ಸ್ವೀನ್, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಲಾವಿ, ಮಲೇಷಿಯ, ಮಾಲ್ವಿನ್, ಮಾಲಿ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಮೊನಾಕೋ, ಮಂಗೋಲಿಯ, ಮೊರಾಕ್ಸೋ, ಮೊಜಾಂಬಿಕ್, ಮೃನ್ಧಾರ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೇಪಾಳ್, ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ನೈಜರ್, ನೈಜೇರಿಯ, ನಾವೆ, ಓಮನ್, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಪಾನವಾ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ತೊವಾ, ರೊಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ರ್ಯಾಂಡಾ, ಸೈಂಟ್ ಕಿಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ನೆವಿಸ್, ಸೈಂಟ್ ಲುಸಿಯಾ, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ಗ್ರಿನ್‌ಡಿನ್ಸ್, ಸೆಂಟ್ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಸೈನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸೂಡಾನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವಾಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ಸಿರಿಯನ್ ಅರಬ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ತಜಕಿಸ್ತಾನ್, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್, ದಿ ಫಾಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗ್, ಟೋಂಗಾ, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೋ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಟೆಕ್ನಿಕ್,

ತುರ್ಕೆದ್ವಿಮೇನಿಸ್ತಾನ್, ತುವಲು, ಉಗಾಂಡಾ, ಉಕ್ರೈನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಅರಬ್ ಎಮಿರೇಟ್ಸ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂಕಾನಿಯ, ಯುನೈಟೆಡ್ ಸೈಇಪ್ಪ್ ಆಫ್ ಅಮೇರಿಕ, ಉರುಗ್ಗೆ, ಉಜ್ಜೀಕಿಸ್ತಾನ್, ವ್ಯಾನುಅಟು, ವೆನಿಜ್ಯೂಯೆಲಾ, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲೂ), ರ್ಯೂರೆ, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಿಂಬಾಬ್ವೆ.

35. ಜೀನೀವಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ 1ನೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ 7ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1978ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿತು. 31ಮೇ 1996ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ 144 ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿದ್ದವು: ಆಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಆಲ್ಫ್ರೇರಿಯ, ಅಂಗೋಲಾ, ಆಂಟಿಗ್ನ್ ಅಂಡ್ ಬಬುಡಾ, ಆಜೆಂಟ್ನೈನ್, ಅಮೇನಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೀಯ, ಆಜೆರ್ಓಬ್ರೆಜಾನ್, ಬಹಾವಾಸ್, ಬಹ್ರೇಯ್, ಬಾಂಗಾಲ್‌ದೇಶ್, ಬಬಡೋಸ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ಮೀಯಂ, ಬೆಲಿಜ್, ಬೆನಿನ್, ಬೋಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಡೆಗೋವಿನ್, ಬೋಟ್ಸ್‌ವಾನಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬುನ್ಯೆ ದರುಸಲಂ, ಬಲ್ಗೇರಿಯ, ಬುಕೆನಾ ಘಾಸೋ, ಬುರುಂಡಿ, ಕ್ಯಾಮರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇವೊವಡೆ, ಸಂಟ್ರಲ್ ಆಫ್ಟಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಚಾಡ್, ಚಿಲಿ, ಚ್ಯಾನ್ನಾ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೊಮೋರೋಸ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್ (ಖವರಿ ಕೋಸ್ಟ್), ಕ್ರಾವೇಷಿಯ, ಕ್ಯಾಬಾ, ಸ್ವೆಪ್ನಾ, ಭೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ಪೀಪಲ್ಸ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ದೆನಾಕ್ರೋ, ದ್ರಿಂಜೆಟಿ, ದಾಮಿನಿಕಾ, ದಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಜಿಪ್ಪ್, ಎಲ್ ಸಲ್ಲುಡೋರ್, ಈಕ್ಸ್‌ಮೋರಿಯಲ್ ಗಿನೀ, ಗಿನೀ-ಬಿಸ್, ಗಯಾನಾ, ಹೋಲಿ ಸೀ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಷಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜೋಡಾನ್, ಕಡಕಿಸ್ತಾನ್, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಲಾವೊ ಪೀಪಲ್ಸ್ ದೆಮೋಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲೆಸೋಥೋ, ಲ್ಯಾಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲೀಕ್ ಟನ್‌ಸ್ವೀನ್, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರೋ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಲಾವಿ, ಮಲೇಷಿಯ, ಮಾಲ್ಡಿವ್, ಮಾಲೀ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮಹಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಕಿಕೋ, ಮಂಗೋಲೀಯ, ಮೊಡಾಂಬಿಕ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೆದರಾಲೆಂಡ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನ್ಯೇಡರ್, ನ್ಯೇಡೀರಿಯ, ನಾವೆ, ಓಮನ್, ಪಾನಮಾ, ಪರಗ್ನೆ, ಪೆರು, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚುಡ್‌ಗಲ್, ವಿಟಾರ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ತೊವಾ, ರೋಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯಾನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ರ್ಯಾಂಡಾ, ಸ್ವೇಂಟ್ ಕಿಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ನೆವಿಸ್, ಸ್ವೇಂಟ್ ಲುಸಿಯಾ, ಸ್ವೇಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್ಸ್, ಸಮೋಆ, ಸ್ವಾನ್‌ಮೆರಿನೋ, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯ, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸ್ವೆಲ್ಲ್, ಸಿಯೆರಾಲೀಚಿನ್, ಸಿಂಗಪೂರ್, ಸ್ವೂಷಾಕಿಯ, ಸ್ವೂವೇಸಿಯ, ಸಾಲೋಮನ್ ಏಲೆಂಡ್, ಸೌತ್ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಸ್ವೇನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವಾಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ಸಿರಿಯನ್ ಅರಬ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ತಡಕಿಸ್ತಾನ್, ದಿ ಘಾಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ವ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗ್ಲಾ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ತುರ್ಕೆದ್ವಿಮೇನಿಸ್ತಾನ್, ಉಗಾಂಡಾ, ಉಕ್ರೈನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಅರಬ್ ಎಮಿರೇಟ್ಸ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂಕಾನಿಯ, ಉರುಗ್ಗೆ, ಉಜ್ಜೀಕಿಸ್ತಾನ್, ವ್ಯಾನುಅಟು, ವಿಯೆಟ್ನಾಂ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲೂ), ರ್ಯೂರೆ, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಿಂಬಾಬ್ವೆ.

36. ಜನೀವಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 2ನೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಶ್ವಾಚಾರ 7ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1978 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿತು. 31ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ 136 ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಧ್ಯಾಃ ಅಲ್ಲೇನಿಯ, ಅಲ್ಲೀರಿಯ, ಅಂಟಿಗ್ನಾ ಅಂಡ್ ಬಬುಡಾ, ಅಜೆಂಟ್‌ನ್ಯಾನ್, ಅಮೇರಿಯ, ಅಸ್ಕ್ರೋಲಿಯ, ಅಸ್ಕಿಯ, ಬಹಾಮಾಸ್, ಬಹ್ತೇಯ್‌, ಬಂಗಾಳ್‌ದೇಶ್, ಬಬಡೋಸ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ಲಿಯಂ, ಬೆಲಿಜ್, ಬೆನಿನ್, ಬೊಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋಎವಿನ, ಬೊಟ್ಟ್‌ವಾನಾ, ಬ್ರೆಡ್‌ಲ್, ಬುನ್ಯೇ ದರುಸಲಂ, ಬಲ್ಲೀರಿಯ, ಬುಕಿನಾ ಫಾಸೋ, ಬುರುಂಡಿ, ಕ್ಯಾಮೆರೋನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇಪ್‌ವಡೆ, ಸೆಂಟ್‌ಲ್ ಅಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಚಿಲಿ, ಚೈನಾ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೊಮೋರೋಸ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಕೋಟ್‌ಡೆಮಾಯ್ (ಇವರಿ ಕೋಸ್ಟ್), ಕೊವೇಷಿಯ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಥೀರ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್‌ಕ್ರೋ, ದ್ರಿಷ್ಟಿಚೆಟ್, ಡಾಮಿನಿಕ್, ಡಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಡ್ವ್, ಎಲ್ ಸಲ್ಟ್‌ಡೋರ್, ಈಕ್ಸ್‌ಟೋರೀರಿಯಲ್ ಗಿನೀ, ಎಸ್‌ಕ್ರೋನಿಯ, ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ, ಫೆಡರೇಟ್‌ಡ್ ಸೈಟ್ ಆಫ್ ಮೈಕ್ರಾನೇಷ್ಯ್, ಫೀನೋಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರಾಬಾನ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಜಾಡೆಯ, ಜಮ್‌ನಿ, ಫಾನ್, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರಾಟ್‌ಮಾಲ್, ಗಿನೀ, ಗಿನೀ-ಬಿಸೌ, ಗಯಾನಾ, ಹೋಲಿ ಸೀ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸಾಲೆಂಡ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜೋಡಾನ್, ಕಜಕಸ್ತಾನ್, ಕುವೆತ್, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಲಾವ್‌ ಪೀಪಲ್ ದೆಮೊಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲೆಸೋಥೋ, ಲ್ಯಾಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲೀಕ್ ಟನ್‌ಸ್‌ನ್, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್‌, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಲಾವಿ, ಮಲ್ಲೀವ್, ಮಾಲಿ, ಮಾಲ್ವಿ, ಮಾರಿಟೆನಿಯ, ಮಾರಿವನ್, ಮೆಕ್ಕಿಕೋ, ಮಂಗೋಲಿಯ, ನಮೀಬಿಯ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನ್ಯೆಡರ್, ನ್ಯೆಡೀರಿಯ, ನಾವೆ, ಓಮನ್, ಪಾನಮಾ, ಪರಗ್ನೆ, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪೋಲೆಂಡ್, ಪೋಚುಂಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೂರಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ತೊಮ್, ರೋಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯಾನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ರ್ಯಾಂಡಾ, ಸೈಂಟ್ ಕಿಟ್‌ ಅಂಡ್ ನೆವಿಸ್, ಸೈಂಟ್ ಲುಸಿಯಾ, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೇನಡಿನ್ಸ್, ಸಮೋಆ, ಸ್ವಾನ್‌ಮೆರಿನೋ, ಸೆನ್‌ಗಾಲ್, ಸೈಪ್ರಸ್, ಸಿಯರಾಲಿಟ್ನ್, ಸೈಲ್ವಾಕಿಯ, ಸೈಲ್ವಿನೇನಿಯ, ಸಾಲೋಮನ್ ಬಿಲೆಂಡ್, ಸೆತ್ತಾ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಸೈನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವಾಜಿಲಾಂಡ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲೆಂಡ್, ತಜಕಿಸ್ತಾನ್, ದಿ ಫಾರು ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗ್ಲೋ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ತುರ್ಕಿ ಮೆನಿಸ್ತಾನ್, ತುವಲು, ಉಗಾಂಡಾ, ಉತ್ತೀನ್, ಯುನ್ಯೆಟ್‌ಡ್ ಅರಬ್ ಎಮಿರೇಟ್, ಯುನ್ಯೆಟ್‌ಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂಜಾನಿಯ, ಉರುಗ್ನೆ, ಉಜ್ಜೀಕಿಸ್ತಾನ್, ವ್ಯಾನುಅಟ್, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆರ್ಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನ್‌ಗ್ಲೋ), ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಜ್.
37. ಸಶಸ್ತ್ರ ಘಾಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್ಕೋದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿರುವ ನಿಯಮಗಳ ಸಹಿತ, ಮತ್ತು ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಶಿಶ್ವಾಚಾರ ಮತ್ತು ಸಮೈಳನದ ನಿಣಂಯಗಳು (1954) ಇವುಗಳು ಮಾನವಿಕ ಶಾಸನದ ಭಾಗಗಳಾಗಿವೆಯೆಂದು ಕೆಲವು ಸಂಶೋಧಕರು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

38. 1863ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ತಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ತಿನ, ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ತಿನೆಂಟ್ ಸಂಘಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ತಿನ ಮತ್ತು ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ತಿನೆಂಟ್ ಸಂಘಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ತಿನ ಮತ್ತು ರೆಡ್‌ಕ್ರಿಸ್ತಿನೆಂಟ್ ಚಳುವಳಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಏ.ಸಿ.ಆರ್.ಸಿ.ಗೆ 1917, 1944 ಮತ್ತು 1963 ರಲ್ಲಿ ನೋಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
39. ಇದರ ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನ ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್‌ನ ದ ಹೇಗೆನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 1993ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು.
40. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ, ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮೇಲಿನ ಒಡಂಬಡಿಕ (1954ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ (1967ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ) ಎರಡನ್ನೂ 123 ದೇಶಗಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದವು: ಅಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಅಲ್ಫ್ರೇರಿಯ, ಅಂಗೋಲಾ, ಅಂಟಿಗ್ನ್ಯಾ ಅಂಡ್ ಬಿಂಡ್‌ಡಾ, ಅಜೆಂಟ್‌ಎನ್‌ನಾ, ಅಮೆಂನಿಯ, ಅಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಅಜೆರ್‌ಬ್ಯಾಚಾನ್, ಬಹಾಮಾನ್, ಬೆಲ್ಲ್ಯಾಯಂ, ಬೆಲ್ಚ್‌, ಬೆನಿನ್, ಬೋಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಂಗೋಲಿನ, ಬೋಟ್ಸ್‌ವಾನಾ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬಲ್ಗೇರಿಯ, ಬುಕೆನಾ ಫಾಸೋ, ಬುರುಂಡಿ, ಕಾಂಚೋಡಿಯ, ಕ್ಯಾಮೆರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಅಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಚಾಡ್, ಚೆಲಿ, ಚೈನ್, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಕೋಟ್‌ಡೆಮಾಯ್ (ಖವರಿ ಕೋಸ್ಟ್), ಕ್ರಾವೇಷಿಯ, ಸ್ವೆಪ್ನಾ, ಲೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್‌ಕ್ರೋಂ, ಡಿಕ್ಟಿಚೌಟಿ, ದಾಮಿನಿಕಾ, ದಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಜಿಪ್ಪ್, ಎಲ್ ಸ್ಲ್ಯಾಡೋರ್, ಈಕ್ಸ್‌ಟೊರೇರಿಯಲ್ ಗಿನೀ, ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ, ಫೆಡಿ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರ್ಯಾಂಬಿಯನ್, ಗ್ರ್ಯಾಂಬಿಯನ್, ಗ್ರ್ಯಾಂಬಿಯನ್, ಜಮ್‌ನಿ, ಫಾನಾ, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರ್ಯಾಂಬಿಯನ್, ಗಿನೀ, ಗಿನೀ-ಬಿಸೌ, ಹೃಟಿ, ಹೋಲಿ ಸೀ, ಹಾಂಡುರಾನ್, ಹಂಗೇರಿ, ಐಸ್‌ಲೆಂಡ್, (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್) ಇರಾನ್, ಐಲೆಂಡ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ತ್ರಾ, ಜಪಾನ್, ಕೆನ್ಯಾ, ಲೆಸೋಥೋ, ಲ್ಯೆಬೀರಿಯ, ಲೀಕ್ ಟನ್‌ಸ್ಟೀನ್, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರೋ, ಮಲಾವಿ, ಮಾಲಿ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮೆರಾಕ್‌ಷ್ಯಾ, ಮೊಜಾಂಬಿಕ್, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ನ್ಯೇಡರ್, ನ್ಯೇಡೇರಿಯ, ನಾಡೆ, ಪಾನಮಾ, ಪಾಪುವಾ ನ್ಯೂಗಿನೀ, ಪರಗ್ನೆ, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪ್ನ್ಯಾ, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚೆಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರೋಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯಾನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ರ್ಯಾಂಡ್, ಸಮೋಆ, ಸಾಬ್‌ಕೋಮೆ ಅಂಡ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪೆ, ಸೆನ್‌ಗಾಲ್, ಸ್ವೇಷ್ತಿನ್, ಸಿಯೆರಾಲೀಂಬ್, ಸ್ಮೂರಾಕಿಯ, ಸ್ಮೂರೇನಿಯ, ಸಾಲೋಮನ್ ಐಲೆಂಡ್, ಸೋಮಾಲಿಯ, ಸೋತ್ ಅಫ್ರಿಕಾ, ಸ್ವೇನ್, ಸೂಡಾನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ತಡಕ್ಸುನ್ನಾ, ದಿ ಫಾಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗ್, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಟಕ್ಕಿ, ತುವಲು, ಉಗಾಂಡಾ, ಯುನ್ಯೇಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನ್ಯೇಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಿಂಜಾನಿಯ, ಉರುಗ್ನೆ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನ್‌ಗ್ಲೂ), ರುಫ್ರೇ, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಬ್. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿರುವುವು: ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮೊನಾಕೋ, ನಮಿಂಬಿಯ, ಸ್ವಿಂಟ್‌ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್.

ಶಿಶ್ವರೂಪನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿರುವುವು: ಕೇಪೊವಡೆ, ಸ್ಕೂಲ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಅಥ ಅಮೇರಿಕ ಮತ್ತು ವನಿಷ್ಯಯೆಲು.

41. ಯು.ಎನ್.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಆರ್.ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ 1954 ಮತ್ತು 1981 ರಲ್ಲಿ ನೋಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮನ್ವತ್ವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
42. ಯು.ಎನ್.ಹೆಚ್.ಸಿ.ಆರ್. ಆ ರೀತಿಯ ನೆರವನ್ನು ಅಜೆರೊಬ್ಬೆಜಾನ್, ಚೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋವಿನ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ತಜಿಕಿಸ್ತಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿದೆ.
43. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ರಾಯಭಾರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಒಂಬಾರವರ ಹೇಳಿಕೆ.
44. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಆಫ್ಲಿಕಾದ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಒಂಬಡಿಕೆಗೆ ನಲವತ್ತೂರು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿದ್ದವು: ಅಲ್ಫ್ರೆಡಿಯ, ಅಂಗೋಲಾ, ಬೆನಿನ್, ಬೊಟ್ಸ್ವಾನಾ, ಬುಕಿಂಗ್ ಫಾಸ್ಲೋ, ಬುರುಂಡಿ, ಕ್ಯಾಮೆರೂನ್, ಕೇಪೊವಡೆ, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ಲಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಡಾಡ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೆಂಪ್ಲೆಟೋರಿಯಲ್ ಗಿನೀ, ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ, ಗ್ರಾಬಾನ್, ಗ್ರಾಂಬಿಯ, ಫಾನ್ನಾ, ಗಿನೀ, ಗಿನೀ-ಬಿಸೌ, ಕೆನ್ಯಾ, ಲೆಸೊಥೋ, ಲ್ಯೇಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಮಲಾವಿ, ಮಾಲಿ, ವಾರಿಟೇನಿಯ, ಮೊಜಾಂಬಿಕ್, ನೈಜರ್, ನೈಜೀರಿಯ, ರ್ಯಾಂಡ್, ಸೆನ್‌ಗಾಲ್, ಸೈಪ್ರೇ, ಸಿಯೆರಾಲೀಟನ್, ಸೌತ್ ಆಫ್ಲಿಕ್, ಸೂಡಾನ್, ಸ್ಕೂಲ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್, ಟೋಗೋ, ಟ್ರಿನಿಟಿಯ, ಉಗಾಂಡಾ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಥ ಟಾಂಜಾನಿಯ, ರ್ಯಾಂಡ್, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಬ್.
45. 1994 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏವತ್ತೆದರಷ್ಟು ದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನಾಗಿತ್ತು.
46. ಜೂನ್ 1994ರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಆದೇಶಗಳೂ (ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ) ಮತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕು ದೇಶೀಯ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ನಿವೇಶಾಧಾರಿತ ಆದೇಶಗಳೂ ಇದ್ದವು.
47. 1993 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದು ಮೂವತ್ತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಕಾಣೆಯಾಗುವಿಕೆಯು 5,523 ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿತ್ತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993 ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯತಂಡದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 33,843.
48. ಆಫ್ರಿಕಾನ್‌ಸ್ತ್ರೋನ್, ಕ್ರಾಬಾ, ಹೈಟಿ, (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಅಥ) ಇರಾನ್, ಇರಾಕ್, ಮೈನಾಮೋರ್, ರ್ಯಾಂಡಾ ಮತ್ತು ಮೊದಲೆನ ಯುಗೋಸ್ತಾವಿಯ.
49. ಕೆಂಪ್ಲೆಟೋರಿಯಲ್ ಗಿನೀ ಸಸ್ನೇಹೀ ಮತ್ತು ರ್ಯಾಂಡ್ ಸೇರಿದಂತೆ, ದಕ್ಕಿಣ ಆಫ್ಲಿಕಾದ ಮೇಲೂ ಸಹ ಒಂದು ಕಾರ್ಯತಂಡವಿತ್ತು, ಆಕ್ರಮಿತ ಅರಬ್ ಭೂಭಾಗದ ಜನರ ಪೂರ್ವಾಂತರ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತನಿಖೆ ಪೂರ್ವಾಂತರ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಮಿತಿ, ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಜನರ ಪೂರ್ವಾಂತರ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಿನಲಾಗದ ಪಕ್ಕಗಳ ಚಲಾವಣೆಯ ಮೇಲೆನ ಸಮಿತಿ - ಇವೂ ಇದ್ದವು.

50. 1994 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಯುಗೋಽಸ್ತಾವಿಯದ ಮೇಲಿನ ವಿಶೇಷ ಸಾಮರಸ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಗ್ರಿಬಾನಲ್ಲಿ (ಕೊವೇಷಿಯ) ಅಂಥ ಆರು ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದರು.
51. ವಿಯೆನ್ನಾ ಫೋಷನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ; ಪರಿಷ್ಕೀರ್ತಿ 18.
52. ಒರ್ನ್‌ ಅಯಲ್‌-ಲ್ಯಾಸ್‌ (ಕ್ಷಕ್ಕಿದಾರ್) ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮೊದಲ ರಾಯಭಾರಿಯಾದರು.
53. ಈ ನಂತರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಉದ್ದಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಹತ್ತೊಳಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಯಭಾರಿ ಒರುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡರು. ಜೂನ್ 1994 ರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಜತೆ ಸಂಧಾನದ ನಂತರ ಬುರುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸೇವೆ, ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ತರಬೇತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡ ಒಂದು ವಿಸ್ತೃತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನೇರಪು ಸೀದಲು ಒಂದು ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
54. ಆ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ - ಕಾಂಚೋಡಿಯ, ಬುರುಂಡಿ, ಮಾಲಾವಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
55. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಯುಸೆನ್‌ಖ್ರೋ ಒದಂಬಡಿಕೆಗೆ ಎಂಬತ್ತೆದು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಂದ್ದುಪ್ರ: ಆಲ್ಫ್ರೆಸಿಯ, ಅಲ್ಟ್ರೇರಿಯ, ಅಜೆಂಟ್‌ಎನ್‌, ಅಮೇರಿಸಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಬಬ್ಡಾಮೋಸ್, ಬೆಲೂರ್, ಬೆಲ್ಜ್, ಬೆಸ್ನ್, ಚೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚ್‌ಗೋವಿನ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬುಸ್ನೆ ದರಸ್ಸುಲಂ, ಬಲ್ತ್ರೇರಿಯ, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಚಿಲ್, ಚೈನಾ, ಕಾಂಗೊ, ಕೋಸ್ಪ್ರಿಕ್, ಕೊರ್ಮೇಷಿಯ, ಕ್ರೂಬಾ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಭೈಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್‌ಕ್ರೋ, ಡಾಮಿಸಿಕ್, ಡಾಮಿಸಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಕ್ಷಕ್ಕಿದಾರ್, ಕ್ಷಾಜಿಪ್ಪ್, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜಾರ್ಡಿನಿಯ, ಜಮ್‌ಸೆನ್, ಗ್ರಾಮೀಣಾಲ್ಯಾ, ಗಿನ್‌, ಹಂಗೇರಿ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, (ಇನ್ನಾರ್ಮ್‌ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್) ಇರಾನ್, ಇರಾಕ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲ್, ಜೋಡಾಂನ್, ಕುವೈತ್, ಕಿರಿಸ್ತಾನ್, ಲೆಬನಾನ್, ಲೈಬೀರಿಯ, ಲೆಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಿಂದರಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ಡ, ಮದಗಾಸ್ಕರ್, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಫ್ನ್, ಮಂಗೋಲೀಯ, ಮೊದಾಕ್‌ಕ್ರೋ, ನ್ಯೂಜೆಲೆಂಡ್, ಸಿಕಾಗುಂ, ಸೈಜರ್, ಸೈಜೀರಿಯಾ, ನಾವೆ, ಮಾನಮಾ, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚೆರ್‌ಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ವೋಂ, ರೊಮೇಸಿಯ, ರಷ್ನ್‌ನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರಿನ್‌ಡಿನ್‌, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯ, ಸೆನ್‌ಗಾಲ್, ಸಿಯೆಡಾ ಲೈನ್, ಸೈಂಹಾಕಿಯ, ಸೈಲ್ವಿಯನ್‌ಸಿಯ, ಸಾಲೋಮನ್, ಐಲೆಂಡ್, ಸೈನ್, ಶ್ರೇಲಂಕಾ, ಸ್ವಾಜಿಲಾಂಡ್, ಸ್ಲೈಡನ್, ಟಿಬಕೆಸ್ತಾನ್, ಟುನ್‌ಸೀಶಿಯ, ಉಗಾಂಡಾ, ಉಕ್ರೇನ್, ಯುಸ್ತ್ರೆಟ್‌ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್, ಯುಸ್ತ್ರೆಟ್‌ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂಡಾಸಿಯ, ಪೆಸ್ಸ್‌ಬ್ರೂಯೆಲ್, ಪೆಟ್ರಿಟ್‌ಬ್ರೂ, ಯುಗೋಽಸ್ತಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನ್‌ಗೊ).

56. 1962 ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು 1968 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ, ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯ ಉದ್ಘಾವಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಕೆಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸಾಫಿಸುವ ಯುನಿಸೋಎ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ, 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಧ್ಯಾಃ ಅಜೆಂಟ್‌ನೆ, ಆಸ್ಕ್ರೋಲಿಯ, ಬುನ್ಯ ಡರುಸ್ಸಲಂ, ಕೋಸ್ಪರಿಕಾ, ಸೈಪ್ರಸ್, ದೆನ್ಕಾರ್ಡ್, ಕ್ರಾಮಿನಿಕಾ, ಈಜಿಪ್ಪ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜಮ್‌ನಿ, ಗ್ರಾಟೆವೊಲಾ, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜೋಡಾನ್, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಾಲ್ವಾ, ಮೊರಾಕ್ಸೋ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನೈಜರ್, ನಾವೆಂ, ಪಾನಮಾ, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪೋಚುಂಗಲ್ ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್ಸ್, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸಾಲೋಮನ್ ಏಲೆಂಡ್ಸ್, ಸೈನ್, ಉಗಾಂಡಾ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್, ವಿಯಂತ್ರ್.
57. ಕಲಾವಿದರ ಸಾಫಿಸುವಾನದ ಮೇಲಿನ ಶಿಫಾರಸು (1980), ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ (1952; 1971ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕಾರ) ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಶೋಧಕರ ಸಾಫಿಸುವಾನದ ಮೇಲಿನ ಶಿಫಾರಸು (1974).
58. ಐ.ಎಲ್.ಎ.ಎ. 1969 ರಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು.
59. ಆಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಅಂಡೋರಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಬೆಲ್ಲೀರಿಯ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಭೇಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್ಕಾರ್ಡ್, ಎಸ್‌ಕ್ರೋನಿಯ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜಮ್‌ನಿ, ಗ್ರಾಟೆವೊಲಾ, ಇಟಲಿ, ಲಾಟ್‌ರಿಯ, ಲೇಕ್‌ಟನ್‌ಸ್ಪೀನ್ಸ್, ಲಿಫುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಸೆಂಬಗ್ರಾ, ಮಾಲ್ವಾ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನಾವೆಂ, ಪೋಲೆಂಡ್, ಪೋಚುಂಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ವೋವಾ, ರೊಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸ್ವಾನ್ ಮೆರಿನೋ, ಸೊಲ್ವಾಕಿಯ, ಸೊಲ್ವಾವೇನಿಯ, ಸೈನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ದಿ ಫಾಮ್‌ರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟರ್ಕಿ, ಉಕ್ರೇನ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್.
60. ಆಂಡೋರಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಬೆಲ್ಲೀರಿಯ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಭೇಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್ಕಾರ್ಡ್, ಎಸ್‌ಕ್ರೋನಿಯ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜಮ್‌ನಿ, ಗ್ರಾಟೆವೊಲಾ, ಇಟಲಿ, ಲೇಕ್‌ಟನ್‌ಸ್ಪೀನ್ಸ್, ಲಿಫುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಸೆಂಬಗ್ರಾ, ಮಾಲ್ವಾ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನಾವೆಂ, ಪೋಲೆಂಡ್, ಪೋಚುಂಗಲ್, ರೊಮೇನಿಯ, ಸ್ವಾನ್ ಮೆರಿನೋ, ಸೊಲ್ವಾಕಿಯ, ಸೊಲ್ವಾವೇನಿಯ, ಸೈನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್, ಟರ್ಕಿ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್.
61. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಇವ್ವತ್ತು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಧ್ಯಾಃ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಬೆಲ್ಲೀರಿಯ, ಸೈಪ್ರಸ್, ದೆನ್ಕಾರ್ಡ್, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜಮ್‌ನಿ, ಗ್ರಾಟೆವೊಲಾ, ಇಟಲಿ, ಲಕ್ಸೆಂಬಗ್ರಾ, ಮಾಲ್ವಾ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನಾವೆಂ, ಪೋಚುಂಗಲ್, ಸೈನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಟರ್ಕಿ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್.

62. 1963ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಓ.ಎ.ಯು. 1996ರ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏವತ್ತೂರು ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡಿತ್ತು: ಅಲ್ಲೇರಿಯ, ಅಂಗೋಲಾ, ಬೆನಿನ್, ಬೊಟ್ಟೊವಾನಾ, ಬುಕೆನಾ ಫಾಸೋ, ಬುರುಂಡಿ, ಕ್ಯಾಮೆರೂನ್, ಕೇಪ್‌ವೆಡೆಂ, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಡೂಡ್, ಕೊಮೋರೋಸ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್‌ (ಇವರಿ ಕೋಸ್), ದ್ವಿಭೋಟಿ, ಈಡಿಪ್ರ್ಯೂ, ಈಕ್ಸ್‌ಟೋರಿಯಲ್‌ ಗಿನೀ, ಎರಿಟ್ರಿಯ, ಗ್ಯಾಬಾನ್, ಗ್ಯಾಂಬಿಯ, ಘನಾ, ಗಿನೀ, ಗಿನೀ-ಬಿಸೌ, ಕೆನ್ಯಾ, ಲೆಸೊಥೋ, ಲೈಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಾಲಾವಿ, ಮಾಲಿ, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೊಜಾಂಬಿಕ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೈಜರ್, ನೈಜೀರಿಯಾ, ರಾಫಿಂಡಾ, ಸಾಬ್ಕೋಮೆ ಅಂಡ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪೆ, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸೈಷೆಲ್ಸ್, ಸಿಯರಾಲೀಟ್ನ್, ಸೋಮಾಲಿಯ, ಸೌತ್ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಸೂಡಾನ್, ಸ್ವಾಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಟೋಗ್, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಉಗಾಂಡಾ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂಜಾನಿಯ, ರೆಸ್ಯೂರ್, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಬ್ಬೆ. ಅಂತೆಯೇ ಓ.ಎ.ಯು. ಯಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದ್ದ ಸಹರಾವಿ ಅರಬ್ ದೇಶೊಕ್ರೂಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ (ಮೊರಾಕ್‌ಎಂಎಂ 1984 ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಅಮಾನತ್ತುಗೊಳಿಸಿತು).
63. ಅಲ್ಲೇರಿಯ, ಅಂಗೋಲಾ, ಬೆನಿನ್, ಬೊಟ್ಟೊವಾನಾ, ಬುಕೆನಾ ಫಾಸೋ, ಬುರುಂಡಿ, ಕ್ಯಾಮೆರೂನ್, ಕೇಪ್‌ವೆಡೆಂ, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಡೂಡ್, ಕೊಮೋರೋಸ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್‌ (ಇವರಿ ಕೋಸ್), ದ್ವಿಭೋಟಿ, ಈಡಿಪ್ರ್ಯೂ, ಈಕ್ಸ್‌ಟೋರಿಯಲ್‌ ಗಿನೀ, ಗ್ಯಾಬಾನ್, ಗ್ಯಾಂಬಿಯ, ಘನಾ, ಗಿನೀ, ಗಿನೀ-ಬಿಸೌ, ಕೆನ್ಯಾ, ಲೆಸೊಥೋ, ಲೈಬೀರಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಾಲಾವಿ, ಮಾಲಿ, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೊಜಾಂಬಿಕ್, ನಮೀಬಿಯ, ನೈಜರ್, ನೈಜೀರಿಯಾ, ರಾಫಿಂಡಾ, ಸಹರಾವಿ ಅರಬ್ ದೇಶೊಕ್ರೂಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಸಾಬ್ಕೋಮೆ ಅಂಡ್ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪೆ, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸೈಷೆಲ್ಸ್, ಸಿಯರಾ ಲೆಟ್ನ್, ಸೋಮಾಲಿಯ, ಸೂಡಾನ್, ಸ್ವಾಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಟೋಗ್, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಉಗಾಂಡಾ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂಜಾನಿಯ, ರೆಸ್ಯೂರ್, ಜಾಂಬಿಯ, ಜಂಬಾಬ್ಬೆ.
64. ಜುಲೈ 1994 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಫ್ರಿಕಾ ಹೊರಗಿನ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಂದ 100 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೂರುಗಳು ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡಿದ್ದವು.
65. 1994 ರಲ್ಲಿ ಏವತ್ತೇರಡು ಅಂಥಾ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವರದಿಯಾಗಿದ್ದವು.
66. ಇದನ್ನು 20ದೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ - 1994 ರಲ್ಲಿ ಮಲಾವಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ವರದಿಯಾದಾಗ.
67. ಓ.ಎ.ಎಸ್. 1890 ಅಮೇರಿಕಾ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಘವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಫನೆಗೊಂಡು, ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು 1948 ರಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘಟನೆ ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

68. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದರೆ: ಅಂಟಿಗ್ಲೋ ಮತ್ತು ಬಬುಡಾ, ಅಜೆಂಟ್‌ನ್ನಾ, ಬಹಾಮಾಸ್, ಬಬುಡಾಸ್, ಬೆಲಿಜ್, ಬೊಲಿವಿಯ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಕೆನಡಾ, ಚೆಲಿ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಡಾಮಿನಿಕಾ, ಡಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಸ್ಟರ್‌ಡಾರ್, ಎಲ್‌ ಸಲ್ವಡೋರ್, ಗ್ರೆನಾಡಾ, ಗ್ರೂಟೆಮಾಲಾ, ಗಯಾನಾ, ಹೈಟಿ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಜಮ್‌ಕಾ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ನಿಕರಾಗುವಾ, ಮಾನಮಾ, ಪರಗ್ನೀ, ಪೆರು, ಸೈಂಟ್‌ಕಿಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ನೆವಿಸ್, ಸೈಂಟ್ ಲುಸಿಯಾ, ಸೈಂಟ್ ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಗ್ರೆನಡಿನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಟ್ರೈನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೋ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಸೈಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಮೇರಿಕ, ಉರುಗ್ನೀ, ವೆನಿಜ್‌ಯೆಲಾ, ಕ್ಯಾಬಾ. 1962 ರಲ್ಲಿ ಓ.ಎ.ಎಸ್. ಕ್ಯಾಬಾ ಸರ್ಕಾರದ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಅಮಾನತ್ತುಗೊಳಿಸಿತು. ಆದರೆ ಕ್ಯಾಬಾ ಓ.ಎ.ಎಸ್. ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಲ್ಲ. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂತರ-ಅಮೇರಿಕ ಆಯೋಗ ಈಗ ಕ್ಯಾಬಾದೊಳಗಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಕುರಿತು ಉಸ್ತುವಾರಿ ನಡೆಸಿ ವರದಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
69. ಆ ರೀತಿಯ ಪರಘಾನಿಗೆಯನ್ನು ಅಜೆಂಟ್‌ನ್ನಾ, ಚೆಲಿ, ದಿ ಡಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಎಲ್‌ ಸಲ್ವಡೋರ್, ಹೈಟಿ, ಗ್ರೂಟೆಮಾಲಾ ಮತ್ತು ಸುರಿನಾಮ್ ದೇಶಗಳು ನೀಡಿವೆ.
70. 31 ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಅಮೇರಿಕಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಇವ್ವತ್ತೆದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದವು: ಅಜೆಂಟ್‌ನ್ನಾ, ಬಬುಡಾಸ್, ಬೆಲಿವಿಯ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಚೆಲಿ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಡಾಮಿನಿಕಾ, ಡಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಈಸ್ಟರ್‌ಡಾರ್, ಎಲ್‌ ಸಲ್ವಡೋರ್, ಗ್ರೆನಾಡಾ, ಗ್ರೂಟೆಮಾಲಾ, ಹೈಟಿ, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಜಮ್‌ಕಾ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ನಿಕರಾಗುವಾ, ಮಾನಮಾ, ಪರಗ್ನೀ, ಪೆರು, ಸುರಿನಾಮ್, ಟ್ರೈನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೋ, ಉರುಗ್ನೀ, ವೆನಿಜ್‌ಯೆಲಾ.
71. 31 ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆಧಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಮೇರಿಕಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಏಳು ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗಳು ದೊರಕಿದ್ದವು: ಈಸ್ಟರ್‌ಡಾರ್, ಎಲ್‌ ಸಲ್ವಡೋರ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಪಾನಮಾ, ಪೆರು, ಸುರಿನಾಮ್, ಉರುಗ್ನೀ.
72. 1975ರಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆದು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿದ್ದವು. 1966ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತಾಲ್ಕು ದೇಶಗಳಿದ್ದವು: ಆಲ್‌ನೀಯ, ಅಮೆರ್‌ನೀಯ, ಅಸ್ಟ್ರೀಯ, ಅಜೆರ್‌ಬ್ಯಾಜಾನ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್‌ಯಂ, ಬೋಸ್ನಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚ್‌ಗೋವಿನ, ಬಲ್‌ರೀಯ, ಕೆನಡಾ, ಕ್ರೋವೇಷಿಯ, ಸ್ವೇಪ್ರಸ್, ಭೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಡೆನ್‌ಕ್ರಾಡ್, ಎಸ್‌ಲ್ಯೂನೀಯ, ಫೀನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜಮುನ್, ಜಾಬಿಡ್‌ಯ, ಗ್ರೀಸ್, ಹೋಲಿ ಸೀ, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಇಲೆಂಡ್, ಇಟಲಿ, ಕಜಿಸ್‌ನ್‌ನ್, ಕಿಗಿಸ್‌ನ್‌ನ್, ಲಾಟ್‌ಯ, ಲೇಕ್‌ಟನ್‌ಸ್‌ಪೀನ್, ಲಿಥುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಸ್‌ಂಬಗ್‌, ಮಾಲ್ವಾ, ಮೊನಾಕೋ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್, ಹಾವೆ, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚುಡ್‌ಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲ್ವೋವಾ, ರೊಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸ್ವಾನ್ ಮೆರನೋ, ಸ್ಲೋವಾಕಿಯ, ಸ್ಲೋವೆನಿಯ, ಸ್ವೇನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್‌ಲೆಂಡ್, ತಜಿಸ್‌ನ್‌ನ್, ದಿ ಫಾರ್ಮೆರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಸ್‌ಸಿಡೋನಿಯ, ಟರ್ಕಿ, ತುಕ್ಕಾರ್‌ಮೆನಿಸ್‌ನ್‌ನ್, ಉಕ್ರೇನ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಂಡ್‌ವ್,

- ಯುನ್ನೆಟ್‌ಡ್ರೋ ಸ್ಪೇಚ್‌ ಆಫ್ ಅಮೇರಿಕ, ಉಚ್ಚೈಸ್ತನ್‌, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಂಯ ಅಂಡ್ ವಾಂಟೆನೆಗ್ಲೋ; ಸದಸ್ಯತ್ವ ಅವಾನತ್ತುಗೊಂಡಿದೆ).
73. ವಿಯನ್ನಾ ಫೋಷನ್ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ನೋಡಿರಿ (ಪರಿಷ್ಕೇದ 38).
  74. 20ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993 ರ ಮಹಾಧಿವೇಶನದ ನಿಣಾಯ 48/126.
  75. ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಮೇರಿಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರವನ್ನು 31 ಮೇ 1995ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪಾನಮಾ, ಉರುಗ್ನೆ, ವನಿಜ್ಯಯೆಲು, - ಈ ಮೂರು ದೇಶಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದ ಅದು ಇನ್ನೂ ಜಾರಿಗೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.
  76. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ, ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಯೂರೋಪ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ನಂ. ೬೯ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟತ್ವಾಲ್ಪು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಧ್ಯಾಃ ಅಂಡೋರಾ, ಆಸ್ಟ್ರೀಯ, ಭೇಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್‌ಕ್ರಾಟ್, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಹಂಗೇರಿ, ಏಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಏಲೆಂಡ್, ಇಟಲಿ, ಲೋಟನ್‌ಸ್ವೀನ್, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾ, ವಾಲ್ಯೂ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್, ನಾವೆ, ಪ್ರೋಟ್‌ಗಲ್, ರೋಮೇನಿಯ, ಸ್ವೀನ್ ಮೆರ್ನೋ, ಸ್ಲೋವಾಕಿಯ, ಸ್ಲೋವೆನಿಯ, ಸ್ವೀನ್, ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಿಟ್‌ಲೆಂಡ್.
  77. ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ, ಗುಲಾಮಿ ಖ್ಯಾಪಾರದ ಮತ್ತು ಗುಲಾಮಗಿರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಆಚರಣೆಗಳು ಪದ್ಧತಿಗಳ ರದ್ದುತ್ತಿ ಪೂರಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 30 ಏಪ್ರಿಲ್ 1957 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿತು ಮತ್ತು 31 ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ 114 ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿಧ್ಯಾಃ ಆಫ್ರಾನಿಸ್ತಾನ, ಆಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಆಲ್ಯೇರಿಯ, ಆಂಟಿಗ್ನ್ ಅಂಡ್ ಬಬುಂಡಾ, ಆಜೆಂಟ್‌ನ್‌ನಾ, ಆಸ್ಟ್ರೀಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೀಯ, ಬಹಾಮಾಸ್, ಬಹ್ರೇಯ್, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ್, ಬಬ್‌ಡೋಸ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್‌ಯಂ, ಬೋಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ನಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚ್‌ಗೋವಿನ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬ್ರೆಗ್ರೆರಿಯ, ಕಾಂಬೋಡಿಯ, ಕ್ಯಾಮೆರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಸೆಂಟ್‌ಲ್ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಚಿಲಿ, ಕಾಂಗ್ರೋ, ಕೋಟ್‌ಡೊಯಾರ್‌ (ಬರಿ ಕೋಸ್), ಕ್ರೊವೇಷಿಯ, ಕ್ರೂಬಾ, ಸ್ವೆಪ್ನ್‌ಸ್, ಭೇಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್‌ಕ್ರಾಟ್, ದ್ವಿಬೌಡಿ, ಡಾಮಿನಿಕಾ, ಡಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಜಿಪ್ಪ್, ಇಧಿಯೋಪಿಯಾ, ಫಿಡಿ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರಾಡ್‌ವೊಲ್‌, ಗ್ರಿನ್‌, ಹೈಟ್, ಹಂಗೇರಿ, ಏಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಇಂಡಿಯ, (ಇಸ್ಲಾಮಿಕ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್) ಇರಾನ್, ಇರಾಕ್, ಏಲೆಂಡ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಮ್‌ಕಾ, ಜೋಡಾನ್, ಕುವೈತ್, ಲಾವ್‌ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಡೆಮೊಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್‌ಯಿಯ, ಲೆಸ್ಲಾಥ್‌, ಲೆಟಿಯನ್ ಅರಬ್‌ ಜರ್ಮಾನಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾ, ಮಡಗಾಸ್ಕರ್, ಮಲಾಪಿ, ಮಲೇಷಿಯ, ಮಾಲ್, ಮಾಲ್ಯಾ, ಮಾರಿಟೇಸಿಯ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಮಂಗೋಲಿಯ, ಮೊರಾಕ್ಸ್, ನೇವಾಳ್, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಿಕರಾಗುವಾ, ಸ್ವೇಜರ್, ಸ್ವೇಜೀರಿಯ, ನಾವೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಟ್‌ಗಲ್, ರೋಮೇಸಿಯ, ರಷ್ನ್‌ನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸ್ವೇಂಟ್ ಲುಸಿಯಾ, ಸ್ವೇಂಟ್ ಪಿಸ್‌ಎಂಟ್ ಅಂಡ್ ಏ ಗ್ರಂಡಿನ್, ಸ್ವೀನ್‌ಮೆರ್ನೋ, ಸೊದ ಅರೇಬಿಯ, ಸೆನ್‌ಗಾಲ್, ಸ್ವೇಷ್ಲ್‌, ಸೆಯೆರಾ ಲೀನ್‌ನ್, ಸಿಂಗಪೂರ್, ಸ್ಲೋವಾಕಿಯ, ಸ್ಲೋವೆನಿಯ, ಸಾಲೋಮನ್ ಏಲೆಂಡ್, ಸ್ವೀನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸೂಡಾನ್, ಸುರಿನಾಮ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್‌ಲೆಂಡ್, ಸೀರಿಯನ್ ಅರಬ್

ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದಿ ಫಾರ್ಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗೊ, ಟ್ರಿನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೊ, ಟ್ರಿನಿಡಿಯ, ಟಕ್ಸಿ, ಉಗಾಂಡಾ, ಉಕ್ರೈನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಟಾಂజಾನಿಯ, ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಅಮೇರಿಕ, ಯುಗೋಸ್ಲವ್‌ವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲ್ರು), ರೆಪ್ರೀ, ಜಾಂಬಿಯ.

78. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಖ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರರ ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಒದಂಬಡಿಕೆ 1951 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದ್ದ 31 ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೇಶಗಳು ಅರಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದವು: ಆಫ್ರಿನಿಸ್ತಾನ, ಆಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಆಲ್ಫ್ರೆರಿಯ, ಅಜೆಂಟ್ಸ್‌ನಾ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ್, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲ್ಮೆಯಂ, ಬೋಲಿವಿಯ, ಬೋಸ್ನಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋವಿನ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬಲ್ಗೇರಿಯ, ಬುಕೆನಾ ಫಾಸೊ, ಕ್ಯಾಮರೂನ್, ಸೆಂಟ್‌ಲೂ ಆಫ್ರಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಕಾಂಗೋ, ಕೊವೇಷಿಯ, ಕ್ಯಾಬಾ, ಸ್ವೆಪ್ನ್‌ಸ್, ಭೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಡ್ರಿಬೋಟ್, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಜ್‌ಪ್ರ್, ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ, ಫಿನೊಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗಿನೀ, ಹೈಟ್, ಹಾಂಡುರಾಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಇಂಡಿಯ, ಇರಾಕ್, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜಪಾನ್, ಜೋಡಾಂಡನ್, ಕುವೈತ್, ಲಾವೊ ಪೀಪಲ್ಸ್ ದೆಮೊಕ್ರಾಟಿಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಆರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾ, ಮಲಾವಿ, ಮಾಲಿ, ಮಾರಿಟೇನಿಯ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಮೊರಾಕ್ಸ್‌ಎ, ನೈಜರ್, ನಾವೆ, ಷಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚೆಡಗಲ್, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರೋಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯಾನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸೆನೆಗಾಲ್, ಸ್ವೆರ್ಲ್ಸ್, ಸಿಂಗಪೂರ್, ಸ್ಲಾವಾಕಿಯ, ಸ್ಲೂವೇನಿಯ, ಸೊತ್ತಾ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಸ್ವೇನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸಿರಿಯನ್ ಆರಬ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದಿ ಫಾರ್ಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟೋಗೊ, ಉಕ್ರೈನ್, ವೆನಿಜ್ಯೂಯೆಲಾ, ಯೆಮನ್, ಯುಗೋಸ್ಲವ್‌ವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲ್ರು), ಜಂಬಾಬ್ಬೆ.
79. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಇನ್‌ತರ ಕ್ಲಾರ, ಅವಾನುಪ ಅಥವಾ ಹೀನಾಯ ನಡವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಒದಂಬಡಿಕೆಗೆ ತೊಂಬತಾರು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿದ್ದವು: ಆಫ್ರಿನಿಸ್ತಾನ, ಆಲ್ಫ್ರೆನಿಯ, ಆಲ್ಫ್ರೆರಿಯ, ಆಂಟಿಗ್ನ್ ಅಂಡ್ ಬಬುಡಾ, ಅಜೆಂಟ್ಸ್‌ನಾ, ಅಮೇರಿನಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಬೆಲಾರಸ್, ಬೆಲಿಜ್, ಬೆನಿನ್, ಬೋಸ್ನಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋವಿನ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬಲ್ಗೇರಿಯ, ಬುರುಂಡಿ, ಕಾಂಚೋಡಿಯ, ಕ್ಯಾಮರೂನ್, ಕೆನಡಾ, ಕೇಪೊವೆಡೆ, ಕೊಡ್, ಚಿಲಿ, ಚೈನಾ, ಕೊಲಂಬಿಯ, ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ, ಕೋಟೊಡ್ವಾಯ್ (ಬವರಿ ಕೋಸ್ಟ್), ಕೊರ್ವೇಷಿಯ, ಕ್ಯಾಬಾ, ಸ್ವೆಪ್ನ್‌ಸ್, ಭೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್ಯಾಕ್ರೋ, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಈಜ್‌ಪ್ರ್, ಎಸ್‌ಲ್ಯಾನಿಯ, ಇಥಿಯೋಪಿಯಾ, ಫಿನೊಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜಾಡೆಯ, ಜಮಹಿರಿ, ಗ್ರೀಸ್, ಗ್ರಾಟೆಮಾಲಾ, ಗಿನೀ, ಗಯಾನಾ, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸ್ರೇಲ್, ಇಟಲಿ, ಜೋಡಾಂಡನ್, ಕುವೈತ್, ಲಾಟ್ಟಿಯ, ಲಿಬಿಯನ್ ಆರಬ್ ಜಮಹಿರಿಯ, ಲೀಕ್ ಟಿನೊಸ್‌ನ್, ಲಿಧುವೇನಿಯ, ಲಕ್ಷ್ಯಂಬಗ್ರಾ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮಾರಿಷಸ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಮೊರಾಕ್ಸ್‌ಎ, ನಮೀಬಿಯ, ನೇಪಾಳ್, ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಾವೆ, ಪಾನಮಾ, ಪರಗ್ನೆ, ಪೆರು, ಫಿಲಿಪ್ಪೆನ್ಸ್, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚೆಡಗಲ್,

ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಕೊರಿಯ, ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮಾಲೋಂವಾ, ರೊಮೇನಿಯ, ರಷ್ಯನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸೆನ್ಗಾಲ್, ಸೈಪೆಲ್ಸ್, ಸೊಲ್ವಾಕಿಯ, ಸೊಲ್ವೇನಿಯ, ಸೋಮಾಲಿಯ, ಸೈನ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಟಲೆಂಡ್, ತಜಕಿಸ್ತಾನ್, ಟೋಗ್ಲೋ, ದಿ ಘಾಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟ್ರ್ಯಾನೀಶಿಯ, ಟರ್ಕಿ, ಉಗಾಂಡಾ, ಉಕ್ರೈನ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಸೈಎಸ್ ಆಫ್ ಅಮೇರಿಕ, ಉರುಗ್ನೀ, ಉಚ್ಚಕಿಸ್ತಾನ್, ವೆನಿಜ್ಯೂಯೆಲಾ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲು), ರೆಪ್ರೇ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ, ನಿಗಲ್ ರೋಡ್‌ಯವರ 'ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿತರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡಿರಿ, ಪ್ರಾರಿಸ್/ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್, ಯುನೆಸ್ಕೋ/ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಪ್ರೈಸ್, 1987. ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ನೋಂದವರಿಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರ್ಯಾಚಾರ್ಯಿ 1981 ರಲ್ಲಿ ಸಾಫನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದೂ ಗಮನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಹಂವಾಗಿದೆ.

80. 31 ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಕ್ಲೂರ, ಅಮಾನುಷ ಅಥವಾ ಹೀನಾಯ ನಡವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಒಡಂಬಡಿಕೆ 21 ಮತ್ತು 22ನೇ ಕಲಮಿನದಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ವಿರುದ್ಧದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧಿಕಾರವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಎರಡೂ ಫೋಟೆಗಳನ್ನು ಮೂಲವತ್ತೀಯ ದೇಶಗಳು ಮಾಡಿದ್ದವು: ಅಲ್ಕ್ರೇರಿಯ, ಅಜೆಂಟ್ಸ್‌ನ್ನು, ಆಸ್ಕ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಕ್ರೀಯ, ಬಲ್ಕೀರಿಯ, ಕೆನಡಾ, ಕ್ರೂವೇಷಿಯ, ಸೈಪ್ರಸ್, ದೆನ್‌ಕ್ರೋ, ಈಕ್ಸ್‌ಡಾರ್, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಗ್ರೀಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಇಟಲಿ, ಲೀಕ್ ಟನ್‌ಸ್‌ಸೈನ್, ಲಕ್ಸೆಂಬಗ್ರೆ, ಮಾಲ್ವಾ, ಮೊನಾಕೋ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್, ನಾವೆ, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚುಂಗಲ್, ರಷ್ಯನ್ ಫೆಡರೇಷನ್, ಸೊಲ್ವಾಕಿಯ, ಸೊಲ್ವೇನಿಯ, ಸೈನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಟಲೆಂಡ್, ಟೋಗ್ಲೋ, ಟ್ರ್ಯಾನೀಶಿಯ, ಟರ್ಕಿ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಸೈಎಸ್ ಆಫ್ ಅಮೇರಿಕ, ಉರುಗ್ನೀ, ವೆನಿಜ್ಯೂಯೆಲಾ, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ಲು).
81. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಮಾನುಷ ಅಥವಾ ಹೀನಾಯ ನಡವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಯೂರೋಪ್ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ 29 ದೇಶಗಳು ಭಾಗಸ್ಥರಾಗಿದ್ದವು: ಆಸ್ಕ್ರೀಯ, ಬೆಲ್ಕಿಯಂ, ಸೈಪ್ರಸ್, ಫ್ರೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ದೆನ್‌ಕ್ರೋ, ಫಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಡಮಣಿ, ಗ್ರೀಸ್, ಹಂಗೇರಿ, ಐಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಐಲೆಂಡ್, ಇಟಲಿ, ಲೀಕ್ ಟನ್‌ಸ್‌ಸೈನ್ ಲಕ್ಸೆಂಬಗ್ರೆ, ಮಾಲ್ವಾ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ನಾವೆ, ಪ್ರೋಲೆಂಡ್, ಪ್ರೋಚುಂಗಲ್, ರೊಮೇನಿಯ, ಸ್ವಾನ್ ಮೆರಿನೋ, ಸೊಲ್ವಾಕಿಯ, ಸೊಲ್ವೇನಿಯ, ಸೈನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ಸ್ವಿಟ್ಟಲೆಂಡ್, ಟರ್ಕಿ, ಯುನ್ಯೆಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್.
82. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆ ಅಂತರ-ಅಮೇರಿಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಹದಿಮೂರು ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳಿದ್ದವು: ಅಜೆಂಟ್ಸ್‌ನ್ನು, ಬ್ರೆಜಲ್, ಚೆಲ್, ದಾಮಿನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಎಲ್ ಸಲ್ವಡೋರ್, ಗ್ವಾಟೆಮಾಲಾ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಪಾನಮಾ, ಪರಗ್ನೀ, ಪೆರು, ಸುರಿನಾಮ್, ಉರುಗ್ನೀ, ವೆನಿಜ್ಯೂಯೆಲಾ.

83. ಈ ವಿವರದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರ ರೋಡ್ ಉತ್ತರಗ್ರಂಥದ ಟಿಪ್ಪಣಿ 67 ರಲ್ಲಿ ದೂರಕ್ಕೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.
84. ಅಪರಾಧಗಳ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಏಳನೇ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಮಿಲಾನ್, ಇಟಲಿ, 26 ಆಗಸ್ಟ್ - 6 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1985).
85. ದೇಶರಹಿತರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೇಲಿನ ಒದಗಿಸಿಕೆ 1975ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. 1ನೇ ಜನವರಿ 1996ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಹದಿನೇಳು ದೇಶಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದವು: ಅಮೆರಿಕೆಯ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯ, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಬೊಲಿವಿಯ, ಕನಡಾ, ಕೊಸ್ತರಿಕಾ, ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್, ಜರ್ಮನಿ, ಪಲೆಂಡ್, ಕೆರಿಬಿ, ಲಾಟ್‌ಫ್ರಾಂಸ್, ಲಿಬಿಯನ್ ಅರಬ್ ಜರ್ಮಾನಿಯ, ನೆದರ್ಲೆಂಡ್ಸ್, ಸ್ವೆಡರ್, ನಾವೆ, ಸ್ವೀಡನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್.
86. ವಿಷಾಹಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ, ವಿಷಾಹಕ್ಕೆ ವಯೋಮಿತಿ, ವಿಷಾಹಗಳ ನೋಂದಾವಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಒದಗಿಸಿಕೆ 1964 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ. 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಲವತ್ತೆಂದು ದೇಶಗಳು ಭಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅಂಟಿಗ್ಲ್ಯಾಂಡ್ ಅಂಡ್ ಬಬುಂಡಾ, ಅಜೆಂಟ್‌ಫ್ರೆನ್ಸ್, ಆಸ್ಟ್ರಿಯ, ಬಬುಂಡೋಸ್, ಬೆನಿನ್, ಬೋಸ್ಸಿಯ ಅಂಡ್ ಹೆಚೆಗೋಂವಿನ, ಬ್ರೆಜಿಲ್, ಬುಕಿಂಗಾಫಾಸ್, ಕೋಟ್‌ಡೆವಾಯ್‌ (ಇವರಿ ಕೊಸ್ತರಿಕಾ), ಕ್ರೂವೇಷಿಯ, ಕ್ರೂಬಾ, ಭೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಡೆನ್ಮಾರ್ಕ್, ಡಾಮೀನಿಕನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್, ಥಿಜಿ, ಥಿನ್‌ಲೆಂಡ್, ಜರ್ಮನಿ, ಗ್ರೂಟ್‌ಮಾಲಾ, ಗಿನಿ, ಹಂಗೇರಿ, ಇಸ್‌ಲೆಂಡ್, ಜೋಡಾನ್, ಮಾಲಿ, ಮೆಕ್ಸಿಕೋ, ಮುಂಗೋಲಿಯ, ನೆದರ್‌ಲೆಂಡ್ಸ್, ಸ್ಯಾಜಿಲೆಂಡ್, ಸ್ವೆಡರ್, ನಾವೆ, ಥಿಲಿಪ್ಪೇನ್ಸ್, ಪೋಲೆಂಡ್, ರೋಮೇನಿಯ, ಸಮೋಆ, ಸ್ಲೋವಾಕಿಯ, ಸೌತ್ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಸ್ವೇನ್, ಸ್ವೀಡನ್, ದಿ ಫಾರ್ಮರ್ ಯುಗೋಸ್ಲಾವ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾಸಿಡೋನಿಯ, ಟ್ರೈನಿಡಾಡ್ ಅಂಡ್ ಟೊಬಾಗೋ, ಟ್ಯೂನೀಶಿಯ, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್, ವೆನಿಸ್‌ಬ್ರೆಯಲಾ, ಯೆಮೆನ್, ಯುಗೋಸ್ಲಾವಿಯ (ಸೆಬಿಯ ಅಂಡ್ ಮಾಂಟೆನೆಗ್ರೂ), ಜಂಬಾಬ್.
87. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಂಘಟನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಸಂಬಂಧದ ಐ.ಎಲ್.ಎ. ಒದಗಿಸಿಕೆ (ಸಂಖ್ಯೆ 87) (1948 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡು 1950 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ) 31 ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ 115 ದೇಶಗಳಿಂದ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಸಂಘಟನೆಯ ಹಕ್ಕಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಲೋಕನೇರ್ವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಫರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಒದಗಿಸಿಕೆ (ಸಂಖ್ಯೆ 151) (1978 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಗೊಂಡು, 1981 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ) 31 ಮೇ 1996 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೇವಲ ಇಷ್ಟತ್ವಾಂಬಿತ್ವ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಸಂಘಟನೆಯ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಸಂಧಾನದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಕಾಸ್ವಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಐ.ಎಲ್.ಎ. (ಸಂಖ್ಯೆ 98) ಒದಗಿಸಿಕೆ (1949 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಗಿ 1951 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಂಡಿದೆ) ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಾಗಸ್ಥ ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು - 126 ದೇಶಗಳು - 31 ಮೇ 1996 ರಲ್ಲಿ.

88. ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸ್ಥಿರೀಕರಣಗಳಾದರೂ ಇರಬೇಕು ಎಲ್ಲ ಪಲಸೆಗಾರ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮೇಲನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು 31 ಮೇ 1996 ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಕೇವಲ ಏಳು ದೇಶಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಿದ್ದವು. (ಕೊಲಂಬಿಯ, ಈಜಿಪ್ಪ್, ಮೊರಾಕ್ಕೋ, ಫಿಲಿಪ್ಪೇನ್ಸ್, ಸ್ವೇಚ್ಚಾ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ಉಗಾಂಡಾ).
89. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, 'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ' 1994.
90. ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿಜಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅದೆತಡೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಇರನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಶಫಾರಸು ಮಾಡಲು 1993 ರಲ್ಲಿ ಮಾನವಹಕ್ಕಿಗಳ ಆಯೋಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

